

Nieuw Lied-boeck genaemt den Maegdekrans gevlochten ter eere ende tot vermaeck

Jacobus de Ruyter

bron

Jacobus de Ruyter, *Nieuw Lied-boeck genaemt den Maegdekrans gevlochten ter eere ende tot vermaeck*. J.O. Laurenz, Duinkerke 1712

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/ruyt001nieu03_01/colofon.php

© 2013 dbnl

**Klinck-dicht *Tot lof van de dry uytnemende soet-vloeyende poëten
Vondel, Cats ende Krul.***

Al die de Reden-KONST wilt glans en luyster geven,
 Of van sijn wercken eens wilt lof en eer' ontfâen
     Die moet als CATS en KRUL sijn sinnen scherpen gaen,
 Of VONDEL die te saem soo konstigh hên geschreven,
 En tot de Rijn Konst waeren yverigh gedreven,
     Terwijl *Apol* van hun met *Pegas* zijn voldâen.
 Hun Wercken, Lof en Roem en zullen noyt vergaen,
 En door hun grooten geest sy zullen eeuwig leven
 Want niemandt soo vernuft gevonden is geweest.
     Dit licht siet aen den stijl al wie hun Dichten leest;
 Dees dry Poëten moet ick lof en eere geven,
 De Susters en *Apol* die bieden hun de handt,
 Dus Minnaers van de Konst prijst oock hun groot verstandt,
 Die door de Dichters-Konst zijn t' saemen hoogh verheven.

Tot lof van M. de Swaen.

DE RUYTER *gy verheft d' Hollandtsche Dichters sterck
 Ick prijs u, want gy kent hun soet en deftigh werck;*
 DE SWAEN VAN DUYNKERCK' WORT HIEROM GEEN LOF GEWEYGERT,
Wiens zedbaer Werck in konst al dese boven steygen.

Op-dracht aen alle de Nederlandtsche vryers ende vrysters.

Jonck-vrouwen aerdigh volck, met al uw' minne-tochten,
 Ick hebb' hier t' uwer eer' een Maeghde-kranen gevlochten,
 Een kranen die ieder dient tot vreught en soet vermaeck,
 Gy hebt hier Liedekens seer lievelijck van smaeck;
 Hier wordt u eerst geleert en klaerelijck beschreven,
 Wat dat-men hier moet doen om Christelijck te leven,
 'T is desen Maeghde-kranen die ieder een doet sien
 Hoe dat-men JESUS soet, moet eer' en lof aen-bien,
 Hoe dat-men volgen moet altijd den wegh van deughden,
 Die wilt genieten eens des Hemels soete vreughden,
 MARIA is den Kranen van alle Maeghden teer,
 Oock Moeder van Godts Soon, den Alder-hooghsten Heer,
 Ons voor-spraeckers in noodt by JESUS haeren Soone,
 Die naer dit leven hier ons jont des Hemels kroone,
 Naer dat ons sonden groot door Biecht' zijn uyt-gedaen
 Zal ieder naer de doodt het Hemelrijck in-gaen.
 In 't tweede deel daer staen verscheyde Bachus-rancken,
 Die ieder singen magh by alle soort' van drancken.
 Want als het soete nat klimt in het hooft met pijn,
 Met sangh en vrolijkheydt moet die gemengelt zijn.
 Gy hebt oock tot vermaeck verscheyde Minne-dichten,
 Maer hiet is niet een woordt dat iemandt kan ontstichten.
 Vryagie-Liedtjens oock, maer hier klaer uyt geseydt,
 Gy vindt'er niet een woordt dat raeckt on-eerbaerheydt.
 Daerom Jonck-vrouwen soet die door geveynsde pertien,
 Een Minnaer leven doet in pijnen en in smerten,
 Aen u komt dit geschenck van desen Maeghde-kranen,
 Die ick uyt liefd' op-draegh' aen Dochters en Ionghmans.
 'T is aen dat jonge volck die vol van minne-treken,
 Door Venus zijn ghevoedt, door Cupido ontsteken,
 Die in den somer-tijdt gaen wandelen op 't Landt,
 En buiten sien in 't groen hoe wordt den May geplant.
 Jonck-vrouwen minsaem volck, gy soete Minne-dieren,
 Die onder Venus-dienst u geeft voor Kamenieren,
 Aen u draegh' ick dit Boeck vol sangh en Dichten op,
 Die u dient tot vermaeck, getoeyt gelijk een pop,

In het groene wout, of aen de Water-stroomen,
 Minne-klachten doet, en aen de holle-boomen,
 Die op den Echo singht, en queelt een aerdigh Liedt,
 Wat dat' er u by nacht in 't droomen is geschiedt;
 Wat minne-voncken dat in uwen boesem steken,
 Jae die malkanderen gaet klagen uw' gebreken,
 Uw' liefde, jeught en vreught, en al de dertelheydt,
 Die gy de Bosschen klaeght, en aen den Echo seydt,
 Ick moet een woordt tot u in deser voegen spreken,
 Dat gy de Jonghmans eerst moet klagen uw' gebreken,
 Die u-lied' in den noodt wel zullen doen bystandt,
 En schieten g'heel uw' hert' door Cupido in brandt,
 En door uw' soet gevley van Maeghden maecken Vrouwen,
 Om naer een weynigh tijdt met vreughden te aenschouwen,
 Veel kinders soet van aert, u dienstigh tot vermaeck,
 'K hop' dat gy vinden zult hier soete vreught en smaeck,
 Ick wil de Goden hier met een deel Sangh-goddinnen,
 Uyt vreughden roepen by, tot lof van al die minnen,
 Dat sy op-rechten t' saem' een Bale oft' Bancket,
 Dat-men dat jonge volck hier al aen Tafel set,
 Om in hun liefd' en jeught een weynigh te vermaecken,
 Jupiter is te gast genoodt, en hy wilt maecken
 Met Ceres goede cier', en Juno komt daer aen,
 En brengt twe Pauwen med' versch aen het spit gebraên,
 Diaen' komt van de jacht, met wildt soo ick bemercken,
 Met Snippen lanck gebeckt om 't herte te verstercken,
 Faisanten acht oft thien, een Haes met een Conijn,
 Patrijsen, kort gebeent', een Hert' en een wildt Swijn.
 Den Bocxvoet Pan die komt op sijne fluyte spelen,
 En schenckt hier een vet Lam om ieder med' te deelen,
 En speelt hier tot vermaeck van al de jonge Liên
 Vrouw'-Venus komt oock by ick hebb'-se daer gesien,
 Sy staet naer't minne-spel seer minsaen van manieren,
 Brenght Peper, Noot-Muscaet, om dese Feest te cieren,
 Sy brengt ten allen kant veel' leckernyen by,
 En maeckt 't geselschap oock met haer soet wesen bly,
 Cupido Venus-kindt dat komt met blijde sinnen,

Met Spaensche Chocolaet, en 't wilt geduerigh minnen,
 Het spant sijn pijl en boogh, en schiet ten allen kant,
 Hier menigh jonge Maeght haer herteken in brandt:
 Wel laet ons Bachus-Godt met Spaenschen Wijn toe-wincken,
 Want die wel g'eten heeft, die soud nu wel eens drincken,
 Siet daer komt onsen maet, verciert met Wijngaerd-blaên,
 En hy sit op een vat, laet ons hem tegen gaen.
 Wellekom Bachus Heer, drinckt wilt geen tijdt verliesen,
 Neptunus water-Godt gekroont met lis en biesen,
 Die de zee wetten geeft, en terstondt iemandt sendt,
 Naer Thetis sijn Vriendinn', om te doen een present,
 Op dat-men in der haest soud' versche Oesters haelen,
 Met wat Clocesterkens, hy zal-se wel betaelen.
 Om dat den koelen wijn daer op te beter smaect,
 Dat-men de sausse hier met haesten veirdigh maeckt,
 Vulcanus vuyl besmeurt, die komt oock aen-gedrongen,
 Brenght uyt sijn schouwe me twee swart' beroockte tongen,
 Ded' daer med' en present aen Bachus sijn Compeer',
 Die dees met jonst aen-nam, en hem bedanckte seer,
 Die waren wonder goedt om met den mostaerd t' eten,
 En Mars den Oorloghs-Godt is aen den disch geseten,
 Brocht' Tafel-messen med', Toeback, Kaes ende Broodt,
 'T was goed' soldaete-kost om t' eten in den noodt,
 Maer al te slechte spijs om Goden voor te setten,
 Minerva quam daer by, begonst' daer op te letten;
 Sy deckte daer den disch met eene dwael' g'heel schoon,
 Met eer en ned'righeydt die sy droegh tot de Goôn:
 Saturnus die lagh sieck met 't hooft vol muyse-nesten,
 Hy is een viesien grieck, die noyt iet keert ten besten,
 Men liet hem ongenoodt, want grol mocht daer niet zijn,
 Om dat-men vroeylijck was in Bachus goeden wijn.
 Men droegh hem sop van vleesch om 't herte te verstercken,
 Daer med' was hy gerust, en konde niet bemercken
 Dat' er iets was te doen, oft' dat-men vroeylijck was,
 Mits hy lagh op bedd' zijnd' g'heel qualijck te pas
 Trouw'-Ceres quam daer aen met Taerten en Pasteyen,
 Seer aengenaem van reuck dat hun begonst te greyen,

Seer smaeckelijck en goedt, gevult seer delicaet,
 Amandels, Kriecken, Moes, en roode Marmelaet:
 Pomona quam oock by met Fruyten stijf gelaeden,
 Peiren en Abricoon, Asperges met Salaeden,
 Appels en Peiren schoon, met Pruymen uyt den hof,
 Dat wierdt daer opgedischt met grooter eer' en lof.
 Vier Nymphen sagh ick daer met Bloemen en Lauw'rieren
 Van Flora die-se schonck om 't Tafel te verciereren,
 Het was daer volle vreught, men songh' er soet musijck',
 De Musen allegaër die spraecken Rethorijck':
 Apollo schreef een Dicht en heeft het af-gelesen,
 Dat om de Geestigheydt van ieder wierdt gespresen,
 De Susters dry-mael-dry die songen elck een Liedt,
 Van blijdschap dat haer lof en eere was geschiedt.
 Jonck-vrouwen aerdigh volck, dat is tot uwer eeren,
 Aen wie ick desen Boeck en dichten presenteeren,
 En tot uw' groot vermaeck hier hebb' by-een vergaert,
 Gy-lied' tracht anders niet als om te zijn gepaert.
 'T is oock mijn wil en wensch dat gy soud' mogen trouwen,
 Om soo van Maegdekens te maecken jonge Vrouwen,
 'K wensch u-lied' binnen't jaer elck een goed' Mede-maet,
 Een Borger, Boer, Matroos, of wel een fris Soldaet.
 Uw' dienaer blijv' ick dagh en nacht,
 Zijt vroeylijck en wel t' saemen licht.

JACOBUS DE RUYTER.

Waerschouwinge aen de sangers ofte lesers van dit boecxken.

*BEMINDEN LESER, alsoo ick den arbeydt ende het werck van een ander noyt tot
 mijne eygen glorie en hebbe soecken te doen dienen, soo laet ick ulieden weten dat'er
 hier in eenige Liedekens en Dichten zijn die niet uyt mijnen eygen koker en komen,
 de welke ick hier by gevoeght hebbe, uyt versoeck van eenige Lief-hebbers die-se
 maeckten ende my gebeden hebben hier in te setten, de welke al zullen aen-geteeckent
 worden met dit * Sterreken op dat u-lieden de selve soude kennen.*

Den autheur tot den leser ofte sanger.

AL die beminders zigt van singen een nieuw Liedt,
 Of lesen een Gedicht, kan dit kleyn Boecxken koopen,
 Gy kont den in-houdt hier weten; en 't recht bediedt,
 Wat'er geschreven staet, wilt naer mijn winckel loopen,
 En voor een weynigh geldt soo wordt gy wel bestelt:
 'T selv' oock seer dienstigh is voor oud' en jonge Liedten,
 Want daer wordt niet als deught in desen Boeck vermeldt:
 Dat-men het goede werck moet doen, en 't quade vlieden.
 JESUS geboorte-plaets, lijden en doot met een,
 Wordt u seer klaerelijck in desen Boeck beschreven:
 Den lof van MARIA, en hoe dat groot en klein
 Hier op het aerdsche dal in deughtsaemheydt moet leven,
 Men kan oock seer wel sien, wat pijnen JESUS leedt
 Als hy stont moeder-naeckt aen de Kalomm'gebonden,
 En van het Joodts gebroedt gegeesselt, dat 't roodt-sweet
 Af-liep ten allen kant, voor onse grove sonden,
 Gestorven aen een Kruys, gestort sijn dierbaer Bloedt,
 Den Kelck van bitterheydt gedroncken vol van lijden,
 Om ons te leeren dat-men veel' verdragen moet.
 Voor die willen hier-naer eeuwich met hem verblijden:
 Gy zult oock vinden hier in dese weynigh' blaên,
 De seve poincten van ons Catholijck Geloove
 Die-men noodtsaeckelijck moet weten en verstaen,
 De seven wercken van Bermhertigheydt daer boven,
 Den blijden Hemel-vaert van onse lieve Vrouw',
 En hoe Godt ieder mensch naer dit kort sondigh leven,
 Voor 't goedt of quaede werck, zal ieder een getrouw
 Naer sijn verdiensten al rechtveirdigh oordeel geven.
 De vyf Geboden oock van de heylige Kerck',
 Komt gy singen met een, oft lesen met verblijden;
 En hoe 't hier naer met ons zal treden in het werck:
 Wat de verdoemden al hier naermaels moeten lijden.
 Met ander' Liedekens al leersaem voor-gestelt:
 Hier achter zult gy sien om d'herssens te verlichten,

Voor die zijn swaer van geest met phantasijen gequelt,
 Maer al in eerbaerheydt. Geen Liedtjens die ontstichten.
 Zijt hier med' doch vernoeght gy dochters, vrouw of man,
 Gy zult Vryagien sien voor jonge Liën die minnen,
 En hoe-men Bachus viert, die veele van de Kann'
 Houden, wat-men moet doen om herten te verwinnen,
 En hoe een Minnaer kloeck een vaste liefde draeght
 Tot sijn beminde Nymph' om 't Houwelijck t' aenveirden,
 Hoe hy haer noemt Goddinn' hoe hy sijn lijden klaeght,
 'K ver-eer' u desen Boeck houdt hem doch wel in weirden,
 En singht of leest hier in, 't dient ieder tot vermaeck,
 En leeringh' boven dien en troost in al uw' wegen,
 Tijdt-kortingh' en verdrijf, die hebben grooten vaeck,
 'K wensch ieder een geluck, en Godes milden zegen.
*Wilt dit kleyn present aenveirden,
 Schoon dat is van kleyne weirden,
 'T dient tot leeringh' en profijt,
 Om te korten uwen tijdt.*

Uw' dienaer met oodtmoedigheydt,
 Ben ick ten allen tijdt bereydt.

JACOBUS DE RUYTER.

Klinck-dicht.

Lief-hebbers van den Sangh wilt hier uw' oogen slaen,
 Scherpt uwe sinnen wel al die zijt swaer van geesten,
 Singht een Liedt uyt den swier, begint met Godt ten eersten,
 In 't kort of in het lanck, in dese weynigh' blaën,
 Kont gy-lied' sien met eens wat dat u aen zal staen:
 Hier hebt gy Geestelijck' en weireldtlijcke sangen,
 Ick hop' dat gy die strack in dancke zult ontfangen,
 Gemaect niet naer de Konst', maer effen deur gedaen,
 Wilt dit met goede jongst' van my in danck ontfâen,
 'T is maer tot tijdt-verdrijf, doch meeste tot Godts eeren,
 Dat ick aen Man en Wijf dit Boecxken presenteeren,
 Soeckt hier in uw' vermaeck, en wilt het niet versmaên:
 Leert hier het besten uyt, 't zijn liedekens die stichten.

Singht met een soet geluydt, wilt uwen geest verlichten,
 'T is aen de Jonckeydt nut, geeft het hun vry in d' handt,
 Maer vuyle boecken stut, daer 't jonck en teer verstandt
 Dickwils meer quaedt als deught uyt leeren en onthouwen
 Wilt voor de jonge jeught onkuysse Boecken schouwen;
 Leest Jonckheydt altijd voort, de Kluchten niet en swicht.
 Want daer is niet een woordt dat d' eerbaerheydt ontsticht.
 G'hebt hier wat dat vermaeckt en leert,
 Daer is wat voor Mans en Wijven,
 Daerom uw' hert'van droefheydt keert,
 Wilt vroeylijckheydt bedrijven;
 Singht ende leest dit Boeck met vreught,
 Gy jonge Venus-dieren,
 Laet sotheydt staen, tracht naer de deught,
 Altijdt met goed' manieren.

Den autheur tot den nydigen berisper Zoylus.

Scientia non habet inimicum nisi ignorantem.

BERisper van alle Wercken,
 Wilt dit Boecxken eens bemercken,
 Siet eens dese Verssen aen,
 Oft-se wel op voeten staen.
 Siet voor eerst of de Gedichten,
 Konnen uwe blindtheydt lichten,
 Dan laet ick u toe met recht,
 Dat gy daer iet tegen seght:
 Siet oock of de Jongelingen,
 Wel dees Liedtjens konnen singen
 Sonder naer de voys te raên,
 Dan kont gy wat dieper gaen:
 En dan sien of al de reken,
 Suyver Vlaemsche taele spreken,

Doch wat baet de keirs of bril,
 Als den uyl niet sien en wil.
 Als dat wordt van u gelesen,
 'T werck wordt dadelijck mispresen,
 Niemants wercken oyt en laeckt,
 Ten zy gy die selver maeckt.
 Maer een anders Rijm en Dichten,
 Konnen dienen u voor slichte
 Reden, 't een kort, d' ander lanck,
 'T eene kreupel, d' ander manck.
 Soo kont gy een ieder schelden;
 Maer het zal hier weynigh gelden,
 Wech vry Zoylus-gebroedt,
 En gy Momus die niet doet.
 Dan de Dicht-konst' blasphemeeren,
 Daer gy selve noch moet leeren,
 Want gy steeckt soo vol van nijdt,
 Dat 'g uw' eygen hert' door-bijt.
 Die een ander Ezel nomen,
 Moeten selfs van beesten komen,
 Gy laet blijcken tot uw leedt,
 Dat gy eenen Ezel heet.
 Op de waere Wetenschappen,
 Daer en valt niet veel te klappen,
 'K zal u toonen met'er daedt,
 Dat g' uw stuck niet en verstaet.
 Overzulcx laet my in eeren,
 Ben ick bot ick zal noch leeren,
 Verssen stellen naer de Konst,
 Deckt de fauten met de jonst.

JACOBUS DE RUYTER.

Nieuw Liedt-boeck, genaemt den Maeghde-krans.

Geestelijk liedeken van de heylige Maeghdekens die desen krans hebben helpen vlechten, reden waarom dit boecxkens dien tijtel voert.

Stemme: Ach Lief aen-hoort mijn klachten.

KOmt maeghdekens verheven,
Voeght u te saemen aen den dans,
Die tracht naer 't eeuwich leven,
JESUS vlecht den Maeghde-Krans,
MARIA Maget soet,
Princers van 's hemels goedt,
Die brengt veel' bloemen daer,
Van Engelen een schaer,
Om desen krans te vlechten,
Danst hier maeghdekens te gaer.

De koninginn' der maeghden,
MARIA. die quam gegaen,
En brocht, 't welck Godt behaeghden,
Eenen Krans met bloemen aen,
Cecilia ten toon,
Speelt op den Orgel schoon,
En Dorothea sonck,
T'wijl sy haer bloemen schonck,
Om *JESUS* te ver-eeren,
Die klaer als de sterren blonck.

Cathrina hoogh gebooren,
Sagh men speelen met haer radt,
Barbara met den thooren,

Die den Heere daer aen-badt,
 D' heylige Thresia,
 Met Apollonia,
 Brocht haer tanden debijl,
 Ursula met een pijl,
 Margriete die brageerde,
 Met een draecke doen terwijn.

Delphina met haer keten,
 Die den duyvel eertijds bondt,
 Clara dient niet vergeten,
 Die quam met haer wiel terstondt,
 Lucia heeft het sweirdt,
 Door haeren hals begeirdt
 Geertruyde en Levijn,
 Met d' heylige Christijn,
 Sy waren vol van vreughden,
 Loofden Godt daer sonder pijn.

Agnes hoort mijn verklaeren,
 Sat met 't Lam op haeren schoot,
 S' en was nog maer twaelf jaeren,
 Sy wierdt voor 't geloof gedoodt,
 Constantia vol minn'/
 Die schoone Keyserinn',
 Agatha sonder rouw,
 Die was vol vreughden nouw,
 En Martha vol van sorgen,
 Diende Godt den Heer' getrouw.

Gy maeghden jonck en teere
 Bemint al de suyverheydt,
 Wilt gy eens triumpheeren,
 Hier naer in der eeuwigheydt,
 By Godts Heyligen schoon,
 Boven in 's hemels throon,
 Genieten Godts aenschijn,
 By d' Engels Seraphijn,
 Daer 't alijdt dagh zal wesen,
 En noyt geenen nacht zal zijn.

Nieuw Kers-liedeken op de geboorte van onsen Salighmaecker Jesus Christus.

Stemme: Ach liefste mijn goddinn', &c.

MEnschen die dit hoort aen,
Wilt al besoecken gaen,
'T kindeken *JESUS* soet,
Wilt het vallen te voet,
Het welck is geboren nouw,
Uyt *MARIA* maeght getrouw,
Wilt het besoecken,
Dat leyt in doecken,
In een stal in bitter kouw.

Siet sijn ledekens teer,
Beven van koude seer,
Hooft eens hoe 't weent en krijt,
Als het die koude lijdt,
Komt oock herders in 't getal,
Spoeyt u t'saemen naer den stal,
Aen-bidt verkooren,
Den nieuw-gebooren
JESUS ons opper-al.

Menschen heft op uw' stem,
Singht eenen lof tot hem,
Voor dit jonck teere schaep,
Maeckt het haest valt in slaep,
Komt en doet hem offerhandt,
Warmt hem door uw' minne-brandt,
Als gy zult scheyden,
Hy zal u leyden
Hoop' ick in sijn vaderlandt.

Die u geschaepen heeft,
En wat op aerden leeft,
Die leyt hier naeckt en bloodt,
Al op sijn moeders schoot,
Hy roept u, komt doch al by,
Maeckt hier vreught en melody,

Want siet den meesten
Van 's hemels Geesten,
Verlost ons van slaverny.

Dat kindtjen soet van aert,
Van *MARIA* gebaert,
Die heeft den wegh bereydt,
Tot onse saligheydt,
Hy heeft voor ons sonden boet,
Uyt-gestort sijn dierbaer bloedt,
Quam ons bevrijden,
Van druck en lijden,
Siet eens wat de liefde doet.

Oorlof dan groot en kleyn,
Loopt recht naer dees fonteyn,
En valt aldaer te voet,
Het kindtjen *JESUS* soet,
Aen-bidt oock *MARIA* maeght,
Die voor ons genaede vraeght,
Aen Godt verkooren,
Den nieuw gebooren,
Die ons in den hemel daeght.

*Dat d' Herders en Landts-liên zyn van Godts uyt-verkooren
Dat heeft men wel gesien als JESUS wierdt gebooren.*

***Geestelijk liedeken op de seven poincten van het Catholijck geloove,
die men noodtsaekelijck moet weten om saligh te worden.***

Op de wijze: Hoe ligh' ick hier in deês ellende

Wilt hier leeren Christene menschen,
Dit liedt het welck profijtig is,
Voor die naer de saligheydt wenschen,
Godt is schepper van al gewis,
Hier staen de poincten alle seven,
Van 't Roomsche geloove recht beschreven.

Wy moeten eerst voor al gelooven,
Dat Godt den schepper eeuwich leeft,
Die ons verlost heeft daer-en boven,
En ons sijn milden zegen geeft,

Eeuwigh, en eyndigh, d' alder-meesten,
Van vermogen en 's hemels geesten.

Gelooft dat Godt is den regierder
Van alles, 't minste niet en geschiedt
(Onsen voorsichtigen bestierder)
'T gon' sijn goedtheydt niet toe en liet,
'T beginsel, 't eynd' van alle goeden
Die 't al regeert en kan behoeden.

Gelooft dat Godt het goedt zal loonen
En 't quaedt zal straffen op sijn teydt,
En naermaels onse deught zal kroonen,
Ons oordeelt als de ziele scheydt,
En zal rechtveirdigh oordeel geven
Als de weirelt vergaet daer neven.

Men moet oock vastelijck gelooven,
Dat Godt den Heer dryvuldigh is,
Den Vader, Soon, en Geest van boven,
Dees dry Persoonen, 't is gewis,
Die sijn verscheyden soo wy lesen,
Nochtans maer eenen Godt in wesen.

Wy gelooven oock allegaere,
Dat Godts Soon van der eeuwigheydt,
Voor ons wierdt mensch als martelaere,
En stierf voor onse saligheydt
Aen 't Kruys, en heeft aen ons gegeven
Als hy verrees het eeuwigh leven.

Gelooft oock tot uw' saligheden,
De gratie Godts ons noodigh is,
En sonder Godt al de gebeden
Zijn doot, daer 's geen vergiffenis,
Wy kunnen doen geen goede wercken,
Sonder dat God ons komt te stercken.

Gelooft de ziele noyt kan sterven,
'T lichaem naer korten tijdt in 't graf,
Moet liggen rotten en bederven,
En gantsch vergaen in roock en kaf,
Als de zielen uyt 't lichaem gangen,
Die zullen loon naer werck ontfangen.

Nieuw geestelijck liedeken op de seven wercken van bermhertigheydt.

Op de wyse: 'K verfoey Leanders zaedt, &c.

CHristenen hoort dit Liedt,
 Hoort naer het recht bediedt,
 Wilt de waerheydt verstaen,
 Van 't gen' ick singen gaen,
 Van de seven wercken klaer,
 Van bermhertigheydt voorwaer,
 Moet ick uyt-leggen, En klaerlijck seggen,
 Menschen luystert toe te gaer.

Siet toe hoe gy Godt versmaedt,
 Als gy den armen laet,
 Voor uwe deur verstoot,
 Weygert een stucxken broodt,
 En noch soo goddeloos leeft,
 Dat gy meer uw' beesten geeft,
 Als aen den armen, die droevigh karmen,
 Voor uw' deure schudt en beeft.

Foey die het geldt en goedt,
 Hier hebt in overvloedt,
 En noch de arme lien,
 Niet eens en wilt besien,
 Noch en sont wat broodt oft graen,
 Om den honger te verstaen,
 Wilt schudden beven, Al die soo leven,
 Als gy zult voor 't oordeel staen.

Godt zal wesen verstoort
 En seggen met een woordt:
 Gaet naer het eeuwigh vyer,
 Voor u is geen quartier,
 G' hebt mijn vrienden niet versaedt,
 Die u baden vroegh en laet,
 Om kost en kleeren, Wilt retireeren,
 En recht naer de Hell' toe gaet.

Maer die avondt en noen,
 Wilt charitaete doen,
 En aen den armen bloedt,
 Geeft kleeren slecht of goedt,
 Wilt hun geven geldt of broodt,
 Om blusschen den hongers noodt,
 Godt zal-se loonen, Met 's hemels kroone,
 En verblijden naer hun doodt.

Ten derden zult gy mildt,
 Als het u niet verschilt,
 Den armen vrenden man,
 Logieren als-men kan,
 Vertroosten die niet en heeft,
 Logijst en een herbergh' geeft,
 Uyt charitaeten, Het zal u baeten,
 Die soo goedertieren leeft.

Ten vierden kan 't geschien?
 Dat gy de arme lien,
 Die achter straet gaen naeck,
 Somtjids een kleedtjen maeckt,
 Die zulck werck zal h'en gedaen,
 Zullen van Godt loon ontfaen,
 Godt zal-se geven, het eeuwich leven,
 Als sy voor het oordeel staen.

Ten vyfden zult gy dan,
 Lossen den g'vangen man,
 Helpen uyt sijn verdriet,
 Dat aen hem is geschiedt,
 Daerom wilt op dit termijn,
 Zulcke lien gedachtigh zijn,
 Godt zal u loonen, en hier naer toonen,
 Sijn soet minnelijck aenschijn.

Ten sesden zult naer wensch,
 Helpen den siecken mensch,
 Hem troosten vroegh en laet,
 In sijnen droeven staet,
 En hun helpen menigh mael,

Van hun siekten droeve quael,
 Godt zal naer lijden, Uw' ziel verblijden,
 Boven in des hemels zael.

Ten sevensten beslaeft,
 Den dooden mensch begraeft,
 Ter eer van *JESUS* soet,
 Die stort sijn dierbaer bloedt,
 T' saemen voor ons saligheydt,
 Die het hemel-rijck bereydt/
 Houdt Godts geboden,
 Begraeft den dooden,
 Doet dit uyt bermhertigheydt.

***Nieuw geestelijk liedeken van de Hemelvaart van de heylige Maget
 Maria.***

Op de wyse: Philis mijn tweede ziel, &c.

WEest verblijdt allegaer,
 Om dese blijde maer',
 Dat *MARIA* de moeder van Godts Soon,
 Gevaeren is naer 's hemels hoogsten thron,
 Laet ons loven die suyver maeght,
 Die voor ons sondaers altijdt sorge draeght,
 'K wil haer loven en prijsen met oodtmoedt.
 En t' haerder eer' lesen den Weest gegroet.

Wy zijn geheel verheught,
 In Godt vol waere deught,
 Dat hy uyt liefd' u op-genomen heeft
 Van 't aerdsche dal, en u den hemel geeft,
 d' Engelen in 't schoon hemels hof,
 Singen geduerigh uwen grooten lof,
 In soet musijck en met veel' snaer-gespel,
 Singen uw' eer' en lof in vreughden wel.

Naer *JESUS* hemel-vaart,
 Soe ons de schrift' verklaert,
 Leefde *MARIA* vijftien jaeren langh,
 Op 's weireldts dal heel heylich ende strangh,
 Het welck ons voor een spiegel dient,

Leven wy wel, wy blijven haeren vriendt,
 Sa sa gelijkker handt veel' deught gedaen,
 Op dat wy mogen in den hemel gaen.

Vriendelijck met oodtmoedt,
 Bidd' ick *MARIA* soet,
 Dat sy ons arme sondaers doch by-staet,
 Op dat de ziele niet verlooren gaet,
 Want s' is ons voor-spraeckers in noodt,
 Kan ons bewaeren van d' eeuwige dootd,
 Wy bidden u te saemen om bystandt,
 Wilt ons bevrijden van den helsch vyandt.

O bloem! van Nazareth,
 Aen-hoort doch mijn gebedt,
 Weest ons genadigh in de leste eur,
 Helpt ons te saemen uyt dit droef getreur,
 Bidt voor ons aen uw' lieven Soon,
 Dat hy ons t' saemen geeft des hemels kroon,
 Als wy hier scheyden uyt dit traenen-dal,
 Helpt onse sielen in den hemel al.

*Bidt voor die dit heeft geschreven,
 Dat Godt hem wilt d' hemel geven.*

***Nieuw geestelijck liedt by forme van droom; op het rechtveirdigh oordeel
 Godts dat niemant kan ontgaen om rekeninge te geven.***

Stemme: Ick drinck' den nieuwen most.

Wat voor een droeve maer,
 Klinckt in mijn ooren daer?
 Wat magh het zijn, is 't droom of eenen schijn?
 Ick hoord' er schreyen menighte van pijn,
 'K hoor' de trompetten slaen,
 Dooden staet op en wilt ten Oordeel gaen,
 Dat wordt hier overluydt geroepen,
 Den Rechter sit om hoogh,
 Op eenen regen-boogh.

Sondaers geeft rekeningh,
 Van 't alder-minste dingh.

Komt groot en klein, een ieder in 't gemeen,
 Stort traenen al en maeckt een droef geweën,
 Godt roept met gramschap groot,
 Komt al ten oordeel levende ende doodt,
 Gy princen, graeven en monarchen,
 Al die oyt heeft geleeft,
 Nu rekeninge geeft.

Gy koop-lien van gelijk,
 En arm soo wel als rijk,
 Moeten te gaer alhier in 't openbaer,
 Rekeningh geven dat is vast en klaer,
 Van al hun sondigh quaedt,
 In het gebruyck van kleyn gewicht en maet,
 De procureurs en Advocaeten,
 Die met processen gaen,
 En 't krom voor recht doen staen.

Apothekers, barbiers,
 Tappers en winckeliers,
 Doctoren vroedt, die ordonneren 't goedt,
 Dat den siecken meer quaedt als deughden doet,
 Door faute van verstandt,
 En quaed' recepten helpt veel volck van kant,
 Wilt oock voor 't oordeel compareren,
 Doet rekeningh om 't best,
 Want 't gaet hier voor het lest.

Wevers van lijnn' en stof,
 Gy schilders fijn en grof,
 Gy timmer-lien en metsers boven dien,
 Deurwaerders verdruckers van arme lien,
 Die menigh mensch soo plaeght,
 Door quaed' processen g'heel verlooren jaeght,
 Komt wilt hier rekeninge geven,
 Aen uwen schepper groot,
 Die voor u stierf de doodt.

Backers en brouwers vroedt,
 Die 't al op 't minste doet,
 Lappers van schoen, en maeckers van de hoets,
 Wilt oock te saem' uw rekeninge doen,

Lanteirne-lappers oock,
 Dronckaerts die 't gelt verquisten als de roock,
 Die al het goedt en bloedt verteiren,
 Van vrouw' en kinders kleen,
 Doet rekeningh' met een.

Maeckers van mand' en glas,
 Beeldt-snijders al den bras,
 Snijders van plaet', met den drucker sijn maet,
 Boeck-binders en die met pampier om-gaet,
 Uw' preuf wel corrigeert,
 Op dat daer aen het minste niet manqueert,
 Geeft rekeninge van uw' leven,
 En uw' voor-gaende quaedt,
 Eer dat het is te laet.

Meulders dieven van 't graen,
 Wilt oock ten oordeel gaen,
 Snijders te gaer, die 't laecken door de schaer
 Trecken, doet rekeningh' in 't openbaer,
 Weirden reket met een,
 Die hier soo fraey kont schrijven twee voor een,
 Godt zal u geven loon naer wercken,
 Doet doch van 't quaedt af-standt,
 Eer gy voor eeuwigh brandt.

Stoel-draeyers, ketelaers,
 Smeden en ververaers,
 Makers van 't wijn, bier-voeders, kuypers fijn
 Al die vervalschen bier en brandewijn,
 Gaet naer Godts oordeel straf,
 Die van den rechten wegh soo dwaelen af,
 Godt zal u voor de valscheydt loonen,
 Smiten sonder quartier,
 Te saem' in 't helsche vyer.

Komt die de penn' hanteert,
 En die noyt wel regeert,
 Klercken in deel, die twisten en krakeel
 Maecken in sterf-huysen, komt ten oordeel,
 Notarissen publijck,

En gy grosseerders met uw' valsch' pratijck'/
 Wilt het lest' oordeel oock beschrijven,
 Eens rekeninge doet,
 Van 't onrechtveirdigh goedt.

Toeback-spinders, peltiers,
 Woeckeraers en rentiers,
 Die 't goedt en geldt, met volle kisten telt,
 En d' arme lien af-perssen met geweldt,
 Van renten moeten sy den intrest sien,
 Komt reket hier met Godt den Heere,
 Van d' onrechtveirdigheydt,
 Tot 't oordeel u bereydt.

Quacksalvers die soo lieght,
 En d' arme lien bedrieght,
 Gy kramers vroedt, met lint' en poppe-goedt,
 Die 't volck bedrieght oock rekeninge doet,
 Brenght bus en salf in d' handt,
 Siet of-se goedt is voor den helschen brandt,
 Komt oock uyt-strijckers, deugenieten,
 Siet of gy Godt terstondt,
 Oock wel bedriegen kont.

Schippers en voer-liens med'
 Sack-dragers in de sted',
 En diamant-slijpers, boeren van 't landt,
 Die de menschen bedriegen t' allen kant,
 Lijn-draeyers en soldaet,
 Die met bedrogh en valscheydt omme-gaet,
 Gy zult oock al ten oordeel komen,
 Deffendeert wel uw' stuck,
 Eer gy komt in den druck.

Jonck-vrouwen die palleert,
 Voor den spiegel friseert,
 Die gomt en kromt, selden ter kercken komt,
 Weet gy niet dat Godt zulcke lien verdomt?
 Peyst hoe gy Godt versmaedt,
 Als gy u van de jonghmans kussen laet,
 Wilt oock voor 't oordeel compareeren,
 Reket met *JESUS* wel,

Eer dat gy valt in d' hel.

Voor Godes oordeel beeft,
 Al die oyt heeft geleeft,
 Noteert dit hier als Godt met groot getier,
 Zal seggen: gaet verdoemd' in 't eeuwigh vyer,
 Dat voor u is bereydt,
 Daer gy zult branden in der eeuwigheydt,
 Sonder verlossingh' te genieten,
 Voor eeuwigh in de pijn,
 Duyst jaren is maer schijn.

Die Godt wel heeft gedient,
 Zal seggen: komt mijn vriendt,
 Besit gelijk mijn prachtigh hemel-rijck,
 Daer-men voor eeuwigh blinckt, en in 't musijck
 Lielijck spelen hoort,
 Daer d' Engels singen met een soet accoordt,
 Daer het voor eeuwigh dagh zal wesen,
 En daer-men *JESUS* soet,
 Voor eeuwigh loven moet.

Menschen die leven noch,
 Betert uw' leven doch,
 Doet hier wel deugt, terwijl gy kont en meugt,
 Wilt gy genieten eens des hemels vreught,
 Gy rijcke lieden vroedt,
 Terwijl gy leeft doch charitaete doet,
 Want gy-lied' kont den hemel koopen,
 Doet deught op dit termijn,
 Soo zult gy saligh zijn.

Nieuw geestelijck ende leersaem liedeken op de vyf geboden der heylige Kercke.

Op de wyse: Philis mijn tweede ziel'.

WEest aendachtigh te gaer,
 Christenen hoort hier naer,
 Wat dat d' heylige kerck' aen ons gebiedt
 Dat wil ick u verhaelen in dit Liedt,
 Vijf geboden houdt sy ons veur,
 Soo wy lesen, en bewijst de schriftuer',

Wilt-se ter degen onderhouden gaen,
Die wilt den naem van Christen mensch ontfæen.

Het I. Gebodt.

Weest al wel gemaniert,
D' heylige dagen viert,
Hooft sondaghs misse, lof en een sermoen,
Die aen 't eerste gebodt wel wilt voldoen,
Bidt Godt met groot' aendachtigheydt,
'T is ieder nut tot sijne saligheydt,
Want *CHRISTUS* self is in de mis present,
Als med' in 't weirdigh heylig Sacrament.

Het II. Gebodt.

Volbrenghet 't tweede gebodt,
Soo versoent g' uwen Godt,
Het rooms geloof altijd wel onderhoudt,
Bedanckt Godt voor sijn weldaet menigh fout,
Draeght liefde tot den Heere soet,
Bidt en verhoopt te krijgen 't eeuwig goet
Houdt Godts gebodt soo wel in 't heymelijck,
Als in 't publijck, soo wint gy 't hemel-rijck.

Het III. Gebodt.

Menschen wel voor u siet,
Breeckt uwen vasten niet,
S' vrijdags en saterdags doet naer gewoon
En eet geen vleesch noch vet, want 't is verboon,
Als 't is geboden vasten-dagh,
Derft oock het vleesch, want niemant en magh
Meer t' eten als eene goede middagh-mael,
'T en zy ergens hadde pijn' oft quael.

Het IV. Gebodt.

Ten minsten eens in 't jaer,
Biecht uw sonden te gaer,
Aen uwen pastoor met oodtmoedigheydt,

Want 't is seer nut voor uwe saligheydt,
 Doet een goede belijdenis,
 De penitentie oock seer noodigh is,
 Doet goede wercken en uw' lijf kastijdt,
 Die Godt versoent, doet aen sijn ziel' profijt.

Het V. Gebodt.

Naer biecht' en goedt berouw,
 Dient uwen Godt getrouw,
 Nut 't heylich lichaem van ons Heere soet,
 Ontfangt vol weerdigheyt het hoogste goet
 Des autuers heylich Sacrament
 Daer Godt is met lijf en ziel present,
 In broodts-gedaent' bedeckt voor ons aenschijn,
 Die onse ziel' geneest van druck en pijn.

Nieuw geestelijk liedeken van de eeuwigduerende pijnen der hellen.

Stemme: Hansken die lagh in een slotjen.

MEnschen komt opent hier uw' ooren,
 Ontsluyt uw' oogen, en aen-siet,
 Luystert naer 't gon' ick brengh' te voeren,
 Noteert te saemen wel dit liedt,
 'T is schroomelijck om te vertellen,
 D' eeuwig-duerende pijn' der hellen,
 Dat de verdoemde voor hun quaedt,
 Lijden al sonder troost of baet.

Het helsche vyer zal eeuwig branden,
 Ach wat een schroomelijcke pijn,
 S' hooren daer knersselingh' der tanden,
 Van al die daer begraeven zijn,
 Een ieder siet daer recht beschreven,
 Al de sonden door hem bedreven,
 Gevoelen med' hun quaede lust,
 Die noyt zal worden uyt-geblust.

Die sondigen hier met behaegen,
 Het is voor-by als eenen droom,
 En hun gewisse die zal knaegen,

Gelijck veel wormen aen een boom,
 Voor eeuwelijck van Godt gescheyden,
 Daer de verdoemde meest om schreyden,
 Voor eeuwich branden in het vyer,
 Sonder verlossingh' oft quartier.

Godt hunnen Schepper blasphemeren,
 Voor eeuwich lijden droeve saeck,
 Huylen, tieren, en lamenteren,
 En dat om 's wereldts kort vermaeck,
 Voor al hun doodelijcke sonden,
 Worden van sathan g'heel verslonden,
 Vervloeckende d' uer' en termijn,
 Dat sy van moe'r geboren zijn.

Vermaledijden oock met eenen,
 Die hun tot sond' eerst heeft gebracht,
 Die d' oorsaek zijn van al hun weenen,
 Jae dat het waer in hunne macht,
 Souden de sustineerders plucken,
 Met hunne tanden in duyst stucken,
 En wreedt vernielen met'er daedt,
 Die oorsaek zijn van al hun quaedt.

De schrickelijcke duysterheden,
 Die in de hel te vinden zijn,
 Al het vergift en bitterheden,
 Dat doet hun schroomelijcke pijn,
 Zijn met geen penne te beschrijven,
 Voor al hun sondigh boos bedrijven,
 Sy branden daer sonder quartier,
 Voor eeuwich in het helsche vyer.

S' en kunnen noyt geen troost verwerven,
 Branden eeuwich in het helsche kot,
 Levendigh altijd sonder sterven,
 Al door het Goddelijck gebodt,
 Want hy heeft hun naer dit kort leven,
 Rechtveirdigh oordeel af gegeven,
 O eeuwich branden! 't is soo langh,
 Eeuwich te lijden 't is soo strangh.

Oorlof menschen wilt dit door-gronden,

Terwijl gy hier in 't leven zijt,
 Vergramt Godt noyt door uwe sonden,
 Neemt waer den kostelijcken tijdt,
 Wilt u van de boosheydt wachten,
 Naer Godt en 't eeuwigh leven trachten,
 Bemindt *JESUS* vol waere deught,
 Wilt gy genieten 's hemels vreught.

***Nieuw liedeken, dienende tot leeringe dat men de arme menschen moet
 spijsen.***

Op de wyse: Goeden morgen Jan Cornelis.

KOmt hier menschen die noch leven,
 'K moet om gaen te kennen geven,
 Dat al 's weireldts pracht en staet,
 Goedt en geldt als roock vergaet,
 Die trachten naer geldt en staeten,
 Als sy sterven moeten 't laeten,
 Wy zijn g'komen naeck en bloodt,
 En gaen weerom naeck ter doot.

Hoort toe rijke vrecke menschen,
 Die om staet en rijckdom wenschen,
 Altijdt tracht naer geldt en goedt,
 Dat-men hier al laeten moet,
 Alswanneer gy komt te sterven,
 Die uw geldt en schijven erven,
 Lesen voor uw' ziele niet
 Een *AVE MARIA*, wat verdriet!

Veel met gierigheydt beseten,
 Die de arme lien vergeten,
 Als sy bidden in den noodt,
 Om een stucxken droogen broodt,
 Roepen: Godt wilt u bewaeren,
 Waer zult' gy hier naermaels vaeren?
 Die doet selden charitaet,
 Naermaels Godt u oock verlaet.

Godt die geeft u kost en kleeren,
 Geldt en goedt niet om sommeeren,
 Renten, huysen abundant,

En daer boven 't schoonste landt,
 Om uw' noodt-druft af te proeven,
 En de arme lien te toeven,
 Daer gy speelt den woekeraer,
 Godt zal u plaegen hier naer.

Verleent U Godt landt en erven,
 Laet niemant van honger sterven,
 Deelt den armen altijd med',
 Die bemint sijn hemel-sted',
 Geeft gy wat 't zal u niet schaeden,
 'T kan den armen mensch versaeden,
 Noteert wel de woorden mijn,
 Godt zal u gedachtigh zijn.

Hout hier Godts geboden in waerden
 Al die leven op der aerden,
 Mijdt u van wreck-gierigheydt,
 Die bemint de saligheydt,
 Wilt altijd gedachtigh wesen,
 D' arme lieden, en Godt vreesen,
 Gy zult van Godt loon ontfaen,
 Naermaels in den hemel gaen.

***Liedeken by forme van danck-segginge Godt Almachtigh ende sijne
 gebenedijde Moeder Maria, over de menigvuldige weldaeden die sy aen
 ons doen.***

Op de wyse: Ratten en muysen, moeten verhuysen.

WEest gegroet grooten Godt vol waerde,
 O Vader! van 't schoon Hemel-rijck,
 Schepper van hemel en van aerde,
 Die ons komt spijsen al gelijck,
 Godt Vader krachtigh, weest ons gedachtigh
 Hoort ons bidden en smeecken aen,
 Voor uw' vijf wonden, geneest onse sonden,
 Op dat wy niet verloren gaen.

Godt die heeft ons van niet geschaepen,
 En verlost door sijn dierbaer bloedt,
 Daerom menschen en wilt niet slapen,

Valt uwen Heer en Godt te voet,
 Bidt hem genaede, Eer 't is te spaede,
 Want wy al groote sondaers zijn,
 Betert uw' leven, Godt heeft gegeven
 De biecht-vaders tot medecijn.

'T is Godt den Heer die komt ons spijsen,
 En heeft verlost van sathans macht,
 Laet ons hem lof en eer' bewijsen,
 Bidden gestadigh dagh en nacht,
 Met sijne moeder, S' is ons behoeder,
 En onse voor-spraeckers in nootd,
 Die naer al 't strijden, Ons zal bevrijden
 Te saemen van d' eeuwige dootd.

'K en kan u niet ten vollen loven,
 Mijn lieven Schepper Heer en Godt,
 Die ons den zegen sendt van boven,
 'K wil nu leven naer uw' gebodt,
 Ick wil u eeren, En presenteeren,
 Mijn dienst uw' lieve moeder soet,
 Met knien geboogen, haer liefde toogen,
 Dagelijcx met den Weest gegroet.

O Schepper groot! wilt ons bewaeren,
 Van oorlogh, pest, en dieren tijdt,
 MARIA maeght spaert uw' dienaeren,
 Door uw' genaed' gebenedijdt,
 Van alle plaegen, die wij verdraegen
 Hebben, verleent ons gelijk,
 Naer al het lijden, En droevigh strijden,
 Voor eeuwigh het schoon hemel-rijck.

***Adieu-liedt aen de weireldt, van eene jonge dochter
 die Jesus voor haeren Bruydegom heeft verkooren, haer vertreckende
 in een stil klooster.***

Op de wyse: Jesus en sint Janneken, speelden met het lammeken.

WEireldt ick segh u goeden nacht,
 Met al uw' hooveirdy en pracht,

Die my soo placht te vleyen,
 En dickwils te verleyen,
 en altijd bracht in swaer verdriet,
 'K verlaet u nu, 'k en wil u niet.

'K wil al uw' valscheyt nu versmaen,
 Het klooster-leven staet my aen,
 'K verfoey de zijde-kleeren,
 'K wil *JESUS* wonden eeren,
 En leven gaen in eenigheydt,
 Tot dat my Godt van 't leven scheidt.

'K wil nu gaen dienen mijnen Godt,
 In 't weirdigh penitente-slot,
 Al 's weireldts pracht en staeten,
 Die wil ick gaen verlaeten,
 In plaets van 's weireldts sotternijen
 'K wil *JESUS* soet mijn trouwe bien.

JESUS mijn troost en toeverlaet,
 Die my in allen noot by-staet,
 'K zal u voortaan gaen loven,
 Met d' Heyligen hier boven,
 Bevrijdt my van sathans aen-stoot,
 Tot in de uer' van mijne doot.

MARIA Godts moeder en maeght,
 Die voor de sondaers sorge draeght,
 Bidt voor my aen uw' Soone,
 Dat hy des hemels kroone,
 Naer dit kort leven my verleent,
 Als ick mijn sonden hebb' beweent.

Engel die mijn Bewaerder zijt,
 My van des duyvels macht bevrijdt,
 Op dat ick *JESUS* dienen,
 Op hoop' van hem te sienen,
 Met al d' Heyligen gelijk,
 Hier boven in 't schoon hemel-rijck.

Een suyver plaets soeck ick alleen,
 Gelijk *MARIA MAGDALEEN*,
 Die dry-en-dertigh jaeren
 Godt diende vol beswaeren,

En al haer sonden heeft beschreydt,
Leeft met Godt in der eeuwigheydt.

Wereldtsche dochters my verstaet,
Die dient de weireldt vroegh en laet,
Met al uw' pracht en kleeren,
Wilt Godes leden eeren,
De wereldt, duyvel en het vlees,
Weest voor hun quaedt altijd in vrees.

Adieu weireldt vol valscheydt quaedt
'K aen-bidde Godt, uw' prachten laet,
'K wil u met voeten steken,
Met al uw' valsche treken,
Adieu weireldt met al uw' pracht,
Daer med' segh ick u goeden nacht.

***Nieuw liedeken van een goddeloos jonghman
die de weireldt verlaetende, hem in 't klooster heeft begeven,
om daer penitentie te doen.***

Stemme: 'T is goedt capucyn te zijn.

WEireldt al uw' sottigheydt,
Wil ick heden gaen verlaeten,
Goeden Godt komt my ter baeten,
Want ick soeck' de saligheydt,
Soeten *JESUS* uw' vijf wonden,
Die zijn vijf fonteynen klaer,
Die staen open t' allen stonden,
G'heel tot troost van den sondaer.

Ick verlaet het kaerte-spel,
Tijcktack en de teirelingen,
DAVIDS-Psalmen wil ick singen,
'K verlaet 's weireldts Jezabel,
'K laet het sweiren en het vloecken,
'T drincken, compagnien versmaen,
PATER NOSTER en goed' boecken,
Stel ick mijn gepeysen aen.

'K hebb' soo menigh dagh en nacht
Sitten swaetelen en drincken,

Daer op wil ick niet meer dincken,
 'S weireldts vreught ick nu veracht,
 Geldt verquisten domineeren,
 Vloecken, sweiren boven dien,
 'K wil Godt en sijn moeder eeren,
 Hun aen-bidden op mijn knien.

Om t' ontfangen 'k ben bereidt,
 'T habijt van *FRANCISCUS* Oorde,
 Om het lijf een straffe koorde,
 'K wil aenveirden 't heyligh kleedt,
 Disciplinen, bloote voeten,
 Voor al mijn voor-gaende quaedt,
 Om Heer *JESUS* eens t' ontmoeten,
 In een geestelijcken staet.

Adieu meyskens al-te-mael,
 Adieu al gy Venus-dieren,
 Daer ick dickwils me' ginck swieren
 Adieu mijn lief principael,
MARIA Godts lieve moeder,
 Is mijn lief die ick nu min,
 Mijn troostersse en ziel-behoeder,
 Die staet vast in mijnen sin.

Adieu mijn gespelen oock,
 Die dagelijcx naer my sochten,
 In 't geselschap saemen rochten,
 'Swereelts vreugden zijn maer roock
 'K hebb'veel schoonen tijdt versleten,
 En in ydelheydt verquist,
 Met hun aen den disch geseten,
 En den rechten wegh gemist.

'K stelle zulcx nu aen een kant,
 'T heeft my over langh verdrotten,
 In mijn celleken gesloten,
 Met een boecxken in mijn handt,
 Daer ick mijn getijden lesen,
 Voor Godts moeder ende maeght,
 Die mijn voor-spraeckers zal wesen,
 Als my Godt voor 't oordeel vraeght.

Goeden *JESUS* wilt mijn ziel'
 Doch beschermen en bewaeren,
MARIA spaert uw' dienaeren,
 Voor wien dat ick neder-kniel',
 Wilt mijn arme ziel' ontfermen,
 O *FRANCISCUS* mijn patroon,
 Aenhoort oock mijn droevigh kermen
 Leydt mijn ziel' in 's hemels throon.

Nieuw geestelijck liedeken op de blijde geboorte ons Heeren Jesu Christi.

Op de wyse: Van Pot-à-fer, &c.

JESUS soet is nu gebooren,
 In den nacht soo gy zult hooren,
 In den stal tot Bethlehem,
 En weent met eene teere stem,
 Over al ons grove sonden,
 Komt verlossen ons van pijn,
 Stierf aen 't kruys met 't lijf vol wonden,
 Op dat-men soud' saligh zijn.

Godt den Vader hoogh van waerde,
 Schepper van hemel en aerde,
 Heeft gesonden *JESUS* soet,
 Die voor ons storte sijn bloedt,
 Om ons sonden te genesen,
 Quam hy uyt sijns Vaders schoot,
 Voor ons lijden en mits desen,
 Al verlossen van de doodt.

D' herderkens quamen besoecken
 'T kleene kindt dat lagh in doecken,
 Gebooren van *MARIA* maeght,
 Die voor ons al sorge draeght,
 d' Engelen van alle zijden
 Vlogen rom en tom den stal,
 Songen lof om te verblijden,
 Godt den Opper-Heer van al.

d' Engelen ten allen stonden,

Quamen d' herderkens verkonden,
 De geboorte van dat Kindt,
 Dat ons hertelijck bemint,
 En d' herderinnemens gaeven
 Melck, eyers en suycker, want
 Sy wilden het Kindtjen laeven,
 Brochten 't al seer abundant.

Dry Koningen uyt verre landen,
 Deden 't Kindtjen offerhanden,
 Gaspar, Melchior, Balthazar,
 Quamen Godt aen-bidden daer,
 Sy brochten hun giften mede,
 Goudt, wieroock en myrrhe goedt,
 Om te offeren ter stede
 Aen den nieuwen Koninck soet.

JESUS soet van koude beefde,
 Daer den stal vol Engels sweefde,
JOSEPH die was goedertier,
 Quam met hout en maeckte vyer,
 Om dat soete Kindt te wermen,
 Dat van koude weent en krijt,
 Maer 't was om ons te beschermen,
 Dat *JESUS* die droefheydt lijdt.

'T viel al neer voor *JESUS* voeten,
 Om hem hertelijck te groeten,
 En *MARIA* met oodmoedt,
 Danckte oock haer kindtjen soet,
 d' Engeltjens van blijdschap songen,
 Gh'heel vol vreughden was den stal,
 D' herders songen onbedwongen,
 Tot lof van den Heer van al.

***Geestelijck liedeken leerende hoe dat-men het Alderheylichste
 Sacrament des Autaers weirdelijck moet ontfangen.***

Stemme: Van de verkeerde weereldt, (of) Ballet Montré.

Wilt al te saemen *JESUS* eeren,
 En loven gaen,

Al die het heyligh Sacrament des Heeren,
 Weirdigh wilt ontfaen,
 Daer *JESUS* present in 't leven,
 Met vleesch en bloedt,
 Valt uwen Godt te voet,
 Wilt schudden ende beven,
 Tracht naer 't eeuwigh goedt.

Die Godt weirdigh wilt ontfangen,
 Moet suyver zijn,
 Met oodtmoedigheydt naer den biecht-stoel gangen,
 En voor Godts aenschijn,
 En voor den priester belijden,
 Elck met goedt berouw,
 Wie gy zijt man of vrouw,
 Stelt uw' boosheydt ter zijden,
 En dient Godt getrouw.

Gy moet de doodt-sonden verklaeren,
 Al groot en kleen,
 Die dagelijcx gedaen zijn, openbaeren
 Den priester met een,
 En verswijght noyt geen vuyle sonden,
 Wilt recht uyt bedien,
 Met uw' geboogen knien,
 Zult suyver zijn bevonden,
 En met Godt verblien.

Naer d' Absolutie daer-en-boven,
 Zult g' uwen Godt
 Dienen, beminnen, eeren ende loven,
 En volgens 't gebodt,
 Volbrengen uwe penitentie
 Mogelijck, soo niet,
 Dat het naer dien geschiedt,
 Ontfanght met goed' intentie
JESUS met eerbiedt.

Met handen t' saem, en knien geboogen,
 'T hert' onbevleekt,
 Beweent uw' quaedt, slaet nederwaerts uw' oogen,
 Toont eer' en respeckt,

Aen Godt van hemel en van aerde,
 D' heylige Hostie rondt,
 Ontfanght s' in uwen mondt,
 Aen-bidt *JESUS* vol waerde,
 Maeckt uw' ziel' gesondt.

Christenen menschen wilt hier leeren,
 Naer een goed' Biecht' devoot Communiceren
 Tot uw' saligheydt,
 Ontfanght den Schepper groot van krachten
 Seer Godtvruchtelijck,
 Menschen van aerd' en slijck,
 Houdt dit in uw' gedachten
 Gy wint 't hemel-rijck.

***Een nieuw liedeken tot danck-segginge aen Godt, Schepper van hemel
 ende van aerde, over de menighvuldige gratien die wy dagelijcx van
 hem ontfangen.***

Stemme: Graef Willem sat op solder.

Schepper van hemel en van aerdt,
JESUS ghebenedijdt,
 Die de sondaers altijd bewaert,
 Van alle quaedt bevrijdt,
 Die ons geschaepen heeft van niet,
 Van Adams val verlost,
 Geleden menigh swaer verdriet,
 En al uw' bloedt gekost.

Verlooren waeren wy te gaer,
 Sonder uw' majesteyt,
 Die om ons leedt veel pijnen swaer,
 Voor onse saligheydt,
 Gy hebt voor ons de bitter doot
 Gestorven aen een Kruys,
 Om al ons zielen uyt den noodt
 T' helpen, en maecken kuys.

Wat zullen wy u geven Heer?
 Voor 't koopen van ons rantsoen?

O Heer! wy konnen nemmermeer
 Aen dees plichten voldoen,
 Wat vraeght gy voor soo groote daedt?
 Dat gy ons hebt gedaen?
 En voor het dagelijcx weldaedt
 Dat wy van u ontfaen?

Heer *JESUS* vraeght geen geldt oft goedt
 Voor sijn geleden smert,
 Maer hy wilt dat-men af-standt doet
 Van sonden, een goedt hert'
 Dat is den Heer g'heel aengenaem,
 Daerom spoeyt u tot deught,
 Maeckt voor hem een goed' ziel' bequaem,
 Soo wint gy 's hemels vreught

Gy menschen die soo dertel zijt,
 Leght al uw' sonden af,
 En nu voort-aen uw' lijf kastijdt,
 Eer dat gy tot in 't graf,
 Het wenschen ('t zal te laete zijn)
 Hier t' hebben wel geleeft,
 Als-men zal liggen in de pijn,
 En ons de macht begeeft.

Mannen en vrouwen al gelijk,
 Al die dit singht oft leest,
 Peyst wel op Godt en 't hemel-rijck,
 Oock wel indachtigh weest,
 Want het zal zijn te laet geschreydt,
 Als 't lichaem rot in 't graf,
 Sorghit in tijds voor uw' saligheydt,
 Leght al uw sonden af.

***Nieuw liedeken tot lof van de heylige Maget ende suyvere Moeder Godts
 Maria.***

Op de wyse: Van het ruyse-muysen, (of) Van den lieffelijcken Mey-tijdt.

WEest gegroet die ick beminne,
MARIA schoon Koninginne,

O gy aengenaeme blom,
 Bruydt van 's Hemels Bruydegom,
 Die naest Godt moet zijn gepresen,
 Wilt ons voor-spraeckersse wesen,
 By *JESUS* uwen lieven Soon,
 Verheven in 's hemels throon.

O *MARIA!*'k wil u eeren,
 En mijn dienst u presenteeren,
 O gy lieven lieven Ceder-boom!
 En seer koelen water-stroom,
 Gy zijt die 't al kan vertroosten,
 Van noordt, zuyden, westen, oosten,
 Doet uw' dienaers al bystandt,
 Spaert-se van den helschen brandt.

Schoon zee-sterr', silv're maene,
 O princes van 's hemels baene,
MARIA volmaeckt van deught,
 'S menschen troost en al mijn vreught,
 Die ons naer dit droevigh strijden,
 Hoop ick naermaels zal verblijden,
 By haer Soon het hooghste goedt,
 Die my soo veel weldaedt doet.

O *MARIA!* die soo droeve,
JESUS met uw' borst quaemt laeven,
 Laeft ons zielen naermaels hier,
 Als sy zijn in 't vagevyer,
 Liggen in duyst pijnen branden,
 Reyckt hen uyt uw' minsaem handen,
 Of voor hun, gy suyver maeght,
 Aen uw' Soon genaede vraeght.

MARIA wilt voor ons lesen,
 En ons voor-spraeckersse wesen,
 Hier en naermaels naer de doodt,
 Helpt ons uyt de pijnen groot,
 Bidt voor ons eer 't is te spaede,
 Aen uw' lieven Soon genaede,
 Dat wy naermaels al gelijk,
 Genieten 't schoon hemel-rijck.

Nieuw Liedeken op de geboorte ons Heeren Jesu Christi.

Op de wyse: Van stroeyken en kooltjen vyer.

WEl waer hoor ick soeten sanck,
 My dunckt 'k hoor d'Engelkens singen,
 D'herderkens van vreught op-springen
 Fluyten en viool' geklanck,
JESUS soet is nu gebooren,
 Binnen Bethleem in een stal,
 Om ons die waeren verlooren,
 Te ontslaen van Adams-val.

In een slecht verworpen huys
 Dat was *JESUS* will' en wenschen,
 Te gaen lijden voor de menschen,
 Daer vindt hy sijn eerste kruys,
 By den os en ezelinne,
 Een huys sonder muer of dack,
 Daer was 't dat hy soo vol minne,
 Voor ons sathans ketens brack.

Singht Heer *JESUS* hier den lof,
 Den schepper van 's hemels geesten,
 Die hier light tusschen twee beesten,
 Den prins van g'heel 't hemels hof,
 Die ons 't leven heeft gegeven,
 Die light hier en krijt van dorst,
 Naecktelijck van koude beven,
 En ontfanght sijn moeders borst.

De straelen van 't soete kindt,
 Siet-men schijnen daer 't moet rusten,
 'T suyght sijn moeders borst met lusten
 In den bitter kouden windt,
 'T kindtjen wilt sijn handen leggen
 Op sijn moeders aenschijn soet,
 'T is of 't kindt tot ons wilt seggen,
 Dat 't ons al verlossen moet.

'S hemels hoogste majesteit,
 Toont sijn hoofd en aensicht schoone,
 Daer de scherpe doorne kroone,
 Eens zal wesen op-geleyt,
 Om voor de sondaers te lijden,
 Wierdt het jammerlijck door-wondt,
 Om ons zielen te verblijden,
 Komt hy lijden voor ons sond'.

Menschen siet hoe 't hier al bekeert,
 'K sien veel Engelen van boven,
 Die Heer *JESUS* komen loven,
 Het kribbeken wordt ver-eert,
 D' herders brengen lammers mede,
JOSEPH die troost *MARIA*,
 Sy zijn blijd' en wel te vreden,
 Loven *JESUS* vroegh en spa.

Dry Koningen door een star,
 Quamen daer uyt verre landen,
 Deden 't Kindtjen offerhanden,
 Jaspas, Melchior, Balthazar,
 Myrrhe met fijn goudt ter eeren,
 Met wierooock in abundant,
 Quamen sy daer presenteeren,
 Aen den grootsten Heer van 't landt.

D' Herderkens die quamen aen,
 Met hun lieve herderinnen,
 Om Heer *JESUS* te beminnen,
 Elck met spijs en dranck gelaen,
 Soete melck om 't Kindt te laeven,
 Eyers en suycker Candijs,
 Elck een offerhande gaeven,
 En loofden den Koninck wijs.

*Menschen looft den goeden Heere
 Hy komt met den mensch verkeeren
 En in een verworpen stal,
 Ons leert lijden in dit dal.*

[Beklagh-liedt over ons bedroefde Vlaenderlandt]

O goeden Godt! aen-hoort ons droevigh klagen.

*Beklagh-Liedt over ons bedroefde Vlaenderlandt
Dat om sijn sonden nu geplaegt wordt t'allen kant
Door swaeren Oorelogh en bitter diere tijden,
Hierom bidt Godt dat hy van pest ons wilt bevryden.*

Op de wyse: O goeden Godt! aen-hoort ons droevigh klagen.

Bedroefde Vlaender met uw' schoone landen,
Hoe langh' wordt gy van Godt den Heer geplaecht
Mars doet het oorloghs-vyer geduerigh branden,
Al dese droefheydt dient aen Godt geklaecht,
Op 't landt men vraeght, Veel swaere lasten,
Den huys-man wordt berooft door vremde gasten,
Den oorlogh menich mensch verlooren jaeght.

Ons arm Vlaender-landt placht te floreeren,
En te wesen een dal van soetigheydt,
Dat-men nu siet geheel verdestrueeren,
'T welck met bloedige traenen dient beschreydt,
Maeckt u bereydt, Leght af uw' sonden,
'T zijn ons verdiende plagen die ons wonden,
Bidt om genaed' d' opperste majesteyt.

Als-men besiet al dese schoone landts-douwen,
Die van te voor waeren soo weeldigh hier,
Men kan-se sonder weenen niet aenschouwen,
Sy zijn geheel verbrandt door t' oorloghs-vyer,
Roept om quartier, Aen Godt den Heere,
Op dat hy dese plaegh' wilt van ons keeren,
En aen sijn liefste moeder goedertier.

Den dieren tijdt is noch een groot'er plage,
Die hebben wy (Godt lof) oock onder-staen,
Die veele menschen ded' naer 't kerck-hof dragen,
Godt liet bevriesen al ons schoone graen,
Hy quam ons slaen, Met sijne roeden,
Godt wilt ons van de derde plaegh' behoeden,
Spaert doch de werelddt, laet ons niet vergaen .

Godt komt aen ons soo veel plagen senden,
 Om uyt te roeyen al ons sond' en pracht,
 Laet ons gelijcker-handt van quaedt af-wenden
 Laet af de ydelheydt, naer deughden tracht,
 En niet veracht, De arme menschen,
 Geeft hun behoefte, en laet ons t' saemen wenschen
 Naer Godt, en seght de wereldt goeden nacht.

Treur-gedicht, spelende op den dieren tydt ende oorlogh, die de geessels zyn van onse boosheden.

Wanneer den Goeden Godt van boven naer beneden
 De boosheydt heeft gesien, en wat de menschen deden
   En die van langhs hoe meer in boosheydt bleef versteent
   En niemandt die schier leeft sijn sonden hier beweent.
 Soo jonck als oudt te gaer hier leefden ongebonden,
 Dan heeft Godt op ons Landt der Oorlogh eerst gesonden.
   Mars knechten alsoo wreedt die quamen met geweldt,
   Hebben de weireldt schier rondt-om in roer' gestelt.
 Veel Landtschappen verwoest, en veel schoon graen bedorven.
 Dat'er door Leger-sieckt' by duysent sijn gestorven,
   De vruchten op het landt geheel geruineert,
   De menschen hebben hun van sonden niet bekeert,
 Maer altydt even boos en obstinaet gebleven,
 Dat sy malkanderen wel hadden schier vergeven.
   O wreedtheyt noyt gehoort! den grooten haet en nijdt
   Die komt met boosheydt aen, en levert ons veel strijdt:
 De hooveirdy met een, daer aen wilt niemandt wijcken,
 Elck wilt een Edel-man of een Me-vrouw' gelijcken,
   Men kent de maerten nu schier uyt de vrouwen niet,
   Door 's weireldts groote pracht die m' in dit lant nu siet:
 Vervloeckte hooveirdy die ieder een komt quellen,
 En soo veel menschen heeft gesleept in 't vyer der hellen.
   Een sonde alsoo groot, die Godt soo seer mishaeget,
   En waerom wy van Godt soo seer worden geplaeght:
 De gierigheydt komt oock veel menschen commandeeren,
 Dat sy door dese faut Heer JESUS niet en eeren.

Sy zijn soo wroedt en wroedt naer 's wereldts geldt en goedt,
 Dat niemandt van dit quaedt geen af-standt meer en doet,
 De wrecke gierigheydt die siet-men altijd spaeren,
 En vraeght niet naer sijn ziel' magh hy maer goedt vergaeren,
 Het welcke als hy sterft, blijft op de weireldt staen,
 Men leght hem in een graf daer moet hy rotten gaen,
 Voor sijn voor-gaende quaedt moet rekeninge geven,
 Van g'heel sijn levens tijdt, van 't gon' hy heeft bedreven,
 CHRISTUS den Opper-al, die zal hem loonen hier,
 Met 't hemel-rijck misschien oft met het helsche vyer;
 D'onkuyscheydt domineert hier oock in onse Landen,
 Wat grouwel is't voor Godt, al die dit quaedt aen-randen,
 Altijdt in vuyligheydt leven sy als een swijn,
 Sy dansten met de doot, hoe kan het anders zijn?
 Noch trachten sy te gaer om langen tijdt te leven,
 Siet hier op 's weireldts dal door 't quaedt van hun bedreven,
 'T en wordt hun niet gejoint, sy worden voos en rot,
 Die leven in dien staet, doen tegen Godts gebodt;
 Den nijdt, die wreede beest, die is hier oock te vinden,
 Die selfs sijn meester bijt en komt hem te verslinden,
 Den nijdt is dat ons deirt dat ons gebuer-man leeft,
 Den nijdt die 't al door-kerft, en droeve suchten geeft.
 Den nijdt, den wreeden nijdt die veele volck doet sterven,
 Den nijdt kan 't herte-bloedt ten lesten doen bederven,
 O schroomelijcke saeck! ô nijdt! ô droeven nijdt!
 Die veele quaelen baert, neemt rust en appetijt.
 Die van den wreeden nijdt soo stijf worden gebeten.
 'T zijn die hun eygen vleesch, en herte hier op-eten,
 Sy druypen door hun kleers, die aen den nijdt geraeckt,
 Den nijdt is 't die den mensch heel droogh en mager maeckt:
 Wie dunckt gy die misschien hier sonder nijdt kan wesen?
 Niemandt by-naer die leeft, noch hem, noch dien, noch desen,
 Ick segge voor mijn paert, die sonder nijdt hier leeft,
 Dat hy het Hemel-rijck schier in sijn handen heeft.
 De gulsigheydt gaet om, oock onder groot en kleenen,
 De gulsigheydt die is met traenen te beweenen,
 De gulsigheydt bestaet, meest in de dronckenschap,
 Die leven als een beest, tot deughden zijn soo slap.

Gy dronckaers wie gy zijt, laet af uw' gulsigh drincken
 Op dat g' hier naermaels niet voor Godt en komt te stincken.
 Laet af dien Bachus-Godt gekroont met wijngaerdt-blaën,
 En leeft naer Godts gebodt, 't zal beter zijn gedaen,
 De gramschap siet-men oock onder veel menschen woonen,
 Veel zijnd'er die zijn gram, en noch goed' vrienden toonen,
 En menig die dit quaedt eylaes! in 't herte draeght,
 'T is om dien grooten haet dat wy soo zijn geplaeght:
 De gramschap die verweckt het kijven, slaen en vechten,
 Doodt-slagen ende moordt, dat'er veel door 't Gerechte
 Hier krijgen hunnen loon, door galge, radt en strop,
 Dat sy voor hun mis-daedt hier worden g'hangen op.
 De traegheydt die en dient hier niet te zijn vergeten,
 Veel zijnd'er van die beest maer al te sterck gebeten,
 'T is Traegheydt die altijd belet de waere deught,
 De Traegheydt niet verdient des Hemels soete vreught.
 Daerom laet Traegheydt af, wilt naer Godts wetten leven,
 En wilt u laet en vroegh tot het Gebedt begeven,
 Hoort misse en oock sermoon, de traegheydt oock versmaedt
 En als gy sterven moet, het zal u wesen baet.
 Hier vindt gy klaer en wel d' Hooft-sonden alle seven,
 'T welck tot een leeringh dient dat sy hier zijn beschreven.
 Laet af de Hooveirdy, en oock de Gierigheydt,
 Die eens besitten wilt de vroeylijck' eeuwigheydt.
 d' Onkuyscheydt, Haet en Nijdt, de Gulsigheydt wilt laeten,
 Gramschap en Traegheydt med' het zal uw' Ziele baeten.
 De seven Hooft-sonden al-omme breedt en wijdt,
 Zijn d' oorsaeck waerom Godt ons Vlaender-landt kastijdt:
 Godt heeft ons langen tijdt met oorlogh komen plaegen,
 En veel ruinen groot, dat noyt mensch van sijn daegen
 Oyt zulcx en heeft gesien, door al het groot verdriet,
 In steden en op 't landt, gelijk'er is geschiedt,
 Veel steden geraseert door 't schieten met de bommen,
 Huysen en Kercken schoon, waer op men placht te rommen:
 Zijn door 't belegeren in asschen al vergaen,
 Dat-men het minste niet van alles nu siet staen.
 Wat heeft Godt noch gedaen om de weireldt te plaegen,
 Gesonden dieren tijdt, dat noyt mensch van sijn daegen

Oyt sulcx gesien en heeft, het welck wel dient betreurt,
 Want dien heeft nu by-naer dry jaeren lanck gedeurt,
 Den grooten dieren tijdt hebben wy eerst gekregen,
 In 't jaer wanneer men schreef seventhien hondert negen,
 Den vyfden Februaer op eenen dijssendagh,
 Dan was 't dat al ons graen in d' aerd' bevrozen lagh:
 'T was in den winter-tijdt dat Godt ons sondt die plaegen,
 'T was in den selven tijdt dat de sneeuw-vlocken laegen,
 't Was just den selven tijdt dat Godt door een tempeest,
 Wild' rucken in het graf van minste tot de meest.
 In een groot onweêr en door 't stormen van de winden,
 Wild' Godt de menschen al te saemen gaen verslinden,
 Door stormen en tempeest wild' hy ons al verslaen,
 Het riep al groot en kleyn de weireldt zal vergaen:
 Godt is op ons verstoort, hy wilt ons al doen sterven,
MARIA Maget soet quam voor ons troost verwerven,
 By *JESUS* haeren Soon, keert dese plaegen af,
 Want sonder haer bystandt wy moesten al in 't graf.
 Ons sonden zijn te groot, Godt kan het niet meer lijden,
 Daerom soo komt hy ons gelijcker-handt kastijden,
 Met oorlogh, dieren tijdt, laet ons bidden voor 't lest,
 Dat Godt ons landt behoedt doch voor een swaere pest.
 Want al dat Godt ons sendt voor swaere droeve plaegen,
 Niemand die leeft by-naer en siet-men daer naer vraegen,
 Laet ons gelijcker-handt te saemen doen af-standt,
 Eer dat Godt van ons treckt sijn Vaderlijcke handt.
 Laet ons van stonden aen van quaedt tot deughden keeren,
 En leven naer den wil en 't lief gebodt des Heeren,
 Door Biecht' en goedt Berouw ons sonden leggen af,
 Want 't is te laet gesucht als 't lichaem rot in 't graf.
 Naer een belijdenis en af-standt van de sonden,
 Wy zullen van den Heer al suyver zijn bevonden,
 Godt zal ons al-te-mael bevrijden van het quaedt,
 Daerom doet deught in tijdts eer dat het is te laet.
 O sondaers wie gy zijt wilt u tot deught bereyden,
 'T zal u groot voordeel zijn, Godt zal ons ziel' geleyden,
 Wanneer wy eens van hier naer 't ander leven gaen,
 Zal ons zielen met vreught in 't Hemel-rijck ontfâen.

Nieuw liedeken, toonende hoe dat-men ons moet veroodtmoedigen in het ontfangen van het Alderheylighste Sacrament des Autaers aen de tafel van Jesus.

Op de wyse: Philis mijn tweede ziel, &c.

KOmt menschen al die leeft,
 U in 't gebedt begeeft,
 Komt *JESUS* soet, hoort mijn gebeden aen,
 Op dat ick u weirdelycke magh ontfanen,
 In 't weirdigh heyligh Sacrament,
 Daer *JESUS* is met vleesch en bloedt present,
 En u aen-bidden met oodtmoedigheydt,
 Op dat mijn ziele wint de saligheydt.

Den Heere *JESUS* soet,
 Die is met vleesch en bloedt,
 Aldaer present onder soo kleynen schijn,
 Onder gedaente van broodt en wijn,
 Komt menschen al tot dit banquet,
 Dat noyt geen Engelen is voor-geset,
 Komt laet hier al uw' godtvruchtigheydt sien
 Aen-bidt den Heer op uw' gebogen knien.

Eer dat gy Godt ontfanght,
 Daer uw' geluck aen hanght,
 Biecht eerst uw sonden en leght af uw quaedt
 Eer gy tot die weirdige Tafel gaet,
 Hebt van het quaedt een goedt berouw,
 Spoeyt u tot deughden en dient Godt getrouw
 Godt zal hun naermaels in sijn rijck ontfanen
 Al die oprechtelijck te Biechten gaen.

Het heyligh Sacrament
 Daer *JESUS* is present,
 Zult gy ontfangen met oodtmoedigheydt,
 Daer gy te vooren wel zijt toe-bereydt,
 O weirdigh heyligh dierbaer bloedt!
 Voor wien ick neder-buyge met oodtmoedt,
 Wilt my genesen van mijn smert en pijn,
 Op dat mijn ziel' magh eeuwich saligh zijn.

Nieuw geestelijk liedeken gemaect op de langh-duerende eeuwigheydt.

Op de wyse: Philis mijn tweede ziel', &c.

ACh menschen blijft wat staen,
 En hoort dit liedt eens aen,
 Ick zal 't u singen met genegentheydt,
 'T liedt van de lange strenge eeuwigheydt,
 Die my altijd beswaeren doet,
 Als ick-se maer eens over-peysen moet,
 O eeuwich! eeuwich! 't is soo langen tijdt
 Daerom gy sondaers tracht om ziel' profijt.

Jonck, oudt, schamel en rijck,
 Gy zijt als aerd' en slijck,
 Dat niet en baert als vuyligheydt en stanck,
 Peyst op de eeuwigheydt, sy is soo lanck,
 Komt al die naer de mode gaet,
 Aensiet hoe dat gy uwen Schepper slaet,
 Als gy uw' stinckende lichaem palleert,
 Met krollen en vals hayr uw' hoofd friseert.

Gelijck de poppen doen
 Hun kleen naer 't nieuw fatsoen,
 En gaen met hun lichaem ten halfsten bloodt,
 Gy brengt tot quaedt die u soo siet,
 En brengt uw ziel in 't uytterste verdriet,
 Laet af uw' pracht keert u tot Godt den Heer
 'T is meer als tijdt vertorent hem niet meer.

Gy dronckaerts dat my deirt,
 Die 't vleesch en bloodt verteirt,
 Van vrouw' en kinderen door uwen dranck,
 Peyst: eeuwich, eeuwich, eeuwich, 't is soo lanck,
 Peyst eens hoe dat 't met u zal gaen
 Als gy zult moeten voor Godts oordeel staen
 O eeuwich! eeuwich! 't is soo langen teydt
 Daerom sondaers peyst wel op d' eeuwigheydt.

Als die hooveerdich zijt,
 Peyst gy hebt korten tijdt,
 Gy moet naer d' eeuwigheydt, o gierigaert!
 Die 't goedt van d' armen in uw' kiste spaert,
 Let hier op wel onkuysschen mensch,
 Die in de wereltd leeft naer uwen wensch,
 O eeuwich! eeuwich! 't is soo langen teydt,
 O sondigh mensch! peyst wel op d' eeuwigheydt.

O vercken! gulsigaert,
 Die *JESUS* soo beswaert,
 De boose weireldt zal eens vergaen,
 En gy zult moeten voor Godts oordeel staen,
 En rekeningh' geven aldaer,
 Van al uw' boosheydt hier in 't openbaer,
 Wilt nu af-laeten uwe gulsigheydt,
 En over-peysen eens de eeuwigheydt.

Gy woeckenaeren al,
 Denckt hoe dat wesen zal,
 Als gy-lied' door soo menigh valschen eedt,
 Uw' arme ziele komt te doen groot leedt,
 Peyst dit oock wel te geirne 't goedt,
 Besit het gon' een ander hebben moet,
 O eeuwich! eeuwich! 't is soo langen teydt,
 S' is sonder eyndt die lange eeuwigheydt,

Wel aen sondaers met'er spoet,
 Doch penitenti' doet,
 Wascht door de traenen uwe sonden af,
 Want 't is te laet als 't lichaem rot in 't graf,
 Door een rouwige Biechte soet,
 Zult gy hier naer genieten 't eeuwich goedt,
 Daerom wel voor uw' ziele sorge draeght,
 Op dat gy-lied' hier niet te laet beklaeght.

*D'eeuwigheydt en heeft geen paelen,
 Noch geen mensch kan achter-haelen,
 'T woordt dat by ons wordt geseydt,
 Eeuwich, eeuwich, eeuwigheydt.*

Nieuw devoot liedeken op de Passie ende bitter Lijden ons Heeren Jesu Christi.

Stemme: Ick drinck' den nieuwen most.

WAer gaet gy grooten Godt?
 Wat kiest gy voor een lot?
 Dat gy ons schuldt en sondaers last vervult,
 Die gy met vleesch en bloedt betaelen zult,
 Eylaes! ick sien gy treedt,
 Onnoosel naer den hof van Oliveet,
 Daer gy om Adams graege lusten
 Van eenen appel-beet,
 Stort roode druppels sweet.

Och mensch wat ongenucht!
 Siet uwen schepper sucht,
 Godt is in noodt, sijn lijden is soo groot,
 Dat selfs sijn ziel' bedroeft is tot'er doot,
 Ach Vader! hoort my aen,
 Is 't mogelijkck laet ick dien kelck ontgaen,
 Doch niet naer mijn, maer naer u wenschen,
 Drinck' ick hem nu bereydt,
 Tot 's weireldts saligheydt.

Wel hoe! seght waer zijt gy?
 Discipels alle dry?
 Hoe slaept gy al? siet eens mijn ongeval,
 Staet op, hy komt die my verraden zal,
 Eylaes! en kont gy niet
 Met my een uerken waecken in 't verdriet?
 O neen, den mensch beswaert van sonden,
 Die slaept naer sijnen lust,
 In sonden g'heel gerust.

Wat hoor' ick voor getier?
 Het is allarm alhier,
 Van desen treyn, is Judas Capiteyn,
 Die Godt verraeden komt op dese pleyn,
 Hy kust hem met'er spoedt,
 En sprack tot *JESUM*: meester weest gegroet,

Ach vrient! waer toe zijt gy gekomen?
Antwoort *JESUS* hem, met een bedroefde stem.

Terstondt quamen gegaen,
De joodtsche beulen aen,
Met banden daer, als *CHRISTUS* tot de schaer
Gesproken heeft, wie soeckt gy te gaer?
Sy seyden met een set:
Wy soecken hier *JESUM* van Nazareth,
Ick ben 't seyde' *JESUS*: dus besweken
Sy daer al-te-mael, door *JESUS* soete tael.

Houdt joden, neemt den keer,
'T is uwen Godt en Heer,
Die gy hier bint, waer heeft hy 't oyt verdient
Dat gy sijn lichaem hier met koorden bindt?
Siet *PETRUS* desperaet,
Hierom hy *MALCHUS* sijn een oor' af-slaet,
JESUS sprack: wilt uw' sweirdt weer-keeren,
Die met den sweirde slaen,
Zullen door het sweirdt vergaen.

Hoe Joden soo verwoedt,
Wel dorst gy naer sijn bloedt?
Daer gy soo wreedt,
Hem hier sleurt met sijn kleedt,
Die u in 't minst' oyt en ded' eenigh leedt,
Ach! siet eens wat een smaedt,
Gy gaet hem leyden voor den jodtschen raedt
'T onnoosel lam doet men verschijnen,
Alhier voor *ANNAS* throon,
Beticht met valschen toon.

Vol van verdueligheydt,
Godt niet een woordt en seydt,
Op 't gene sy, ten onrecht brochten by,
O Heer wilt leeren sijn verdueligh my,
Ach siet! een yser handt,
Die slaet hem sonder dat sy oorsaeck' vandt,
Beschimt, geslagen en bespogen,
Wierdt hy den g'heelen nacht,
Van dit boos joodts geslacht.

Wat doet gy *PETRUS* hier?
 Gy warmt u by het vyer,
 Men kent u vrient, dat gy oock *JESUM* dient,
 Als u de dienst-maeght aen de deure vindt,
 Eylaes! tot dry-mael toe,
 Hebt gy geloochent uwen Heer, wel hoe?
 Waer is de trouwigheydt gebleven?
 Die gy te voor soo seer beloofde aen den Heer?

Eylaes! het is gedaen,
 Hoort kraeyen eens den haen,
 O tranenvloet! berst uyt mijn droef gemoet
 Siet wat de kranckheydt van ons lichaem doet,
 Bedroefden *PETRUS* gaet,
 Beweenen doch uw' schandelijck misdaedt,
 Want het berouw wascht uyt de sonden,
 Dus sondaers weent en schreydt,
 Godt heeft bermhertigheydt.

Siet eens wat *JUDAS* doet,
 Als hy 't onnoosel bloedt,
 Nu hadd' verkocht, sijn sonden hadd' bedocht
 Hy heeft het geldt de joden weer-gebrocht,
 En sprack: ick hebb' misdaen,
 De joden seyden: wat gaet ons dat aen?
 Bedroeft hy uyt den tempel scheyde,
 En heeft hem met een strop,
 Terstondt gehangen op.

Naer dat verdween den nacht,
 Soo is den Heer gebracht,
 Voor g'heel den raedt, En *PONTIO PILAET*,
 Op dat hy onsen *JESUM* kruycen laet,
PILATUS vondt geen schuldt,
 Dus hy sijn handen hier met water speuldt,
 Maer siet de joden al te saemen,
 Die riepen g'heel verwoedt,
 Dat komt op ons sijn bloedt.

Met roeden scherp en stijf,
 Liet hy sijn teere lijf,

Van onsen Heer, dan geesselen soo seer,
 Datter niet heel was aen sijn lichaem meer,
 De doorne kroone men stelt
 Op sijn geheylight hoeft met groot geweldt,
 En een riet gaven s' hem in handen,
 Vielen hem te voet, weest koninck nu gegroet.

Och mensch! siet uwen Godt,
 Bespogen en bespot,
PILATUS quam met dit onnoosel lam,
 Om los te laeten hem oft *BARRABAM*,
 Neen, neen, den desen niet,
 Maer kruyst hem, kruyst hem dat het soo geschiedt,
 Dus *JESUS* stracx met 't kruys beladen,
 Dat hem viel soo swaer, ginck naer het droef Calvaer.

Eylaes och mensch! wel hoe,
 Siet *JESUS* is soo moed',
 Helpt hem wat met *SIMON* van Cirenee,
 Die vat het kruys schoon hy't niet geirme dee
 Den schepper valt ter aerdt,
 De swaere sondaers troost hy soo beswaert,
 In bloedt, en sweet by naer besweken,
 Om door dese straf, ons sond' te nemen af.

Gonck op den bergh Calvaer,
 Gelaen met 't kruys soo swaer,
 Men nagelt u, door handt en voeten nu,
 Och *JESUS* zijn de beulen noch niet mu,
 Hoe schandelijck mis-maect,
 Gaet men u trecken op het kruys heel naect
 In uwen lesten noodt te drincken,
 Geeft men u azijn, in plaetse van den wijn.

Scheurt nu hemel en aerdt,
 O sonn'! geen licht en baert,
 Den schepper lijdt, hy wordt sijn leven quijt,
 O Christen zielen! nu van droefheydt krijt,
 Den dagh verkeert in nacht,
 Als *JESUS* sprack: het is nu al volbracht,
 O Godt! vergeeft hier door ons sonden,
 En geeft ons al gelijk, hier door het hemelrijck.

Nieuw Schriftuere-Liedeken, toonende hoe dat CHRISTUS vyf duysent menschen spysde met vyf gersten brooden ende twee visschen, ende dat-men noch vergaerde twaelf korven van den overschot: siet in het Nieuw Testament, by Mattheus 14, Marcus 6 en Lucas 9. Capittel.

Stemme: Troost my mijn alder-liefste verkoren.

GOdt ginck met sijn discipelen vaeren,
Alwaer hem volghd' een groote schaere,
Vyf duysent menschen kleen en groot,
Die *JESUS* spijsden met weynigh broodt,
Soo gy zult hooren, En naer behooren,
T'saemen versloegh den hongers noodt.

Als den dagh hadd' eynde genomen,
Zijn de discipelen gekomen
By Godt, elck in 't besonder sprack,
Dat daer veel visch en broodt gebrack
Om hun te spijsen, Wilt *JESUS* prijsen,
Hy liet hun in geen ongemack.

Stiert hun al naer de naeste vesten,
Want wy en hebben niet ten besten,
Om hun den honger te versaen,
Sy waeren daer med' seer belaeen,
Maer sy spraecken, Om te geraecken,
O Heer! laet doch die schaere gaen.

Wy hebben niet om te bekljven,
'T waer' jammer moest' dat volck hier blijen,
JESUS die seyde: geeft spijs aen haer,
Laet-se doch eten allegaer,
O Heer! wy weten, Al van geen eten,
Een weynigh geldt hebben wy maer.

Wy hebben maer vyf gersten brooden,
Waer op wilt gy dat volck al nooden?
En de twee visschen by geval,
Voor soo veel volck 't is niet met al,

Godt die sprack weder: Stelt u al neder,
En dat by vyftigh in 't getal.

Den Heer neemt broodt en siet naer boven,
Om dat die schaer hem soude loven,
Hy zegende 't broodt van stonden aen,
O Vader! wilt my doch by-staen,
Dat ick magh spijsen, En onder-wijsen,
Om hun den honger te verlaen.

Hy breeckt het broodt en visschen g'heele,
Om sijn discipelen te deelen,
En dan te spijsen allegaer,
Hy versaede de g'heele schaer,
Hadde vyf brooden, Daer toe van nooden,
En boven dien twee visschen maer.

Vyf duysent mannen wilt onthouwen,
Behalven kinderen en vrouwen,
Soo groot is dese schaer geweest,
Gelijck men in schriftuere leest,
Die Godt versaede, Door sijn genaede,
Daerom al Godt gedachtigh weest.

Van dees twee visschen en vijf brooden,
'T welck men vertoonde aen de jooden,
Twaelf volle korven overschoot,
O Heer! uw' werck is wonder groot,
Die 't al kan spijsen, Zijt weirdt om prijsen,
Dit volck verlost van de doot.

Joden kond' gy-lied' niet bekeeren,
Als gy sagh 't miraekkel des Heeren?
Die alle menschen spijsen moet,
En uwen Godt noch sterven doet,
Vraeght hem genaede, Die gy versmaede,
Hy zal u geven 't eeuwigh goedt.

*Den milden JESUS die gaet hier,
Aen den Joodt sijn jonst' bewijsen.*

*Mits hy met een seer weynigh schier,
Kan, vyf duysent menschen spijsen.*

Nieuw liedeken ofte saemen-spraecke tusschen een goede jonge dochter en de valsche weirelt.

Op de wyse: Jacob wilt hooren: (ofte) Gy mans en vrouwen, bekeert u vry, &c.

Jonge Dochter.

WEireldt met al uw' valscheydt groot,
 Ick wil u gaen versmaeden,
 En dickwils prysen op de doodt,
 Eer sy my komt verraeden,
 'K wil my voort-aen tot deught begeven,
 Al hebb' ick geleeft gelijk een beest,
 Godts oordeel hebb' ick soo langh gevreesst,
 Ick wil nu gaen beter leven.

De Weireldt.

Mijn dochter scheidt maer goeden moedt,
 Wilt op de doodt niet peysen,
 Gy zijt noch jonck g' hebt lange goedt,
 Eer gy naer 't graf zult reysen,
 Stelt die doch uyt uw' hert' en sinnen,
 Gy zijt een dochter rijck en schoon,
 Die boven al de ander spant de kroon,
 Gy moet de weireldt beminnen.

Jonge Dochter.

Weireldt gy toont m' een schoon gelaedt,
 Gy soeckt my te bedriegen,
 Gy zijt vol logens en verraedt,
 Gy komt hier altydt soo liegen,
 Gy brengt veel menschen in 't benouwen,
 Met al uw' beloften soo menigh fout,
 Verdoolde menschen die u betrouwt,
 Gy doet mijn herte grouwen.

De Weireldt.

Wilt my gelooven schoone blom,
 Stelt phantasijen ter zijden,
 Gy zijt noch jonck, segt my waerom,

Wilt gy u niet verblijden
 Met my? die u kan doen hanteeren,
 Met soo menigh fraey en jongh gesel,
 Die u zal contenteeren soo wel,
 Die u oock zullen charmeeren.

Jonge Dochter.

'K laet al de jonge gasten staen,
 'K wil Godt den vader loven,
 'K wil oock uw' groote pracht versmaen,
 Verachten daer-en-boven,
 Al dat de weireldt my kan geven,
 Goedt, geldt, rijckdom en alle uw' pracht,
 Die wordt van my teenemael veracht,
 Godt is mijn hope en leven.

De Weireldt.

Slechte dochter gy zijt wel sot,
 Dat gy my gaet versmaeden,
 Die u kan geven beter lot,
 Wilt u beter beraeden,
 Wilt al mijn vreughden niet verachten,
 Gebruyckt den tijdt die genuchten sendt,
 Het is my al eens waer gy belendt,
 Als de doodt u komt versmachten.

Jonge Dochter.

O valsche weireldt! vol van fenijn,
 Die my soeckt te verleyden,
 Met uwen schijn al sonder zijn,
 Nu wil ick gaen van u scheyden,
 'K wil in het klooster my gaen setten,
 En dienen den Heer *JESUS* soet,
 Die my verlost heeft al door sijn bloedt,
 Ick ontvlucht uw' loose netten.

De Weireldt.

Adieu dochter gaet daer gy wilt,
 Gy zult het wel beklaegen,
 Als gy in 't klooster zijt gestilt,
 Een hayren kleedt moet draegen,

Van uw oversten zijn verstecken,
Troosteloos sitten hoort mijn bediedt,
Uw' leven verslijten in groot verdriet,
Gy zult dan wel anders spreken.

Jonge Dochter.

Al waer 't in 't klooster noch soo swaer,
'T is daer dat ick moet wesen,
Volgen den soeten *JESUM* naer,
Mijn *PATER NOSTER* lesen,
Al des weireldts genuchten derven,
Vasten, en naar mijn Celleken gaen,
Godt zal my in sijn rijck ontfaen,
Als ik zal komen te sterven.

Den Adieu aen de Weireldt.

Adieu weireldt segh' ick voor 't lest,
'K verlaet u t' eene-gaeder,
'K schouw' uw' genuchten als de pest,
'K wil dienen Godt mijn Vader,
Die my hier naermaels zal ontfangen,
Hier boven in sijn schoon hemel-rijck,
Laet ons Godt dienen alle gelijk,
Hier naer is 't dat ick verlangen.

***Nieuw Liedeken van de Gierigheydt ende wat pratijcke dat'er sommige
gebruycken om het geldt te vergaeren ende by een te houden, seer
leersaem voor-gesteld, besonderlijk aen d' oude Lieden.***

Stemme: Van Biron.

GY menschen wreck en vroedt,
Die hier geduerigh spaeren,
Om 's weireldts geldt en goedt,
In koffers te bewaeren,
Dagen, maenden en jaeren,
Men altijd gierigh leeft,
Om 't geldt by een te gaeren,
En niet den armen geeft.

Het geldt den ronden Godt,
 Kan ons blijd'-geestigh maecken,
 Maer Pluto licht en spot,
 Met zulcke ydel saecken,
 'T welck onse ziel' zal smaecken,
 Voor al de gierigheydt,
 Misschien branden en blaecken,
 Voor in der eeuwigheydt.

'T geldt maeckt dat-men bedrieght,
 Om 't geldt siet-men krakeelen,
 Om 't geldt is 't dat-men lieght,
 'T maeckt hoeren en bordeelen,
 Schoon kleeren en juweelen
 Worden met geldt gekocht,
 Somtijds daer-men 't moet deelen
 Worden in d' hell' gebrocht.

'T maeckt jonckers en seigneurs,
 Om 't geldt soo lijdt men schande,
 Struyck-roovers en voleurs,
 'T geldt doet ons ziel' verpanden,
 Want men draeght krom sijn handen,
 Om het vervloecte geldt
 Moeten veel zielen branden,
 En zijn in d' hell' gestelt.

'T geldt baert veel haet en nijdt,
 'T doet vechten de gebueren,
 'T geldt maeckt oock dat-men vrijdt,
 Al is 't niet ons portuere,
 'T geldt doet veel menschen treuren,
 Om een pondt vijf of ses,
 Siet-men malkander sleuren,
 En maecken een proces.

'T geldt maeckt ons groot geacht,
 'T geldt doet de menschen eeren,
 'T geldt is soo groot van kracht,
 'T geldt kan niemandt blameeren,
 'T geldt doet ons domineeren,
 'T geldt dat is rondt en stom,

'T geldt kan de menschen leeren
Maecken van rechte krom.

'T geldt maeckt een goedt soldaet,
'T geldt doet de boeren zaeyen,
Een wacker advocaet
Is oock met geldt te paeyen,
'T geldt doet de vruchten maeyen,
En Mars ten oorlogh gaen,
Geen konsten te verfraeyen,
'T wordt al om het geldt gedaen.

Voor geldt drinckt-men den wijn,
'T geldt doet ons weeldigh leven,
En daer by vroeylijck zijn,
'T geldt doet de wevers weven,
'T geldt moet den landts-man geven,
Voor den koninx-accijs,
Voor geldt wordt' er geschreven,
'T geldt maeckt de botte wijs.

Men maeckt oock goede cier
Met geldt en ronde schijven,
'T doet leven den rentier,
'T geldt doet ons vreught bedrijven,
'T geldt doet de boeren kijven,
Als hun wordt geldt gevraeght,
'T doet oock de heeren schrijven,
Als-men den landts-man plaeght.

'T geldt maeckt de koopmanschap,
Men stelt malkaer te vreden,
Elck is naer 't geldt soo rap,
Met geldt soo wint-men steden,
'T geldt doet het yser smeden,
'T geldt maeckt het suer g'heel soet,
Met geldt en goede reden,
Men alle dingen doet.

Met geldt koopt menigh man
Landen, huysen en erven,
Het krachtigh geldt dat kan
Alle dingen verwerven,

Anders men moet het derven,
 Want die geen geldt en heeft,
 Kan wel van honger sterven,
 'T schijnt onweirdt dat hy leeft.

Woeckenaers kleen en groot,
 Die naer rijckdommen trachten,
 Houdt doch de wreede doot
 Altijdt in uw' gedachten,
 'T zy by daegh oft by nachten,
 Laet 's weireldts geldt en goedt,
 Uw' herte niet versmachten,
 'T welck hier al blijven moet.

***Nieuw geestelijk liedeken gemaect op de 12. artyckels van het waere
 Rooms geloove.***

Op de wyse:

*Van den hoogen thoren en Babyloonsche gecken,,
 Die wilden hun gebouw tot in den hemel trecken.*

Eersten Artijckel des Geloofs.

WY g'looven in Godt den Vader allegader
 Schepper van hemel en aerdt,
 Die 't al heeft van niet geschapen, *ADAM* slaepen,
EVA van sijn ribb' gebaert.

Tweeden Artijckel des Geloofs.

JESUM CHRISTUM wy gelooven, van hier boven,
 Godts eenigh geboren Soon,
 Van al eeuwigheydt moet wesen, hoogh gepresen,
 Ons belooft des hemels kroon.

Derden Artijckel des Geloofs.

Van Godt heyligh Geest ontfangen,
 Met verlangen, Geboren uyt *MARIA*,
 Die bleef maget en moeder, ons behoeder,
 Zal sy blijven vroegh en spa.

Vierden artijckel des Geloofs.

JESUS heeft voor ons geleden, en gestreden,
 Onder *PONTIUS PILAET*,

Gekruyst, gestorven, begraeven, om te laeven
'S menschens zielen voor hun quaedt.

Vijfden Artijckel des Geloofs.

JESUS ter hellen neder-daelde, daer uyt-haelde
D'oude vaders allegaer,
En ten derden dagh verresen, En naer desen,
Geklommen ten hemel klaer.

Sesden Artijckel des Geloofs.

Is ter rechter handt geseten, Gy moet weten
Godt vader almachtigh is,
Godt die wilt den wegh ons leeren,
Wy vermeerden, Sijn lof seker en gewis.

Sevensten Artijckel des Geloofs.

Godt zal komen oordeel geven, Aen die leven
En de doode wilt verstaen,
Zullen voor het oordeel komen,
Elck zal schroomen,
As de doon uyt 't graf op-staen.

Achtsten Artijckel des Geloofs.

'S heylich Geest wy al gelooven,
Komt van boven, Van den Vader en den Soon,
Dryvuldigh en een in wesen, Weirdt gepresen
Besitten des hemels throon.

Negensten Artijckel des Geloofs.

Een rooms catholijcke kercke, wilt bemercken
Een Geest, leeringh, vast gelooft,
Met d' Heyligen al-gemeene, Kerck' met eene
Waer van *CHRISTUS* is het hooft.

Thienden Artijckel des Geloofs.

De vergiffenis der sonden, Die ontbonden
Moeten door de priesters zijn,
Geeft te kennen u misdaden Vraeght genade
Wilt g' ontgaen de helsche pijn.

Elfsten Artijckel des Geloofs.

Godt zal ieder oordeel geven Naer dit leven,
Voor ons wercken goedt of quaedt,

Alle vleesch zal verrijsen, 't doet afgrijsen,
Als-men voor Godts oordeel staet.

Twaelften Artijckel des Geloofs.

Godt zal al de goede loonen, en bekroonen
Met de eeuwige saligheydt,
Maer de quaede zullen lijden, Voor altijden
In 't hels vyer voor hun bereydt.

Sluyt-reden.

Oorlof ketters wilt hier leeren, U bekeeren
Tot ons Catholijck Geloof,
Sonder 't welck kan geen van desen,
Saligh wesen,
Maer sy blijven duyvels roof.

Gy blinde Geusen allegaer;

Wilt u tot Godt bekeeren,

Bemerckt dit Liedtien wonderbaer;

Wilt 't Rooms Geloove leeren.

Nieuw geestelijck liedt van de pynen die de zielen der overledenen lijden in het vagevyer.

Stemme: Weest gegroet, ô nieuw geboren!

Wilt de zielen hooren kermen,
En roepen wilt my ontfermen,
Met bermhertigheydt aen-siet,
'T bitter klaegen en verdriet,
Want wy liggen hier en branden,
Menschen reyckt doch uyt uw' handen,
En verlost ons t' saemen hier
Uyt de pijn des vagevyer.

Grondeert eens met uw' gedachten,
Dat wy naer gebeden trachten,
Want de ziele voor gewis,
Lijdt tot sy gesuyvert is,
Sy roepen komt ons ter baeten,
Wilt in noodt ons niet verlaeten,
Maeckt dat wy hebben voldaan,
Om in 't rijck van Godt te gaen.

Al ons klaegen ende treuren,
 Schijnt hier eeuwelijck te deuren,
 Om dat-men hier branden moet,
 En ons niemandt bystandt doet,
JESUS wilt ons t' saemen spaeren,
 Eenen dagh schijnt duysent jaeren,
 Daerom mindert onsen tijdt
 Ontfermt die ons vrienden zijt.

Waer't dat een mensch moest gevoelen
 Van dees pijn, om te verkoelen,
 Soud' haest soecken laeffenis,
 Dat is seker en gewis,
 Roepen helpt ons uyt die pijnen,
 Geeft doch troost en medecijnen,
 Daerom helpt ons uyt 't gewoel,
 Daer ick al de pijnen voel.

Een *PATER NOSTER* kan helpen,
 En ons groote pijnen stelpen,
 Voeght daer by den weest gegroet,
 Op dat al ons pijn versoet,
 Of een misse te doen lesen,
 Kan ons van de pijn genesen,
 Daerom helpt ons uyt de pijn,
 Ten minst' die mijn vrienden zijn.

Is dit te veel, die passeeren,
 Oft al waer gy zult verkeeren,
 Daer ons gebeent' light en rot,
 Aen-roept eens den goeden Godt,
 Seght met hert' en wille mede,
 Jont de zielen rust en vrede,
 Geeft-se vreught voor eeuwigheydt,
 En jont hun de saligheydt.

Dat gy doet, 't zal u gebeuren
 Moet gy eens dees pijn beseuren,
 Als gy-lieden oock alhier
 Naer uw' doodt, in 't vaegevyer
 Voor uw' sonden groot zult branden,
 Wy zullen u doen bystanden,

Daerom ons bermhertigh zijt,
Die geduerigh pijnelijdt.

Gy weet mensch dat m' uyt dees banden
Komen door al uw' bystanden,
Helpt ons al door uw'gebedt,
Op dat g' ons tijdt korter set,
En dat wy t' saem naer 't verdrieten,
Mogen 't hemel-rijck genieten,
Daerom helpt ons uyt de pijn,
Ten minst' die ons vrienden zijn.

MEnschen die over 't kerck-hof gaen,
Wilt d' oogen op de graeven slaen,
Peyst op de zielen allegaer,
Die nu hebben soo menigh jaer,
Gelegen in het vagevyer,
En voor hun quaedt noch lijden hier,
Wilt hun door uw' gebeden goedt,
Te saemen komen te gemoedt,
En helpen uyt die felle vlam,
Die door hun quaedt in lijden quam,
En 't gon' gy-lied' voor hun betoont,
En zal niet blijven ongeloont.

Is 't dat gy-lieden naer uw' doodt
Geraecken zult in 't lijden groot,
Daerom helpt de zielen hier,
Uyt de vlam des vagevyer:
Leest voor de zieltjens een gebedt,
Hun tijdt die wordt korter geset,
Een aelmoes aen den armen geeft,
Op dat de ziel' wat voordeel heeft,
Oft wel een mis voor hun gedaen,
Dat sy magh naer den hemel gaen.
Die voor de zielen doet dit werck,
In huys, op 't kerck-hof oft in kerck,
Of ergens daer 't gebeente rust,
De vlam des vyers wordt uyt-geblust,
Godt zal hun geven voor uw' deught,
T' saemen des hemels soete vreught.

Nieuw liedeken tot lof van den houwelijcken staet, door Godt in-gestelt ende geheylight.

Stemme: Margriet ons maert' beklaeght haer trouw.

GETrouwde lieden blijft wat staen,
 Hoort naer het houwelijcx vermaen,
 'T welck ick moet prijsen, En eer' bewijzen,
 Die dees weirdigen bandt ontfaen.

Godt heeft den houwelijcken staet,
 Hier in-gestelt tot troost en baet,
 Waer af is komen, Den paus van Roomen,
 Bisschoppen, abten en prelaet.

Keysers, koningen groot van macht,
 Zijn door 't houwelijck voort-gebracht,
 Prins, potentæten, Van alle staeten,
 Soo wel het groot als kleen geslacht.

Proosten, doctooeren in 't gemeen,
 De religieusen groot en kleen,
 Pastoors, plebaenen, En cappellaenen,
 Komen daer oock van, soo ick meen.

Soo wel de schamel als de rijck,
 Die komen al van 't houwelijck,
 Nonnen, beggijnen, By duyst dozijnen,
 En al de quesels insgelijck.

Princen en graeven rijck van goedt,
 Jonck-heeren die zijn van edel-bloedt,
 Die schoon jonffrouwen/
 'T komt al van trouwen
 Het houwelijck ick prijsen moet.

Soo menigh vorst en kloecken heldt,
 Schaep-herders, boeren op het veldt,
 Schippers, soldaeten, En advocaeten,
 Zijn van 't houwelijck af-gestelt.

Godt is den stichter van de trouw,
 Den binder oock van man en vrouw,
 'T water ded' keeren, In wijn ter eeren
 Van 't houwelijck, looft Godt getrouw.

Ick prijs den houwelijcken staet,
 En alle goedt vruchtbaerigh zaedt,
 Godt zal u stercken, Wilt deftigh wercken,
 Eer de wereldt te niete gaet.

Oorlof dan jonckheydt dom en sot,
 Die trouwen wilt begint met Godt,
 Verleent hy vruchten, En wilt niet suchten,
 Maer brengt-se op naer sijn gebodt.

***Nieuw geestelijck liedeken ofte deughdelijck oeffeninge van het eeuwich
 geluck ofte ongeluck der ziele in het eynde van ons leven.***

Op de wyse: Van de Spaenschen ruyter.

O Alder-liefsten Heer,
 Wy weten dit en meer,
 Die heeft ontfangen 't leven,
 Onder de sonne stranck,
 Moet hem eens ter doodt begeven,
 Hebben een onderganck.

De sonn' ervaertheydt,
 Bewijst met klaer bescheydt,
 Als sy 's morgens gaet rijsen,
 Uyt den oosten verstaet,
 Komt aen ons de doodt bewijzen,
 In 't westen onder gaet.

Ick vergelijk den mensch,
 Hier by naer wil en wensch,
 Wanneer hy wordt geboren,
 Schijnt als een sonne klaer,
 En als den tijdt is verloren,
 Sterft hy met pijn swaer.

Want als den tijdt passeert,
 Noyt wederom en keert
 Tot den avondt wy komen,
 Dat is tot den sterf-dagh,
 Dan worden wy wech-genomen
 Van de doodt met beklagh.

Wy moeten door de doot
 In onse moeders schoot,
 Dat is, in d' aerde rusten,
 Daer wy van g'komen zijn,
 In de weireldt vol wel-lusten,
 Sy baert niet als fenijn.

Die sterven wilt met Godt,
 Onderhoudt sijn gebodt,
 Dat hy ons heeft gegeven,
 Gy zult met hem hier naer,
 Eeuwelijck in vrede leven
 Onthoudt dit allegaer.

Ach menschen schudt en beeft,
 Al die in sonden leeft,
 En alsoo komt te sterven,
 Zullen Godts soet aenschijn
 Eeuwelijck moeten derven,
 Leven in d' helsche pijn.

Daerom leeft altijd wel,
 En leeft naer Godts bevel,
 'T en zal u niet verdrieten,
 Gy zult het eeuwich goedt
 Al voor uwen loon genieten,
 Daerom valt Godt te voet.

Want 't is g'heel vast en klaer,
 Dat-men hier en hier naer,
 Geen vreught en kan verwerven,
 Daerom die eens met Godt
 Het hemel-rijck wilt be-erven,
 Die lev' naer sijn gebodt.

Veel hebben geldt en goedt,
 In grooten overvloedt,
 Noch zijn-se hier maer slaeven,
 Sy worden met hun geldt
 Somtijds diep in d'hel begraven,
 Voor eeuwich daer gequelt.

Deelt doch den armen med',

Die leven wilt in vred',
 Met Godt hier al sijn dagen,
 Doet disckwils charitaet,
 Gy en zult het niet beklagen
 Als gy voor 't oordeel staet.

Wel aen gy menschen al,
 Die leeft op 's weireldts dal,
 Wilt u van sonden wachten,
 Maeckt u tot deught bereydt,
 Soo zult gy hier naer betrachten,
 D' eeuwige saligheydt.

Zede-lesse.

*Menschen leeft te-saemen wel, wilt gy voor eeuwich rusten
 Boven in 't Hemel-rijck, daer duyst jaer is een dagh,
 Doet deught en leeft hier wel, laet af des weireldts lusten.
 'T is daer altijd vol vreught, men hoort'er geen geklagh,
 Godts aenschijn is soo schoon, 't doet d' Engelen verblijen,
 Al die met Godt wilt zijn moet hier veel droefheydt lijn.*

Nieuw liedeken ofte geestelijcken strijdt en roembaere victorie behaelt door een eerbaeren en Godt-minnenden jonghman, tegen den duyvel, de weireldt en het vleesch.

Op de wyse: Philis mijn tweede ziel, &c.

De Weireldt.

LAet vaeren uwen Godt,
 'K houd' u voor dom en bot,
 Dat gy hem zulck een groote eer' bewijst,
 En uw' lichaem met penitenti' knijst,
 'T zal naermaels even veele zijn,
 Of gy geleeft zult h'en in vreught of pijn,
 Men zal u daer naer komen vragen niet,
 Jonghman maeckt vreugt en staeckt al u verdriet.

Jonghman.

Godts moeder is mijn bruydt,
 Die 'k in mijn herte sluyt,
 Sy komt my troosten met haer lieven soon,
 Die in den hemel sit op sijnen throon,
 Den Godt van hemel en van aerdt,

Die my van droefheydt, pijn en druck beswaert
 Heeft voor my aen het kruys gestort sijn bloedt,
 Daerom in 't lijden ick hem volgen moet.

De Weireldt.

Waerom volght gy niet mijn?
 'K ben immers soet van schijn,
 Ick ben de weireldt met haer vrolijckheydt,
 Die veel genoeghten heeft voor u bereydt,
 Ick hebb' soo menigh minnaer noch,
 Waerom wilt gy soo van my scheyden doch?
 'K ben vol genoeghten my doch wel besiet,
 Maer al ben ick schoon gy en kent my niet.

Jonghman.

Weireldt gaet doch van hier,
 Met uw' vreught en pleysier,
 Want weet dat alle mijn genoeghten zijn,
 In mijnen *JESUM*, en oock in sijn pijn,
 Weireldt ick tred' u met den voet,
 Uw' ydelheijdt, bedrogh en hoogen moedt,
 'K wil *JESUS* dienen gaen met vierigheydt,
 Met *MARIA* maget gebenedijdt.

Het Vleesch.

Gy wordt van my bespot,
 Dat gy dient uwen Godt,
 Dat gy mijn jonst' maer eens hadd' gekent,
 G' en smeeft ontwijffelijck u niet in d'ellendt,
 Van te gaen wesen Capucijn,
 Daer g' in veel strengigheydt zult moeten zijn,
 Komt en wilt mijn wellust eens proeven gaen,
 Gy zult het klooster-leven haest versmaen.

Jonghman.

O *JESUS! MARIA!*
 Ontfanght my in gena,
 'K geef u mijn wenschen g'heel mijn hert en lust,
 Want gy mijn toevlucht zijt en al mijn rust,
 Den duyvel, weireldt en het vleesch,
 Wil ick versaecken gaen al sonder vrees,
 Mijn lichaem en mijn ziel is oock bereydt,
 Om Godt te loven in der eeuwigheydt.
 Geen meerder rust kan Godt ons geven,
 Als in 't eensaem klooster-leven.

***Nieuw geestelijk liedt, tot danck-segginge aen Godt in het heyligh
Sacrament des Autaers.***

Stemme: Petit Brisack, (of) Sancte Norberte.

O Mijnen Godt! o mijnen soetsten heer!
Die ick aen-beden hebb' soo menigh keer.
O *JESUS* soet! geeft my bequaemigheydt
Om wel t' ontfangen uwe majesteyt,
In groote weirdigheydt.

Wat wensch ick meer als mijnen Heer en Godt?
Eens te genieten voor mijn hoogste lot?
En wiens bermhertigheydt geen eynd'en heeft,
Die ons sijn vleesch en bloedt uyt liefde geeft
En 't gon daer by men leeft.

'T gesicht, 't gevoelen, reuck en oock den smaeck
Van uwe Godtheydt doet my groot vermaeck
'T gehoor van uwen lof is aengenaem,
Om u t' ontfangen maectt my doch bequaem,
Tot lof van uwen naem.

Laet my doch nutten 't heyligh Sacrament,
Daer gy met vleesch en bloedt zijt in present,
Onder gedaente van broodt ende wijn,
Daer onder schuyt uw' goddelijck aenschijn,
Uw' soet wesen divijn.

O *JESUS!* die my door uw' dierbaer bloedt,
Verlost hebt en met 't broodt des levens voedt,
Wilt ons bewaeren van sathan gelijk,
Wy sondaers al gemaectt van aerd' en slijck.
Jont ons het hemel-rijck.

Looft Godt in 't heyligh Sacrament,
Christenen al die leven,
Hy 's daer met lijf en ziel present,
Zal ons den hemel geven,
Als wy eens moeten scheen van hier,
Looft oock Godts lieve moeder,
Die ons bevrijdt van 't eeuwigh vyer,
Blijft altijdt ons behoeder.

Nieuw Geestelijck liedeken van de Boodtschap van den Engel Gabriël die Maria verkondighde d' aenstaende Ontfangenisse van Jesus den Sone Godts.

Stemme: Miserere mei.

*E*Ert *MARIA* te gaer,
En wilt haer t'saemen groeten,
Sy zal uw' smert hier naer,
Met 't hemel-rijck versoeten.

Doet als den Engel ded'/
Wilt haeren lof verkonden,
Gy zult met haer in vred',
Leven ten allen stonden.

'T woordt is geworden vleesch,
Uyt een maget gebooren,
Dat is den rechten heesch,
Om niet te gaen verlooren.

Den grooten prins gaet voort,
Omringht met gulde straelen,
Die uyt des hemels poort,
Tot op der aerdt quam daelen.

Verblijdt u *ADAMS*-zaedt,
Godt komt uw' schuldt versoenen,
Sijn Engel komt ter baet,
Om dees boodtschap te doene.

Avernus uwe macht,
Die zal Godt wel beletten,
'T helsch serpents groote kracht,
Zal daer door g'heel verpletten.

Hy treedt tot in de deur',
Laet gy hem voorder komen,
MARIA maget peur,
Zal 't helsch serpent doen schroomen.

Den Engel die komt uyt,
En valt haer voor de voeten,
En heeft Godts weirde bruydt
Met groot oodtmoedt gaen groeten.

Vol van gratie zijt g' uyt Jes,
 Dien grooten stam geresen,
 Goedt-aerdige princes,
 Gy zult haest moeder wesen.

Van uwen Heer naer heesch,
 Het eeuwigh woordt des Vaders,
 In u zal worden vleesch,
 Door uwe milde aders.

Dees maeght wiert zeeghbaer roodt
 Als sy den Engel hoorde,
 Haer hert' van vreught ontsloot,
 Verbaest in dese woorden.

Sy rekend' by haer loon,
 En gaet op alles letten,
 De komst van haeren soon,
 En sy bestemt veel wetten.

Hoe zal dit kunnen zijn?
 Mits alle mijne jaeren,
 Zijn met beloft' van mijn
 Teer maeghdom te bewaeren.

Ten hemel geeft my rust,
 Geen man my oyt te naecken,
 Geen menschelijke lust,
 My oyt zal aen-genaecken.

Hoe zal dit kunnen zijn?
 Hoe zal dit kunnen wesen?
 Dat ick zal moeder zijn?
 En maeght blijven gepresen.

Wat peyst gy wijse maeght?
 Wat vreesse doet u beven?
 Waerom is 't dat gy klaeght?
 Wat doet uw' herte sneven.

Die gy ontfangen zult,
 En baeren sonder pijn,
 Gy zult wesen vervult
 Met 's hemels medecijne.

JESUS werdt sijnen Naem,
 Die gy aen hem zult geven,

Voor de sondaers bequaem
Om sonden te vergeven.

Den alder-hooghsten Soon,
Besit het rijck sijns Vader,
Op een verheven throon,
Hy bidt voor ons te gader.

MARIA hier op let,
Sprack sonder af te weiren,
Godts wil is my een wet,
Sijn wet is mijn begeiren.

Sijn dienst-maeght seer bequaem,
Die wil ick altijdt wesen,
Dat Godt uyt mijn lichaem
Zal komen voort-geresen.

Dees is nu Godt en mensch
In een persoon te gader,
Is van een maeght naer wensch,
Als Godt is uyt den Vader.

Soo dat-men seggen moet,
Geleert door sijn geboden,
Godt is een mensche soet,
Den mensch waerachtigh Gode.

Het eeuwigh woordt is vlees,
Het vleesch is Godt gebleven,
Godt naer de doot verrees,
Alsoo men vindt beschreven.

O wondere geboort!
O goddelijcke krachten!
Die voort komt uyt het woordt,
Baert voor elck veel gedachten.

Dit wonder hemels werck,
Gaet al 't verstandt te boven,
'T verwint het verstandt seer sterck,
Dat leert ons het geloove.

Die dit liedt singht en doet,
Wilt seer aendachtigh wesen,
MARIA weest gegroet,
Met Godt den Heer gepresen.

Nieuw geestelijk liedeken op de vrolijke geboorte ons Salighmakers Jesu Christi.

Stemme: Lest-mael vondt ick liggen slaepen.

NOyt hebb' ick blijder maer' ontfangen,
 Als op den kers-nacht wilt verstaen,
 'K hadde dan een groot verlangen,
 Om *JESUS* soet te bidden aen,
 Als hy uyt *MARIA* was geboren,
 Daer tot Bethleem in den stal,
 O Godt van al!
 Geen sondaers laet gy gaen verloren,
 Verlost ons t' saem van *ADAMS* val.

Godts Sone komt soo neder-daelen,
 Verlaet om ons sijn hemel-rijck,
 Om voor ons sonden te betaelen,
 Komt ons verlossen al gelijk,
 Hy komt hier op der aerde lijden,
 Voor al ons sonden en misdaedt,
 Heer *JESUS* laet
 Hem naer de joodtsche wet besnijden,
 De sondaers hy beminnen gaet.

d' Engelen komen lof verkonden,
 Den prijs komt in de wereltd siet,
 Aen alle menschen in het ronden,
 Godt sijn geboorte blijcken liet,
 Komt die zijt van goeden wille,
 Aen-bidt desen koninck soet,
 Al met'er spoedt,
 Godt die komt op de weireldt stille,
 Verlost ons met sijn dierbaer bloedt.

Ras op herderkens wilt gaen waecken,
 Komt luystert naer de soete stem,
 Verlaet het veldt en uwe schaepen,
 Treckt naer den stal van Bethlehem,
 Het schijnt gy staet daer in verslagen,
 Wilt hem besoecken maeckt gedaen,
 Ras wilt doch gaen,

Aen uwen Heer genaede vragen,
Bidt uwen nieuwen herder aen.

Draeght hem elck een gifte mede,
Voor dat jonck geboren lam,
'T welck voor ons is vreught, peys en vrede
Want 't is geboren uyt *DAVIDS*-stam,
Dat *JESUS* soet komt ons beschermen,
En ons verlossen met sijn bloedt,
Vol minne-gloedt,
Dat kindt hoort men van koude kermen,
O mensch! siet wat de liefd' al doet.

Gy zult daer uwen schepper vinden,
Liggen in koud' op hoey en stroey
Doet hem doch bystandt lieve vrienden,
Dat kindtjen heeft soo grooten roey,
Menschen siet hier leyt den meesten,
Van den hemel en aerde-kloot,
Schier naeck en bloodt,
In eenen stal tusschen twee beesten,
By-naer van bitter koude doot.

Hoort hoe d' Engelen met een wonder,
Songen een hemels melody,
En d'herderkens met vreught daer onder,
Speelden op fluyten en schalmey,
De boerinneckens g'heele braeve
Die brochten melck en eyers med',
Met peys en vred',
Van alles wat om 't kindt te laeven,
Elck een sijn offerhande ded'.

Aen-bidt dien grooten Godt verheven,
Die hier van bitter koude schreydt,
Die met hem eeuwigh willen leven,
Maeckt u tot deughtsaemheydt bereydt,
Sorght doch voor hem eer 't is te spaede,
Want hy en zal u noyt af-gaen,
Uw' ziel' ontfaen,
Hier naer door sijn groote genaede,
Daerom wilt hem nu oock by-staen.

Dry koningen uyt verre landen
 Quamen verlicht door eene sterr',
 Aen Godt den Heer doen offerhanden,
 Sy sagen die schijnen van verr',
 Sy deden hun schatten open,
 Van myrrhe, wierooock, goudt seer klaer,
 Gaeven sy daer,
 S' hebben al weest-gegroet geroepen,
 Koninck van hemel en van aerd'.

O mensch! geeft Godt den Heer verheven,
 Een weirdigh offerhande soet,
 Voor die met hem wilt eeuwich leven,
 Geeft hem uw' hert' en ziel' met spoedt,
 Bekeert al-te-mael van sonden,
 Maeckt uw' hert' tot de deught bereydt,
 'T is meer als teydt,
 Godt zal u dan door sijn vijf wonden,
 Geven d' eeuwige saligheydt.

Nieuw geestelijck ende gestichtigh liedeken op de kostelijckheydt van den tydt.

Op de wyse: Hoort al te saemen kleyn en groot.

ALs-men alles waerdeeren moet,
 Naer sijnen prijs en waerde,
 Van rijckdommen of machtigh goedt,
 Dat hier is op der aerde,
 Den kostelijcken Tijdt,
 Die soo ras henen rijdt,
 Die Godt ons heeft gegeven,
 Op dat-men allegaer,
 Hem souden nemen waer,
 Om eeuwich met Godt te leven.

Die hier het leven heeft ontfaen,
 De menschen en de dieren,
 Naer hunnen Tijdt zal zijn voldaan,
 Door 's hemels wijs regieren,
 Zal alles kleyn en groot,
 Rotten in d' aerde bloodt,

Al door des doodts-labeure,
 Daerom maeckt u bereydt,
 Terwijl gy hebt den Teydt,
 Want gy en hebt dagh noch eure.

Den Tijdt is 't kostelijckst' van al,
 Van 's weireldts ydel saecken,
 Wy zijn gestelt in 't traenen-dal,
 Om eens by Godt te g'raecken,
 Wy zijn van hem gestelt,
 Gelijck een bloem in 't veldt,
 Zullen wy eens verdroogen,
 Daerom soo doet veel deught,
 Dat g' eens genieten meught,
 Godts aenschijn vol van vermogen.

Peyst op den Tijdt eer hy vergaet,
 Wilt uw' saligheydt wercken,
 Want den Tijdt nimmer stil en staet,
 Soo ieder kan bemercken,
 Van dage schoon en blijd',
 Morgen den Tijdt voor-by,
 Vol van verdriet en lijden,
 Sorght voor het hemel-rijck,
 Gy menschen al gelijk,
 Wilt gy eens met Godt verblijden.

Gelijcker-wijs den somer schoon,
 Godt geeft een ander wesen,
 Het staet al cierelijck ten toon,
 Van bloem' en kruydt gepresen,
 Het jeughdigh boom-gewas,
 Het kooren en het gras,
 Dat siet-men lieflijck groeyen,
 Maer den winter ontbloedt,
 De velden kleyn en groot,
 Komt alles met sneeuw besproeyen.

Soo is het met de menschen oock,
 Die eerst worden gebooren,
 Den Tijdt vervlieght gelijk de roock,
 Alsoo gy hier zult hooren,

Want den mensch in sijn jeught,
 Maeckt g'heel den al verheught,
 Hy wordt van Godt geroepen,
 En naer t'achentigh jaer,
 Valt hy in d' aerde swaer,
 Den schoonen Tijd verlopen.

Waer zijn nu samsons krachten groot
 Waer zijn sijn vrome leden?
 Sy zijn al lange van de doot,
 Onder den voet getreden,
 De doot sneed d' hayren af,
 Smeet hem t' seffens in 't graf,
 Spotte met al sijn krachten,
 Alsoo zal 't met ons gaen,
 Sy zal ons oock verraen,
 Wy moeten haer al verwachten.

Siet eens het onbezielt gediert',
 Dat door de locht kan vliegen,
 Kan den Tijd die 't al regiert,
 In snelheydt niet bedriegen,
 Want den Tijd die passeert,
 Die noyt weer-om en keert,
 De doot komt ons op d' hielen,
 Jonck, oudt, groot ende kleen,
 Sy zal oock ieder een
 Eens op sijn Tijdt ontzielen.

O *JESUS!* meester van den Tijdt,
 Weest op ons niet verbolgen,
 Om dat wy niet en doen profijt,
 Met den Tijdt wel' te volgen,
 Het werck dat wordt beklaeht,
 Als ons conscienti' knaeght,
 Als wy over-leggen gangen,
 Den Tijdt by ons verquist,
 Den rechten wegh gemist,
 Moeten loon naer werck ontfangen.

Menschen neemt uwen tijdt wel waer
 Gedenckt doch eens te sterven,

Op dat gy 't niet beklaeght hier naer,
 En 't hemel-rijck moet derven,
 Wilt bidden al gelijk,
 Jonck, fris, oudt, arm en rijck,
 Dat Godt ons naer dit leven,
 Magh geven een goed' loon,
 Te saem' des hemels kroon,
 Hier boven seer hoogh verheven.

Een dichtjen spelende op de snelheydt ende de kostelijckheydt van den tydt.

Wat wil mijn swacke pen op heden gaen beschrijven?
 Op dat 't aen ieder een magh in gedachten blijven,
 Wat is het voor een saeck dat licht voor-by passeert?
 Het is den weirden Tijd die noyt weêr-om en keert,
 O wonderlijcken Tydt! die sich niet kan verkoopen,
 Gy zijt soo kostelijck en haest voor-by gelooopen,
 ô Tydt! die van de jeught soo weynigh wordt geacht,
 Gy wordt met ydelheydt meesten-deel over-bracht.
 ô Tydt! niemant kan u ten vollen wel bestieren,
 ô Tydt! seght eens wie zal u kunnen wel regieren?
 Om eens te letten wel wat ieder doet of laet,
 Gy zijt al veel te snel, te ras voor-by ons gaet.
 Wat op der aerden woont of oyt ontfingh het leven,
 Den Tydt die wierdt van Godt aen ieder een gegeven,
 Jae tot de Beesten toe, en vruchten op het Landt,
 Die leven met den Tydt, en weêr geruckt in 't zandt.
 Al die hebben geleeft, of dat oyt was geboren,
 Die hebben veel te vroegh den snellen Tydt verloren.
 En niemant die noch leeft hoe dapper dat hy strydt,
 En kan houden partye tegens den snellen Tydt.
 Want in het Mey-saysoen men siet de boomen bloeyen,
 De Haegen, 't Bloem' gewas dat siet-men jeughdigh groeyen,
 De Vruchten op het Landt die staen oock in hun jeught,
 De menschen zijn verblijdt, de jonckheydt is in vreught:
 De vogels in de locht die hoort-men tierelieren,
 En menigh visken swiert in onse schoon rivieren,
 'T is al een Paradijs, elck soeckt naer sijnen aert,

Om met den groenen Tydt te wesen wel gepaert;
 Maer als Augusti komt op 't eynde van sijn dagen,
 De vruchten die zijn rijp en in de schuer gedragen,
 De Ackers zijn ontbloot, de Boomen zijn met Fruyt
 Gelaên, dat jeughdigh sproot dat is sonder virtuyt:
 Maer als September-Maendt sijn dagen heeft geschoten,
 October met den Wyn die komt dan uyt-gesproten,
 De druyven zijn geperst, en 't Fruyt wordt af-gedaen,
 En in November-Maendt siet-men veel Beesten slaen:
 Soo siet-men met den Tydt de aerde g'heel ontkleeden,
 En wederom met vlijdt het Acker-landt betreeden,
 Om met het Nieuwe-Jaer daer med' te doen profijjt,
 En ieder naer sijn aerdt te zaeyen op sijn Tijdt.
 Alsoo wordt oock den Mensch op 't Aerderijck gebooren,
 Geschaepen naer Godts Beeldt, en boven al verkooren,
 Om hier een wyenigh Tydt te leven fris en roodt,
 En weder met den Tydt te scheyden met de doodt:
 Godt heeft den Mensch alhier gegeven sijn vyf sinnen,
 Om hem te dienen hier en t' saemen te beminnen,
 Om op het aerdsche dal te maecken hem bereydt,
 Op dat hy kryght voor loon d' eeuwige Saligheydt.
 Die 't leven heeft ontfaen mag hem bereydt gaen maecken,
 Om naer verloop van Tydt de wreede doodt te smaecken.
 Daerom dan al die leeft leght uwe sonden af,
 Want 't is te laet geschreydt als 't lichaem rot in 't graf,
 Peyst op de korten tijdt die Godt u heeft gegeven,
 Wilt al met haest en vlydt tot deughden u begeben,
 Laet af de ydelheydt, en neemt den tydt wel waer,
 Want 's weireldts eer' en pracht en acht ick niet een haer!
 Grondeert dit principael gy jonge dwaese sinnen,
 Die neemt al uw' vermaeck in dagh en nacht te Minnen,
 Verquisters van den Tydt, versuymers van Godts gaef,
 Gy leeft in dertelheydt, en zijt des duyvels slaef.
 Peyst dit oock gierigaerts die om het tijd'lijck sorgen,
 Al even gierigh spaert, dat gy hebt geenen morgen,
 Laet af die gierigheydt, gy moet oock ras van hier,
 Waer zal uw' ziele gaen in d' Hell' oft Vagevyer?
 Ras spoeyt u tot de deught, stelt zulcx uyt uw' gedachten.

Sorght voor de saligheydt en wilt de deught betrachten,
 Soo zult gy naer uw' doot van Godt alle gelijk,
 Voor deught in eeuwigheydt genieten 't Hemel-rijck.
 Gy menschen u tot deught bereydt,
 En peyst op de langh' eeuwigheydt.

***Nieuw liedeken stichtelijck ende leersaem voorgestelt aen alle menschen
 die hier wulps ende baldadigh leven, soeckende hun verderffenis.***

Stemme: Hoe ligh' ick hier in deês ellende, &c.

KOmt hier al die soo gulsigh wesen,
 En al die leven wreck en vroedt,
 Dit liedt is weirdt van u gelesen,
 Die altijdt tracht naer geldt en goedt,
 En hier alsoo wreck-gierigh leven,
 Dat sy den armen niet en geven.

Her kerck-hof is een goede schoole,
 Die ieder een genesen kan,
 Voor alle menschen die soo doolen,
 Wie gy zijt dochters, vrouw oft man,
 Dit is een spiegel om te leeren,
 Van boosheydt tot de deught te keeren.

Op 't Kerck-hof vindt-men doode-beenen,
 Op 't kerck-hof rieckt-men viesen stanck
 Het kerck-hof kan den mensch doen weenen,
 Het kerck-hof maeckt ons lichaem kranck,
 Het kerck-hof doet de doon bekijcken,
 'T kerck-hof doet ons van sonden wijcken.

Op 't eene kerck-hof light mijn vader,
 Op 't ander kerck-hof light mijn moe'r,
 En alsoo is 't van ons te gader,
 D' een heeft sijn suster oft sijn broe'r,
 Die op het kerck-hof zijn begraeven,
 Die aen ons volle vriendschap gaeven.

Een mensche die wordt roodt van schaemte
 Als hy bedenckt sijn boosheydt groot,
 Op 't kerck-hof siet-men doodts-geraemten,

Die zijn verslonden van de doot,
 Die komen hert' en ziel'door-wonden,
 En dan ons schroomen voor de sonden.

Komt hier al die hooveirdigh wesen,
 Gy gierigaerts komt oock besien,
 Het kerck-hof zal uw' quael' genesen,
 Hier zult gy doode-beenen sien,
 Hier komt gy sien hoe dat de wormen,
 De doode menschen al bestormen.

Komt hier oock gy onkuyssche menschen,
 Die trachten naer de vuyligheydt,
 Die naer korte playsieren wenschen,
 Uw' vuyle sonden hier beschreydt,
 Besiet de doon, maer wilt niet spotten,
 Weet dat gy oock in 't graf moet rotten.

Komt hier al die 't welvaert benijden,
 Van uw' gebueren groot en kleen,
 Spiegelte u hier, stelt zulcx ter zijden,
 Peyst op de dooden in 't gemeen,
 Denckt dat de wormen met g' heel hoopen,
 Op uw' doot lichaem zullen loopen.

Gy gulsigaerts die 't geldt verteiren,
 Van vrouw en kinderen te gaer,
 Peyst gy dat niemandt u kan deiren?
 Gaet oock eens op het kerck-hof daer,
 Zult gy-lied' sien en niet eens leeren,
 Hoe dat uw' lichaem zal verkeeren.

Komt hier al die in gramschap leven,
 Die altijd een quaedt herte draeght,
 Wilt u te saem tot deught begeven,
 Eer gy van Godt oock wordt geplaeght,
 Het kerck-hof dient van u betorden,
 Daer komt gy sien hoe gy zult worden.

Komt menschen traegh tot goede wercken,
 Die leven in soo droeven staet,
 Liever in d' herbergh' als ter kercken,
 En die met valscheydt omme-gaet,
 Wilt oock de doodts-geraemten kijken,

Bekeert en wilt van traegheydt wijcken.

Houdt doch de dootd altijd voor oogen,
Schroomt voor het oordeel en de hel,
En bidt aen Godt met knien geboogen,
Om 't hemel-rijck doet altijd wel,
Gedenckt doch menschen eens te sterven,
Wilt gy de saligheydt verwerven.

Zede-lesse.

Vrienden komt van alle wijcken,
Die het hemel-rijck bemindt,
Om het kerck-hof te bekijken,
Daer-men veel geraemten vindt,
Van de dooden die soo stincken,
Jae veel erger als een pest,
Wilt op uwen sterf-dagh dincken,
Wel te leven doet uw' best:
Houdt de dootd altijd voor oogen,
Die soo mal en dertel zijt,
Eer gy wordt van haer bedrogen,
Maeckt u van de sonden quijt:
Kerck-hoven 't zijn goede scholen,
Die ons toonen hoe 't zal gaen,
Daerom menschen die noch dolen,
Neemt hier al exempel aen,
Leeft doch naer de wet des Heeren,
Voeght u t' saemen in 't gebedt,
Wilt van sonden u bekeeren,
Eer gy valt in 't duyvels net,
Want te laet zal 't zijn naer desen,
Om te wenschen ziel'-profijt,
Als voor u geen tijdt zal wesen,
Wilt gebruycken wel den tijdt,
Die wel leeft, zal oock wel sterven,
Daerom doet uw' neirstigheydt,
Om het hemel-rijck te erven,
Elck sorgh' naer de saligheydt.

Nieuw en droevigh historie-liedt van de destructie der vermaerde stadt Troyen.

Stemme: ô Schepper groot van kracht! &c. (of) Van 't beleggh van Iper.

WEent, treurt en sucht nu allegaer,
Rampsalighe Troyaenen,
Over de groote plaegh' voorwaer,
Stort elck een zee vol traenen,
'T zijn uw' sonden groot in getal,
Die baeren 't groot ongeval,
Dat gy vol wreedtheydt ongehoort,
Wierdt deirelijck in 't bloedt versmoort.

Als *HELENA* die schoone vrouw,
Eens gonck by *PHARIS* treden,
Dien vorst seer kloeck, jonck en getrouw
Die gaf haer soete reden,
En door de voncken van de min,
Wou sy loncken in 't begin,
En oock de jonste van den vorst,
Die dit groot onluck baeren moest.

ULYSSES heldt lagh voor de stadt
Van Troyen, om te g'raecken
Daer in, hoort hoe hy buyten hadt
Een houten peirdt doen maecken,
Dat groot als een kercke was,
Daer veel mannen in 't harnas
Lagen verborgen met 't geweir,
Die d' inwoonders deden veel deir.

Hoort eens wat dat'er is gebeurt,
Om 't peirdt in stadt te krijgen,
Dit bloedt-tonneel dient wel betreurt,
De Griecken al stil-swijgen,
De stadt verliesen sy in schijn,
Gongen deysen, hoort naer mijn,
Daer met geheel hun leger groot,
Waer door dat Troyen quam in noodt.

In dese stadt sondt-men terstondt
 Een spioen, om bespieden,
 Die 't binnen al in vreughden vondt,
 Hoort wat-men sagh geschieden,
 Als sy vernamen met'er daedt
 Dat 't peirdt voor de poorte staet,
 Braecken de wallen in den nacht,
 S' hebben 't peirdt in de stadt gebracht.

Sy vrochten daer met alle man,
 Om 't peirdt in stadt te haelen,
 Seyden laet ons niet scheen daer van,
 Maer laet ons sonder faelen,
 Het stellen voor des tempels poort,
 S' hebben gerucht in 't peirdt gehoort,
 D' een seyde: wat klinckt daer by geval
 D' ander seyden: 't is niet met al.

CAPYS die gaf hun goede reen,
 Die sy nochtans versmaeden,
 Sy gingen al hun macht besteen,
 Quamen met 't peirdt gelaeden,
 En g'heel de Griecsche leger-schaer
 Kroop by nacht in stadt te gaer,
 Door de wallen, poort en stadts meur,
 Elck een ontsloot in 't peirdt sijn deur.

Dan begonsten sy 't moordt-tonneel,
 Seer schrickelijck te spelen,
 Al de Troyanen waeren g'heel,
 Beschoncken, gongen quelen,
 Wierden vermoordt door 't blancke stael
 Kleyn en groot in 't generael,
 De Griecken nijdigh als verwoedt,
 Deden elck smooren in sijn bloedt.

De Griecken vielen in de stadt,
 Seer weynigh zijn 't ontkomen,
 Mits de Troyanen waeren sat,
 Dit doet mijn herte schroomen,
 'T verhaelen van die moordt en brandt,

M' hoord' elck roepen om bystandt.
 Maer siet eylaes! 't was al te laet,
 Als de stadt g'heel in brande staet.

Over d' acht hondert helden kloeck,
 Veel borgers en soldaeten
 Vondt-men daer doodt naer ondersoeck,
 Moesten hun leven laeten,
 Maer eenen *ENEAS* over-schoot,
 Weynigh ander kleyn en groot,
 Droegen aen *DIDO* dese maer',
 Maeckten een schroomelijck misbaer.

Oorlof voor 't lest gy schoone sted'
 Van Troyen hoogh verheven,
 Ick wensch u hier naer peys en vred',
 Godt wilt het hun vergeven,
 Dat s' u hebben dit leedt gedaen,
 Wilt daerom niet treuren gaen,
 Want 't waeren al hun sonden groot
 Die al uw' volck brochten ter doodt.

***Lof-dicht ter eeren van de heylige Maget ende Moeder Godts Maria,
 den sondaeren troost, ende onse Voor-spraeckersse in noodt.***

GODES moeder, ons behoeder,
 Troost en toeverlaet in noodt,
 Zal bevrijden, En bestrijden,
 Sathan, in d' uer' onser doodt,
 Als wy scheyden, Zal geleyden,
 De zielen in 's hemels throon,
 Voor ons deugden, eeuwich' vreugden,
 Al by *JESUS* haeren soon.
 Naer dit leven, Godt zal geven
 De g'luck-salige te gaer,
 Hun beloonen, Met een kroone,
 Van het fijnste goudt voorwaer,
 Elck zal leven, 'T is beschreven,
 In de vreught van Godt bereydt,
 Die gebeuren, En gedeuren,

Zal tot in der eeuwigheydt.
 Van Godt wesen, Uyt-gelesen,
 Om in 't hemel rijck te zijn,
 Godt aenschouwen, Ons liev' vrouwe
 Met des Engels soet aenschijn,
 Vol genuchten, Sonder suchten,
 By d' Apostelen te gaer,
 Serpahijnen, By dozijnen,
 Menigh vroomen martelaer,
 Wijse maeghden, Die-men plaeghden,
 Hier met pijnen en verdriet,
 Blincken schoone, Met een kroone,
 'Tis al vreught dat hun geschiedt:
 Die noch leven, Wilt begeven,
 U tot deughden, doet af-standt,
 Wilt gy wesen, Eens gepresen,
 In het hemels vader-landt.

Een ander voor een toe-maetjen.

Wat wil ick de jonckheydt geven?
 Schatten, rijckdommen of geldt?
 Neen, 't model om naer te leven,
 Dat zal beter zijn bestelt:
 Gelt aen jonckheydt baert geen vreughden,
 Maer verweckt de dertelheydt,
 Daerom tracht naer 's hemels vreughden
 En laet af de ydelheydt,
 Die de saligheydt beherten,
 Moeten leven naer Godts wet,
 Laeten alle quaede perten,
 En hun voegen in 't gebedt,
 'S morgens al hun wercken stieren,
 En op-offeren aen Godt,
 Hooren mis met goed' manieren,
 En leven naer sijn gebodt,
 Op sijn tijdt gaen naer de schoolen,
 Neirstigh met den boeck in d'handt,
 Doet alsoo 't u wordt bevolen,
 Die wilt krijgen goedt verstandt,

Gy moet vader ende moeder
 Vrouw en meester boven dien,
 G'hoorsaemen, suster en broeder
 T' allen tijden geirne sien,
 En een dingh moet gy niet spaeren,
 'T is den randt van uwen hoedt,
 Wilt gy schoone vruchten gaeren,
 Eerelijcke lieden groet
 Daer op zult voor-by passeeren,
 Geestelijcke lieden meest,
 Wilt wel dese lesse leeren,
 En Godt uwen schepper vreest:
 Houdt Godts moeder oock in waerden,
 En de heyligen gelijk,
 Zult geluck he'n op der aerden
 En hier naermaels 't hemel-rijck.

Een handt-vol op den hoop.

Kinderen wilt leeren
 Dienen uwen Godt,
 En van quaedt af-keeren,
 Leeft naer sijn gebodt;
 Wilt Godtvruchtigh wesen,
 Al uw' dagen lanck,
 Bidden, vasten, lesen
 Altijdt even stranck,
 'T zal uw' ziele baeten
 Als gy sterven moet,
 Wilt de sonden haeten,
 Eert *MARIA* soet:
 Draeght ten allen tijden
 'T heyligh Schapulier,
 Sy zal u bevrijden
 Van het helsche vyer:
 Die *MARIA* minnen
 Zullen troost ontfaen,
 'S hemels kroone winnen,
 Noyt verlooren gaen:
 Wilt dit noteeren

Menschen allegaer,
 Wilt g' eens triumpheeren,
 Al te saem hier naer,
 In den hemel schoone,
 Wesen voor altijd,
 Sitten met een kroone,
 Voor eeuwigh verblijdt,
 By Godt en sijn moeder
MARIA die maeght,
 Troosters en behoeder
 Voor ons sorge draeght:
 Hoe schoon zal 't daer wesen
 Duysent jaer een dagh,
 d' Engelen gepresen
 Die noyt oogh en sagh,
 Die Godt eeuwigh prijsen
 En loven gelijk,
 Lof en eer bewijsen
 In 't schoon hemel-rijck,
 Daer de Seraphijnen
 Blincken wonder schoon,
 En als sterren schijnen,
 Met een goude kroon,
 Daerom wilt wel leven
 Als Engels, hier naer
JESUS zal u geven
 'T hemel-rijck te gaer.

Eynde van het eerste Deel.

Approbatie.

*D*It Boecxken, ge-intituleert den *Maeghde-Krans*, zal profijtelijck mogen gedruickt
 ende van ieder gelesen worden, want daer niet in en is contrarie aen de Catholijcke
 Religie of goede manieren, maer alles seer leersaem voor-gestelt.

In Antwerpen den 15. Januarii 1712.

J. EYBEN Can. &c. Libr. Cens.

Het tweede deel van den Maegdekrans

Gevlochten ter eeren van alle Nederlandtsche Zangh-minnende Vryers en Vrysters.

Door Jacobus de Ruyter.

GY kont het tweede Deel van 't Maeghde-kransken lesen,
 Hier mede moet den Boeck in sijn volmaecktheydt wesen,
 Door leest dit bondigh werck,
 Al die beminders zyt Minnaers en Vrysters mede,
 Soo wel die van de stadt, als buyten alle steden,
 Neemt hier op ooge-merck
 'K hebb' in dit kleyn bewerp met iever laeten blijcken,
 Hoe dat de Vrysters nu vol rouwe staen en kijcken,
 Om dat sy zyn alleen,
 En leven ongetrouwt, de Minnaers zyn te koele,
 De Maeghden jonck en teer sy spreken by gevoele,
 En leven in 't geweest.
 Sa Minnaers spoeyt u wat, en wilt geen Troef versaecken,
 Gy-lied' kunt met'er haest een goed' fortuyne maecken,
 Vrouw-*VENUS* staet aen kant.
CUPIDO *VENUS*-wicht met sijnen pijl en booge,
 Die leght geduerigh aen om leege en om hooge,
 Tot 't herte raeckt in brandt.
 Dat Minne-Godtjen soet, dien kleynen blinden jongen,
 Die maeckt in 't Minne-spel soo veele kromme sprongen,
 Met pijl en boogh gelaên.
 En tracht om *VENUS*-Kindt recht in het hert te treffen,
 'T welck menigh soete dier sijn voncken doet beseffen,
 'T wilt de borsten door-braên.
 Dit deel is onder-menght, met soete *BACHUS*-rancken,
 Die ieder singen magh by alderhande drancken,
 Seer smaeckelijck en soet.

Voor Minnaers van den dranck, en voor die BACHUS vieren,
 Voor die hun goedt en geldt aen 't druyve-sap bestieren:

Dat d' herssens open-doet.

Met ander Liedekens, die d' herten doen verquicken,
 Waer op oock danssen kan die springen op twee kricken,

CHRISTYNE met PASSCHIER.

En STEVEN met MARGRIET, ANNEKEN met ANTHOONE,
 JAECKMYN met CHRISTIAEN, en GILLEKEN met PROONE,

Die t' saemen gaen te bier.

Met de viool en fluyt op-trecken vol van vreughden,
 En danssen met malkaer en eeren en in deughden;

Daer m' op de Liere speelt.

Uyt volle potten drinckt, Herders en Herderinnen,
 Sa lustigh danst en springht wilt eenen dans beginnen,

Eer u den tijdt verveelt.

Nieuw amourens liedeken ofte herders-klacht.

Stemme: Bachus heeft ons den wijn bestelt.

MYn liefste herderinne soet,
 Die ick soo seer bemin,
 En u soo dickmaels val te voet,
 En op u niet en win,
 Helpt uwen dienaer uyt 't getreur,
 Uyt ancxt en grooten noodt,
 Geneest lief uwen serviteur,
 Eer ick sterve de doodt.

'K hebb' u bemint soo langen tijdt,
 Gewilligh sonder dwanck,
 Maer weynigh voordeel oft profijt,
 Vereert met dicht en sanck,
 Verandert uwen stueren sin,
 Ick geef u g' heel mijn hert,
 Jont my uw' trouwe weder-min,
 Geneest my van de smert.

'K hebbe tot uwer eer geplant,
 Eenen schoonen Nootelaer,
 Geeft my schoon lief tot onderpandt

Een jeughdigh rooselaer,
 Uw' roosken is my aengenaem,
 En uwen rooden mondt,
 Uw' lichaem is voor my bequaem,
 Gy hebt mijn hert' door-wondt.

Ach soeten Engel! maeckt gedaen,
 Geeft my op trouw uw' handt,
 Laet my uw' handt op trouw ontfaen,
 Ick stel mijn lijf te pandt,
 Ick zal u wesen g'heel getrouw,
 Met liefd' en minsaemheydt,
 Gy zult wesen mijn echte vrouw,
 Tot dat de doodt ons scheydt.

Ick hop' uw' bitter stuer gelaet,
 Te verwinnen een keer,
 En tot den houwelijcken staet
 Te komen, soo 't den Heer
 Belieft, en even-wel ten lest
 Te krijgen vroegh oft spae
 Gewenschten fiat op request,
 Den aengenaemen jae.

*'K wensche een stantvaste liefde groot
 Aen alle jonge Liedten,
 Godt wilt hun spaeren van de doodt,
 Laet 't Houwelijck geschieden.*

Minnelijcke vryagie ofte saemen-spraecke tusschen eenen eerbaeren jonghman en eene deughtsaeme en verliefde jonge dochter.

Stemme: Schoon Isabel, aen-hoort mijn droevigh klagen.

JONGHMAN.

WEest gegroet soeten Engel uyt-verkooren,
 Mijn hert en al mijn troost voor my gebooren
 Ick kom uyt minsaemheydt u salveeren,
 Mijn trouwe bien en mijn dienst presenteeren.

JONGE DOCHTER.

Wie hoor ick daer soo vroegh en droevigh klagen,

Die m' uyt een puere min komt trouwe vragen?
 Wie hoor ick daer? wie magh dien minnaer wesen?
 Die klaght van minne-pijn, wie is doch desen?

JONGHMAN.

Ach mijn Engel soet! ik ben *PHILANDER*,
 Opent uw' deur, en laet ons sien malkander,
 Laet my een kus van u op trouw verwerven,
 Helpt uwen dienaer hier, oft ick moet sterven.

JONGE DOCHTER.

Vertreckt *PHILANDER* met uw' lamentatie,
 G' en wint op *FLORA* soet alsoo geen gratie,
 Gaet wech van hier, want gy komt met my gecken,
 Hoe durft g' een schoone maeght soo vroegh ontwecken?

PHILANDER.

FLORA mijn liefste lief en wilt niet wreken,
 Jont my een woordt alleen tot u te spreken,
 Jont my uw' hert en ziel, jont my uw' leven,
 Wilt my o Engel soet! uw trouwtjen geven.

FLORA.

PHILANDER stilt uw' klacht en uw' flateeren,
 Ick ben te jonck bejaert ick zal noch leeren,
 Gy soeckt een jonge maeght haer eer' te stelen,
 Dan loopen uyt het landt, en my doen quelen.

PHILANDER.

FLORA mijns hert' een dief wilt met my paeren,
 Want gy zijt oudt genoegh schoon lief van jaeren,
 Ick roep' de sonn' en maen hier tot getuygen,
 Eer ick u af zal gaen zal d' hemel buygen.

FLORA.

PHILANDER stelt g' uw' hert g'heel voor mijn leven?
 Komt binnen 'k zal u oock mijn trouwe geven,
 Gy zult mijn lief en t'saem mijn man oock wesen,
 Stilt doch uw' klacht, ick zal uw' pijn genesen.

PHILANDER.

Wat groote vreught gevoel ick in mijn herte,
FLORA mijn schoon goddin versoet mijn smerte,
 Laet my op trouw van u een kus verwerven,
 Eer ick van droefheydt hier kome te sterven.

FLORA.

PHILANDER komt mijn lief laet m' u ontfermen
 Kust mijnen rooden mondt, neemt m' in uw' hermen
 Wy zullen ons te saem tot vreught bereyden,
 Tot ons de doot van 't leven komt te scheyden.

PHILANDER.

FLORA mijn schoon goddin gy fleur der bloemen,
 Op uwe schoonheydt is 't dat ick roemen,
 Wy worden van twee een door d' echte trouwe,
 Ick kies u boven al voor mijn huys-vrouwe.

BESLUYT.

Dit paer leeft nu in vreught door trouw verbonden,
 Als man en vrouw te gaer suyver van sonden,
 Trouwt en volght dese naer gy jonge lieden,
 Vrijdt soo malkanderen, wilt liefde bieden.

Nieuw vermaeckelijck liedeken op het vrolijck leven.***Op de wyse: Alsoo 't begint.***

Vrienden van het vrolijck leven,
 Soo gy vrolijckheydt bemint,
 Peyst op *VENUS* noch haer kindt,
 Liberteyt zal vreughden geven,
 Ick soeck libertijn te blijven, *Bis.*
 Met eenen trouwen *BACHUS*-vriendt,
 Die houdt van een volle pint,
 'K en soeck geen vrouw te hooren kijven.

Heeft daer iemant sin om trouwen,
 Seker 't is een goede saeck,
 Ick voor my die neem vermaeck,
 Om my sonder sorgh te houwen,
 Sorgh die brengt den mensch in quelling, *Bis.*
 Daerom vriendt siet wat gy doet,
 Gy zijt eenen slechten bloedt,
 Drinckt daer leyt noch bier op stellingh.

Ick moet alle eer bewijsen
 Aen den Godt der dronckaerts siet,
 Maer en vraeght den gierigaert niet,
 Want hy mocht sijn geldt begrijsen,

Laet hem kas en kist vol schraeff'len, *Bis.*
 Hy en draeght het doch niet med'
 Leeft by wijn en bier in vred',
 Laet ons om een pintjen raeff'len.

Moeyt u met geen viese-vaesen,
 Die het hert beswaeren meer,
BACHUS is een goeden heer,
 Voor die pot en pint uyt-blaesen,
 Ick min *BACHUS* mijn verheugen, *Bis.*
 Siet sijn groen bekransde sap,
 En sijn rancken plucken rap,
 Vrienden soo langh als wy 't meugen.

Wat baet hier het geldt en schijven
 Van den vrecken gierigaert,
 'T welck hy hier met sorgh bewaert,
 Als hy sterft 't moet hier al blijven,
 Ick houd' het voor groote sotten, *Bis.*
 Die hier goudt oft silver spaert,
 S' en zijn niet van mijnen aert,
 Laet ons lustigh tuyte-potten.

Wilt dan t' saemen *BACHUS* eeren,
 En den tuyte-pot met een,
 En van desen nacht niet scheen,
 S' houdt de motten uyt ons kleeren,
 Laet ons smooren, singen, raesen, *Bis.*
 En drincken den koelen wijn,
 Laet ons t' saemen vroeylijck zijn,
 Weirdt tapt kannen, spoelt de glaesen.

*Komt hier by gy jonge flincken,
 Suypt en smoort wilt wacker schincken
 Want het smooren tegen den dorst,
 'T smaect by 't vyer in harden vorst.*

Een nieuw trouw-liedt.

Stemme: Folie d' Espagne.

WEest uyt'er borst verblijdt al die hier wesen,
 Singht hier den lof met vreughden allegaer,
 Spreekt rhetorijck, en wilt een dichtjen lesen,

Ter eer van dese 't nieuw getrouwde paer,
 Laet bassen, cithers, velen, Op soete toonen spelen
 En drinckt een volle fluyt, Op hun gesondtheyt uyt.
 Wilt singen, En springen, Genuchten, Slaet kluchten,
 Maeckt saemen soet geluydt.

Komt sang-goddinnen stelt u op de beenen,
 Verblijdt u 't saemen in dees bruyloft-feest,
 Brenght vrolijckheydt, 'K geloof voorwaer niet enen,
 Die achter-blijven zal zjin vol van geest,
PHETUSA die laet afrucken, Haer tacxken groene plucken,
LAMPETIA berydt, Bloemen en groenigheydt,
 Lauwrieren, Om cieren, Die paerren, vergaeren,
 Een dal vol soetigheydt.

SERINGA selfs die komt met list gelaeden,
CLIMENE schoon die valt haer oock te voet,
 Den Godt *APOLLO* zal geen lichaem schaeden,
HELIDIAS die oock haer meyen doet,
 En den Bocx-voet *PAN* gaet spelen, En *GALEATHEA* telen
 Die komt met soet geluydt, om stroeyen maegde-kruydt,
 Met kranssen, al danssen, Met kroonen, beloonen
 Het hoofd van dese bruydt.

Heer bruydegom en vrouw bruydt gepresen,
 'K wensch u te saemen voorspoedt en geluck,
 'K wil met oodtmoedigheydt uw' dienaer wesen,
 Ick hoop dat Godt u spaeren zal van druck,
 'K wensch u Godes milden zegen,
 Die *ABR'AM* heeft verkregeen, *ISAAC* en *JACOB* med',
 Leeft hier altydt in vred', wilt schincken, 'k moet drincken
 Soud' 't keeltjen hier klincken, En suypen een santee.

***Een schoone minnelijcke saemen-sprake tusschen eenen jonghman
 ende eene jonge dochter.***

Op de wyse: Is liefde soet lijden, &c.

JONGHMAN.

Goeden dagh mijn schoone
ANNE METJE mijn lief,
 Uw' proper persoone,
 Is mijn hert een dief,
 Uw' charmante oogen,
 Die loncken op my,
 Wilt liefde betoogen,
 Maeckt mijn herte bly,

Uw' sneeuw-witte borsten
 Kaeck en lipkens roodt,
 Sy doen my seer dorsten
 Naer uw' maeghde-schoot.

DOCHTER.

Wie hoor' ick daer klagen?
 Soo droevigh voor mijn deur?
 Die my trouw komt vragen?
 Vertreect vry monsieur,
 Gy komt my flatteren,
 Alsoo ick verstaen,
 Wilt doch retireren,
 Naer een ander gaen,
 'K en wil u niet hooren,
 Hey! staect uw' verdriet,
 Want al uw' devoiren
 En moeyt' is om niet.

JONGHMAN.

Mijn Engel gepresen,
 'K sterv' van minne-pijn,
 Lief wilt doch genesen
 'T jonck herte van mijn,
 Gy staet in mijn sinnen,
 Mijn Engeltjen soet,
 Laet m' uw' gratie winnen
 Eer ick sterven moet,
 Geeft my uw' jonck herte
 Voor een soet present,
 Voor mijn pijn en smerte,
 Ick houd' my content.

DOCHTER.

Veel Jonghmans die spreken
 Soet met hunnen mondt,
 Maer 't zijn loose treken,
 'T hert' is valsch van grondt,
 Om een Maget teere
 Te brengen in schandt,
 Dan abondonneeren,
 En trecken uit 't Landt,
 'K en laet soo niet plucken
 Mijn bloemken soo gouw,
 'T en zal u niet lucken
 Voor wy zijn in trouw.

JONGHMAN.

Mijn Lief uwe reden
 Die doen my de doodt,
 Aen-hoort mijn gebeden
 Helpt my uyt den noodt,

En wilt niet gelooven
Dat ick daerom kom,
Om uw' eer' te rooven
Neen, neen schoone blôm;
Op trouw ick u geven
Een rinck aen uw' handt,
En oock mijn jonck leven,
Tot vast onderpandt.

DOCHTER.

Wel is g'heel uw' herte
En sinnen tot mijn?
Uw' droefheydt en smerte
Doet my selver pijn,
Komt laet my ontfangen
Een kusken op trouw,
Op mijn roode wangen
Ick wil zijn uw' vrouw,
'K wil leven te gader,
Tot de doodt ons scheydt,
'K Verlaet moeder, vader
Om uw' trouwigheydt.

JONGHMAN.

Wat troost ick genieten
Wat vreught voel ick daer?
CUPIDO komt schieten
Door 't herte van haer
Mijn droefheydt verandert
In een groote vreught,

Wij zijn by malkander,
 In eer' en deught,
 Gy doet my herleven
 En stelt my gerust,
 Mijn Trouw ick u geven
 Sa Lief eens gekust.

*Al die dit Liedtjen singht,,
 En als de liefde dwinght,,
 By VENUS de Goddin,,
 En door de soete min,,
 Zal hem daer med' vermaecken
 Zal trachten te geraecken
 Daer CUPIDO med' speelt,
 Veel schoone vruchten teelt.*

***Vermakelijke klucht of maeghde-klacht, hoe de meyskens hun stellen
 naer de mode om een man te krygen, hoe wel sy dit niet en seggen.***

Stemme: Lijntje mijn lief' den peys komt aen.

EYlaes! wy zijn in 't lijen,
 En oock in groot geweene,
 Niemandt en komt ons vrijen,
 Wy blijven al alleen,
 De jonghmans zijn te koudt,
 Wy blijven siet, Al in 't verdriet,
 En leven ongetrouwt.

Hoe dat wy ons palleeren,
 En naer de mode gaen,
 Met schoone zijde kleeren,
 'T helpt noch daer niet aen,
 Sprack SAERKEN 't dient beklaeht,
 Dat ick goed' JAN,, Niet trouwen kan
 Hy heeft het noyt gevraeght.

MAAYKEN hoord' ick klagen,
 En sprack vol droefheydt groot,
 Niemant vraeght wat ick dragen,
 Op mijnen voore-schoot,
 Nochtans ick staen seer net,
 Met peirle-snoer, En vive-l'amour,
 En 't aensicht geblancket.

CLAERKEN seid': hoort my spreken,
 K draegh de soutange hoogh,
 Noch blijv' ick vol gebreken,
 Mijn broodtjen eet ick droogh,
 Met desen slechten tijdt,

Ick hebb' beleedt, Mijn beste kleedt,
'K ben mijn voor-schoot quijt.

'K en kan nu niet meer leven,
Sprack *GRIETJEN* op het lest,
Ick gaen my nu begeven
Op een ander gewest,
Daer ick niet ben bekent,
'K gaen soecken buyt, ter poorten uyt,
Naer Brugh of wel naer Gendt.

ANNEKEN fier basinne
Die seydt: 'k wensch om een man,
Die my den kost kan winnen,
Maer hoe g'raeck ick daer aen?
Want met een serviteur
Durf het bestaen, om trouwen gaen,
Wy leven in 't getreur.

BELIOKEN hoord' ick klagen,
Sy seydt: 'k blijv' oock alleen,
Niemant en komt my vragen,
'K wensch om te zijn met tween,
Ick volgh het nieuw fatsoen,
Ick gaen getuyt, Gelijck een bruyd
Met linten en kaproen.

Wel aen jonghmans van eeren,
Al die dit heeft verstaen,
Wilt uw' dienst presentereen,
Helpt hun uyt het getraen,
De meyskens zijn goed' koop,
Want met een net, of kort musquet,
Gy vanght een g'heelen hoop.

***Een seer vermaeckelijcke t'saemen-spraecke ofte twistende vryagie
tusschen eenen schoenlappers soon ende eene sneyers dochter.***

Op de wyse: Iugez de mon bagage.

SCHOEN-LAPPERS SOON.
Ick groet u alder-liefste mijn,
Mits wy al van een ambacht zijn,

Want ick ben een schoen-lappers soon,
 Den peck-draedt moet ick trecken,
 En gy een snyers dochter schoon,
 Gy moet de naelde lecken, altijd,
 Gy moet de naelde lecken.

SNEYERS DOCHTER.

Ick vindt my ge-affronteert,
 Omdat gy-lied' met peck saudeert,
 Schoen-lappers zijn van slechten staet,
 Met bedelaers verkeerren,
 En de snyers g'heel delicaet,
 Sy zijn van 't schuym van heeren, mijn vriendt
 Sy zijn van 't schuym van heeren.

SCHOEN-LAPPERS SOON.

Liefste verfoeyt mijn ambacht niet,
 Een sneyer is een deugeniet,
 Sneyers zijn kalaerts allegaer,
 Die ieder een bedriegen,
 'T kan al door d' ooge van de schaer,
 Dat sy behendigh krijgen, te gaer,
 Dat sy behendigh krijgen.

SNEYERS DOCHTER.

Schoen-lappers deugen niet een stront,
 Sy knouwen 't peck met hunnen mondt,
 Voor al de lappers van de stadt
 'K en gaeve niet een blancke,
 De banck bepeckt met peck aen 't gat,
 Laeten veel vuyle stancken, te gaer,
 Laeten veel vuyle stancken.

SCHOEN-LAPPERS SOON.

De sneyers staen my oock niet aen,
 Van luysen zijn sy stijf gelaen,
 Som die gaen netjens op-geset,
 Maer hebben 't hayr vol neten,
 Op straete schijnen s' een cadet,
 Maer hebben t' huys geen eten, 't is quaedt,
 Maer hebben t' huys geen eten.

SNEYERS DOCHTER.

Schoen-lapper swijght gy maeckt my dol,
 Van luysen, neten zijt gy vol,
 Maer hoort en siet wat dat de kraey
 De kauwe wilt verwijten,
 Schoen-lappers die zijn al te fraey,
 G' en zult my niet beschijten, verstaet,
 G' en zult my niet beschijten.

SCHOEN-LAPPERS SOON.

Sneyers zijn kael gelijk een luys,
 Maer wy laeten de schatten t' huys,
 Al zijn schoen-lappers kleyn ge-acht,
 Sy winnen 't geldt by dagen,
 Maer sneyers wercken dagh en nacht,
 De vrouw is te beklagen, als-dan,
 De vrouw is te beklagen.

SNEYERS DOCHTER.

Vertreckt en wilt naer huys toe-gaen,
 Geenen schoen-lapper staet my aen,
 Sy gaen en roepen achter 't landt,
 Boer hebt gy niet te lappen?
 Al met een korf gelijk een quant,
 Oft geeft my wat te knappen, seght hy,
 Oft geeft my wat te knappen.

SCHOEN-LAPPERS SOON.

Adieu maeghdecken onbevleekt,
 Daer 't edeldom uw' sel uyt-treect,
 Gy zijt van een noblesse kael,
 En van het schuym der heeren,
 Soo zijn de sneyers al-te-mael,
 Sy konnen domineeren, 't is fraey,
 Met hun gescheurde kleeren.

*Lappers en Sneyers die dit hoort,
 En dit singen ofte lesen,
 In dit Liedt u niet en stoort,
 'T heeft maer een schyn van waer te wesen.*

Vermaeckelijk liedeken van eenen neirstigen deugeniet die twaelf ambachten leerde.

Stemme: 'K quam lest-mael in de kat, g'heele sat.

KOmt hier mijn vrienden al, in 't getal,
 Hoort wat ick u singen zal,
 'T is van twaelf ambachten met vreught,
 Die ick geleert hebb' in mijn jeught,
 Noch is' er niet een die deught.

Ick mande-maeckte sterck, in het perck,
 Laet ende vroegh op het werck,
 Dat was mijn eersten stijl hoort aen,
 Die 'k in mijn leven hebb' gedaen,
 Dat hebb' ick haest laeten staen.

'K gonck met een ketelaer, Korts daer naer,
 Den haemer die woegh te swaer,
 'K moest' kloppen daer den g'heelen dagh,
 'K verblijd' als ick den avondt sagh,
 Dan ded' ick seer mijn beklagh.

'K gonck leeren weven flauw, g'heele gauw,
 Soo sat ick op mijn getauw,
 Klits, klets en stont my niet meer aen,
 Ick hebb' den schiet-spoel laeten staen,
 'K zijn op een ander genaen.

'T schoen-maecken docht my goet, met'er spoet
 'K gonck naeyen g'heel wel gemoedt,
 G'heel dagen trock ick dat het sweet
 Uyt-brack, 't was my van herten leet,
 Den peck-draedt ick haest bescheet.

'K gonck smeden als een heldt, wel gestelt,
 'K moest' slaen al met geweldt,
 De voncken vlogen daer soo snel,
 Op mijn kleeren en in mijn vel,
 'K meynde dat ick was in d' hel.

Daer naer een parmentier, uyt'er swier,
 Ick kreegh een couragy schier,
 'K sat met mijn beenen over kruys,

Den meester ded' my wercken kuys,
Ick seyde' haest adieu spit-luys.

'K gonck by een metsenaer, strax van daer,
Den moortel-back woogh te swaer,
Den moortel vloogh van mijn truweel,
In mijn back-huys den meesten-deel,
Daer stont ick besuijstert g'heel.

'K liep by een timmer-baes, als een haes,
Daer was ick een dagh eylaes!
'K moest' daer oock kloppen ende slaen,
'S avondts my met gereedtschap laen,
En daer med' naer huys toe-gaen.

Dan leerd' ick maecken net, als een set,
Pijcken, degens en mosquet,
Om te gaen naer den oorlogh toe,
Ick vrocht altijd 'k en weet niet hoe,
Dan wierd' ick van wercken moe.

'K gonck leeren schailie-deck, met een treck,
Elck schoerder met my den geck,
'K vryden een fier meysken oft twee,
Daer af quam niet als druck en wee,
Dan ded' ick een reys op zee.

'K gonck bedelen op 't landt, als een quant,
Met een grooten stock in d'handt,
By duysent luysen ende vloon,
Quaemen mijn naeckte vel beschroon,
Sy wilden mijn lichaem doen.

Nu moet ick singen gaen, wilt verstaen,
Dat staet my al beter aen,
Al het profijt en groot gewin,
Dat loopt my ter keelen in,
Dat gaet soo wel naer mijn sin.

*Die een Ambacht willen leeren,
En van winste domineeren,
Die moet wel sijn beste doen,
Of het hert' valt in de schoen,*

Saemen-spraecke tusschen Urbanus en Isabelle, die naer dat sy door de onkuysheydt van malkanderen gescheyden waeren, nu wettigh getrouwt zyn.

Op de wyse: Van den bedelaer.

URBANUS.

Jouffrouw' wilt my uw' jonste toonen,
Die om aelmoes bidt seer schoone,
'K sal u oock gedachtigh zijn,
Daerom jouffrouw' denckt op mijn,
'K storte voor u mijn gebeden,
Och aen-hoort doch mijne reden,
Geeft om Godts-wil spijs oft dranck,
Want ick ben van honger kranck.

ISABELLE.

Mijn vriendt Godt wilt u bewaeren,
Gy zijt een vremdt bedelaere,
'K geve maer aen die ick weet,
Dat ter degen is besteedt,
Die hier binnen stede wonen,
Die wil ick mijn liefde toonen,
Want hier zijn veel arme lien,
Van vrouw' en kinders voor-sien.

URBANUS.

Wist gy wat honger ick lijden,
Gy soud' hebben mede-lijden,
Eer ick gaen soud' uyt de stadt,
Gy soud' openen uw' schat,
Gy soud' dan een weynigh geven,
Om my t' houden in het leven,
Och Godt gaev' dat gy my kend',
Soo waer mijn verdriet ten end'.

ISABELLE.

'K segh u wilt van hier vertrecken,
My dunckt gy komt met my gecken,
'K en ben tot geven niet gesint,

Gaet sien of gy anders vindt:
 Hy staet stil gelijck van klagen,
 'K moet hem eens gaen onder-vragen,
 Sprack de jouffrouw' tot de meyt,
 Desen bedelaer my greyt.

URBANUS.

Jouffrouw ick en ben niet vremde,
 'K wenschte dat gy my maer kende,
 Want ick ben hier van geboort',
 Binnen dese stadt en poort,
 'K hebb' hier moeders borst gesogen,
 Sy heeft my trouw op-getogen,
 'K hebb' geweest een man van staet,
 Maer fortuyn my tegen-gaet.

ISABELLE.

Wel hoe zijt gy soo gevallen?
 Is 't door drincken, tuysschen, mallen?
 Gy zijt d' oorsaeck van uw' leedt,
 Soo ick kan verstaen en weet,
 Dese jonffrouw' docht mits desen,
 Soud' het wel *URBANUS* wesen?
 Wil het quaedt hem rouwen gaen,
 'K zal hem in genaed' ontfaen.

URBANUS.

'K ben verjaeght ende verstooten,
 Mocht het hert' weer zijn ontslooten,
 Van daer ick op hopen moet,
 Dat soud' voor my wesen goedt,
 Ach mijn lief! mijn echte vrouwe,
 Rechten toets-steen van de trouwe,
 Mocht ick haer beslaepen weer,
 'K soud' dan wesen als een heer.

ISABELLE.

Hoe voel ick mijn herte woelen,
 'T is mijn man soo ick gevoelen,
 Die in bedelaers-gewaet,
 Hier droef voor mijn oogen staet,
 Wil ick hem een soentjen geven?

Die soo langh heeft wech-gebleven,
 Holla neen, noch niet geraen,
 'K wil hem voorder vragen gaen.

URBANUS.

Gy zijt mijn vrouw verheven,
 'K ben die gy eens hebt verdreven,
 Uyt mijn huys het welck my rouwt,
 Maer het was mijn eygen fout.
 'K kom' katijvig voor uw' oogen,
 'K bidd' u hebt met my mee-doogen,
 Ontfanght my doch in genaed',
 Want siet ick bekeer' van 't quaed'.

ISABELLE.

Wech gemaeckten bedelaere,
 Want gy zijt een vrouw'-verraere,
 Hoe durft gy hier komen staen?
 Om een aelmoes te ontfaen?
 Gy doet al mijn bloedt beroeren,
 Wilt maer trecken naer uw' hoeren,
 Ick hebb' schand' genoegh geleen,
 Daer en helpen geen gebeen.

URBANUS.

Ach hemel! versacht haer sinnen,
 Dat ick magh de gratie winnen,
 Van mijn alder-liefste vrouw,
 Die ick treurigh bracht in rouw:
 'K buygh hier neer voor uwe voeten,
 Wilt doch mijnen druck versoeten,
 Mocht ick naecken uwen mondt,
 Ick waer uyt den rouw' terstondt.

ISABELLE.

Doen g' als man mijn plaets bekleede,
 'K hebb' veel smaedt van u geleden,
 'K was in 't lijden en verdriet,
 Uw' bidden en helpt al niet,
 Gy en achte niet mijn klagen,
 Maer veracht' my alle dagen,
 Mijn gouden kruys en peirle-snoer,

Hebt gy verdroncken met een hoer.

URBANUS.

Vergeeft doch al mijn misdaeden,
 En ontfanght my in genaeden,
 'K zal u sweiren op mijn eedt,
 Dat ick u zal doen geen leedt,
 Ach mijn lief! wilt my aenveirden,
 'K zal u houden nu in weirden,
 Ach mijn liefste *ISABEL!*
 Helpt my doch uyt het gequel.

ISABELLE.

Uw misdaedt ick u vergeven,
 Maer verandert doch van leven,
 Anders soud' ick u versmaen,
 Soo ick eertijds hebb' gedaen,
 Ach mijn lieven man! komt binnen,
 Die ick als mijn ziel' beminne,
 Gy zult beyd' uw' kinders sien,
 En u eens met my verblien.

URBANUS.

Wat een vreught gaen ick genieten,
 'K soud' terstondt mijn bloedt vergieten,
 Voor mijn alder-liefste vrouw,
 Die my helpt uyt druck en rouw,
 Al mijn leedt is nu vergeten,
 'K ben weer by mijn lief geseten,
 Ons trouw' wordt niet meer geschendt,
 Voor mijn of haer leven endt.

*URBANUS gonck hem vermaecken,
 En verfoeyen d' ydel saecken,
 Die voor desen zyn geschiedt,
 Als hy sijn huys-vrouw' verliet,
 Maer door sijne soete woorden,
 Quam weêrom, sijn vrouw bekoorden
 Door gesmeeck en soete reên,
 Quam vol vreught in 't huys getreên.*

Nieuw liedeken van de sorgen van de weireldt.

Op de wyse: Van het nonneken.

DEs weirelts sorgen heb ick hier beschreven,
 Hoe dat een ieder tracht naer gelt en goedt,
 Als of-men hondert jaeren hadd' te leven,
 'T welck als-men sterft laes hier al blijven moet
 Elck siet-men sorgen, Altijdt om morgen,
 Niemand die leeft, Die hier geen sorgh en heeft.

Den eenen sorgt en tracht naer hooge staeten,
 Een ander om te wesen schoon en rijck,
 Den derden wilt het weireldts goedt verlaeten,
 Den vierden om te hebben veel pratijck,
 Ander die trachten, Om groote prachten,
 Som naar een vrouw, Die schoon is en getrouw.

Daer zijnd'er veel die sorgen rijck te wesen,
 Of trachten naer een schoone createur,
 Al die devoot zijn trachten om te lesen,
 Ander te zijn een joffrouw' of monsieur,
 Een boer om beesten, Lappers om leesten,
 Een wever koel, Naer 't getouw en schiet poel.

De kleere-maeckers sorgen om te naeyen,
 De barbiers om te hebben een patient,
 Den acker-man om sijn landt te bezaeyen,
 De schilders om te wercken pertinent,
 Brouwers om brouwen, Dochters om trouwen
 Backers om broodt, Te backen in den noodt.

Procureurs om de boeren te bedriegen,
 Daerom sorght oock den wijsen advocaet,
 Sangers om daer somtijdts wat by te liegen,
 Om buyt te maecken soo sorght den soldaet,
 De smits om smeden, Veldt-heers om steden,
 Den herbergier, Om venten wijn en bier.

De dronckaerts sorgen altijdt om te drincken
 En de paters naer de soberheydt,
 De weirden om de glaesen vol te schincken,
 De nonnekens om haere saligheydt,

Druckers om drucken, Pluckreurs om plucken,
Een schippers-kint, sorgt naer een goeden wint.

De meulenaers die sorgen om te maelen,
Timmer-lien om te maecken een goedt werck,
Voer-lieden om het koop-mans goedt te haelen,
Pastoors en kosters sorgen naar de kerck,
Schrijvers om schrijven, Mannen om wijven,
Jaegers naer 't wilt, En zijn schier noyt gestilt.

Visschers die sorgen om wat vis te vangen,
De bedelaers om te krijgen den kost,
Een dief die steelt tot dat hy wordt gehangen,
Slam-pampers om te smeiren hunne borst,
De smockel-broeren, Sorgen voor d' hoeren,
Een ketelaer, Naer een goed' beurse swaer.

D'hoveniers om te zaeyen en te planten,
De schip-werckers maecken hun schepen ree,
De winckeliers sorgen voor hun kalanten,
De kaepers om te kaepen op de zee,
Sagers om sagen, Plagers om plagen,
Sorgen altijd, Ieder om sijn profijt.

Laecke-snijders sorgen om te verkoopen,
Hoedt-maekers om te maecken eenen hoedt!
Scherp-rechters om de dieven op te knoopen,
En de minnaeren voor hun liefste soet,
De kox om koken, Spokers om spoken,
Kuypers naer wijn, der menschen medecijn.

De metsenaers die sorgen om te metsen,
Stoel-draeyers om te maecken eenen stoel,
Speelders om kaerten oft wel om te kaetsen,
De schotters om te schieten naer den doel,
Maeckers van glaesen, Blaesers om blaesen,
Den apotekaer, Naer veele sieckten swaer.

Docteurs om goed' recepten t' ordonneeren,
Om geldt te krijgen sorght den oyrateur,
School meesters om de kinders wel te leeren,
De verwers om te verwen schoon koleur,
Kramers om kramen, Blamers om blamen,
Al tijdelijck, Maer niet naer 't hemel-rijck.

Kluchtigh liedeken op de Vlaemsche boere-klacht.

Stemme: Van den wagen van Ronsse.

DE boere-klacht, Hebb' ick gebracht
 In dicht naer mijn behaegen,
 Hoe sy leven in pijn,
 'T is wel om te beklaegen,
 Want-men vraeght over al,
 Sommen in groot getal,
 En den boer komt tot den val,
 Den ontfanger wilt rollen, Ten vollen,
 Den boer staet op-geswollen,
 Deurwaerders kael, Zijn al-te-mael,
 Als honden die staen grollen,
 Den boer die staet, Als 't is te laet,
 Met een proces, Sonder excès,
 Moet in de kosten vallen.

Hy wordt gedaeght, Ende gevraeght,
 Veel meer als hy kan geven,
 Eylaes! den armen boer,
 Hoe soud' hy kunnen leven?
 Hy is dickwils in pijn,
 Elck een roept: brengh geldt aen mijn,
 En den boer verkoopt een swijn,
 Sijn peirdt of ander beesten, 'T zijn geesten
 Sy trecken al om 't meesten,
 Den procureur, Die komt oock veur,
 Al kijven en tempeesten,
 Met een voluym, Gestelt wat ruym,
 Het is al dier, Dat vuyl pampier,
 Betaelt dat met den eersten.

Den boer seer kael, Moet beestiael
 En slagh-geldt oock betaelen,
 De thienden van sijn graen,
 Of-men soud' 't goedt af-haelen,
 'T is baerkens brengh maer op,
 Twee wette-boden oft een strop,
 Zullen u vatten by den kop,

Al sonder langh te beyen, U leyen,
 Tot gy het zult beschreyen,
 In 't vangen-huys, Sonder abuys,
 Tot spijt van die 't beneyen,
 'T is al om 't geldt, Dat men u quelt,
 Brenght op 'k zal u bevreyen.

Is den boer kranck, Hy neemt een dranck
 Stracx van den apotheker,
 Den doctoor komt oock aen,
 Ordonneert warme bekers,
 Syropium den leck-pot,
 Geeft-men hem in, 't en is niet bot,
 S' houden met den boer den spot,
 Sy konnen hem wel scheiren, En smeiren,
 Den boer siet het noch geiren,
 Neemt in den mondt, Al waer het stront,
 En durft' er niet op sweiren,
 Scheiren sijn baerdt, G' heel onvervaert,
 Is het niet om te deiren.

Komt hy in stadt, Om dit of dat,
 Kleers aen het lijf te koopen,
 M' over-looft hem den helft,
 Noch seght-men laet hem loopen,
 'T is maer eenen lompen boer,
 Te stroopen 't is nu onsen toer,
 'T waer my leedt dat hy wel voer,
 Soo neemt-men hem te knijsen, mis-prijzen
 Is 't niet om te af-grijsen,
 Is 't u te dier, Gaet vry van hier,
 'T en zijn maer kleyne mijsen,
 Laet mijn goedt staen, Ras maeckt gedaen,
 'K zal u de deure wijsen.

Abten, prelaet, En advocaet,
 Raedts-heeren hoogh verheven,
 Klercken en procureurs,
 'T moet van den boer al leven,
 Ambachts-lien en droogist,
 Bedelaers die den tijdt verquist,

Soldaeten die soecken twist,
 Met ander vliegen, die liegen,
 En oock den boer bedriegen,
 Heer en mevrouw', die staen seer gouw,
 Met stuypen, vleyen, nijgen,
 Konnen den boer, sonder ramoer,
 Oock in het net wel krijgen.

Den boer die moet, noch bankeroot
 Ten lange lesten spelen,
 Is bystier en steirt af,
 Geen goedt maer schuldt seer veele,
 Dat heeft den advocaet gedaen,
 Heeft qualijck hem 't proces geraen,
 Nu moet hy om stuyten gaen,
 Daerom landts-lien wilt leeren, studeeren,
 En niet meer procedeeren,
 Doet mijnen raedt, Niet meer en gaet,
 By procureurs of heeren,
 Betaelt uw' schuldt, En gy-lied' zult
 Met vreughden domineeren.

*Gy hebt de Vlaemsche Boere-klacht
 Van my in druck gekregen,
 Soo dan elck naer het stroopen tracht,
 En pluymt den Boer ter degen.*

***Nieuw liedt tot lof der wydt-vermaerde koopstadt Antwerpen, die
 Hollandt schier heeft tot niet gebracht.***

Stemme: Van Jan Jacobs.

ANtwerpen 'k moet u prijsen,
 Gy over-schoone stadt,
 U lof en eer' bewijsen,
 En oock noch boven dat
 Uw' schoonheydt gaen laudeeren,
 En 't kostelijck cieraet,
 Die altijdt zal floreeren,
 Soo langh de weireldt staet.

Gy zijt de schoonste stede

Van g'heel het nederlandt,
 Uw' vesten die zijn mede
 Met boomen schoon beplant,
 Vier reken linde-boomen,
 Daer avondt ende noen
 Veel vogeltjens op komen,
 Singen in 't jeughdigh groen.

Met schelde en steenen-meuren,
 Is uwe stadt bewaert,
 Gy doet den vyandt treuren
 Door uw' vesten vermaerd,
 Een schoon kasteel daer neven,
 Seer sterck en kloeck bemandt,
 Ick moet u d' eere geven
 Als perel van Brabant.

G' hebt twee-en-veertigh kercken,
 Waer in dat zijn te sien,
 Veel kostelijcke wercken,
 Marbel en Reliquien,
 Waer in begrepen wesen
 Veel kloosters in 't getal,
 De cathedrael' gepresen
 De grootste is van al.

G' hebt twee-en-dertigh merten,
 Al onder groot en kleen,
 Tot dienst van die goed' herten,
 De borgers in 't gemeen,
 Een kraen en bors verheven,
 Waer door veel koop-lien groot,
 Te saemen weeldigh leven,
 Een troost in hunnen noodt.

D'hoofd-kerck is ons lief Vrouwe
 Seer kostelijck verciert,
 S' is weirdigh om t'aenschouwen,
 Haer feest-dagen men viert,
 S' heeft eenen hoogen thooren,
 Van wit-arduyn gesneen,

Twee orgels fraey om hooren,
Van boven tot beneen.

Ses hondert twintigh voeten,
Is desen thoren hoogh,
Men gaet daer op met moeten,
Dan wordt de keele droogh,
Het is den schoonsten tempel,
Van g'heel den aerde-kloot,
Men geeft daer goedt exempel,
Door priesters g'heel devoot.

S' heeft derthien duysent huysen
En vyf hondert daer by,
Sonder kercken oft kluysen,
('K segh) dat gaet vast en vry,
En vijf parochien schoone,
Verciert met schilderijen,
Ons liev' Vrouw' spant de kroone
Seer groot en raer om sien.

De geldt-munt' dient gepresen,
Vleesch-huys en visch-marckt med',
'T groot oosters-huys moet wesen,
'T verciersel van de sted',
'T is weirdt om te aenschouwen,
'T stadt-huys een konstigh werck,
G'heel van arduyn gehouwen,
Gebouwt seer groot en sterck.

S' heeft twee-en-veertigh wijcken,
't Engels en 't hessen-huys,
'T is weirdt om te bekijkenen,
Godts soone aen het kruys,
't Welck op de meyr naer 't leven
Seer schoon ten toone staet,
d' Antwerpsche stadt verheven,
Het al te boven gaet.

Noch prijs ick 't huys van Aecken
En oock van Portugael,
'T heeft veel gekost van maecken,
Met d' ander al-te-mael,

De stadt heeft wijde straeten,
 Curieus om aen te sien,
 Huysen voor potentacten,
 En schrift-geleerde lien.

Antwerpen doet floreeren,
 De konst van het pinceel,
 Veel Boeck-druckers van eeren,
 Hebben sy voor hun deel,
 'T beeldt-snijders werck naer 't leven
 Ambachten veelderhandt,
 'K moet u de eere geven
 Gy peirel van Brabant.

*Antwerpen bloem' van Nederlandt,
 Noyt kont gy zyn genoeg vol-presen,
 Men magh wel seggen sonder schandt,
 Dat geen aen u gelijk kan wesen.*

Een soet-aerdigh vryagie-liedtjen tusschen den herder Philander en de herderinne Dorinde.

DEn Herder PHILANDER
 Sliep ontrent een wey
 Hy droomde wie kand'er,
 Noch wesen met my,
 Soo droevigh door-schoten,
 Soo bitter door-wondt,
 Mijn hert' is gesloten,
 Noch spreekt mijnen mondt,
 De pijn is soo groot,
 Komt hier mijn DORINDE,
 Helpt uwen beminde,
 Eer hy sterft de doodt.

DORINDE in die weyde,
 Haer vee daer ontrent,
 Hoe bitter sy schreyde,
 Als sy heeft gekent
 De stem van PHILANDER,
 Die riep over-luydt,
 Ick en kies geen ander,
 'K neem' u voor mijn Bruydt,
 En op het selve pas,
 Sonder veel te seggen,
 Quam sy haer te leggen,
 Neffens hem in 't gras.

PHILANDER ontwaecte,
 En wierdt g'heel ontstelt,
 Ach Liefste! wat maeckte,
 Soo vroegh in het veldt?
 Heeft Godt u gesonden?

Tot mijnen medecijn?
Ach! stelpt mijne wonden,
Die soo bitter zijn,
Komt mijn Engel soet,
Komt, komt honingh bieken,

En geneest den siecken,
Eer hy sterven moet.

DORINDE bewogen,
En bleef niet versteent,
Quam hem toe-gevlogen,
En heeft hem verleent,
Een kusken met vreughden,
En sprack wel gemoedt,
Och Herder! vol deughden,
Ick schenck u mijn bloedt,
Ick schenck u mijn trouw',
Ick schenck u mijn leven,
Kond' ick u meer geven,
Ick meer jonnen souw.

Philander die buyten in het groen,
Seer vroegh was met sijn schaepen,
Die gaf sijn lief DORINDE een soen,
Naer dat hy quam van slaepen.

Nieuw liedeken tot lof van den snuyf-toeback.

Stemme: Ick maeck' soo geirne hier goede cier.

'K En trachte maer naer mijnen vollen swier,
Sa neusen gy lustige neusen hier,
Wy nemen een snuyfken op ons gemack,
Van rechten Sibilisschen snuyf-toeback,
Al die met ons niet snuyven en kan,
Die en is voorwaer geen edel-man.
Eenen lompen boer // Eenen plompen boer,
Die maer den naem van mensch en voer,
Maer gy, met my, en wy,
Die kennen de soetigheydt van toeback,
Wy nemen een snuyfken op ons gemack,
Van rechten Sibilisschen snuyf-toeback,
Ick hebb' de provisie in mijnen sack . . . .

Het snuyfken is heden nu soo gemeen,
Selfs onder de paterkens niet alleen,
Maer onder de nonnekens al-te-mael,
Beggijntjens en quesels in 't generael,
Het snuyfken dat doet besonder deught,
Verdoorsaect ieder een groote vreught,
Aen den capucijn // En oock den menijm,
Die zijn oock al van den selven sin,
Elck een, groot en kleen, gemeen,
Die hebben een doosken seer pertinent,

Van koper of hoorne wel alsoo jent,
 En nemen een snuyfken op hun gemack,
 Sibilissche of anderen snuyf-toeback . . . . .

Sy kennen de krachten niet wat hy doet,
 Hy kittelt den neus en maeckt vlijtigh bloedt,
 Verlicht de herssens en het gemoedt,
 Den medecijn acht hem wonder goedt,
 Hy wordt om sijn besondere kracht,
 In princen-hoven oock seer ge-acht,
 Hy die is soo soet // En wonderlijck goedt,
 Hy maeckt ons seer vyerigh van gemoedt,
 Den snuyf, en druyf, verschuyft,
 Laet snuyven 't is de maniere van 't landt,
 Hy klaert de oogen en scherpt 't verstandt,
 Laet ons snuyven tot spijt, van die het benijdt,
 Wilt toonen dat gy eenen minnaer zijt.

Soeten lof-sanck, van de wyngaerdt-ranck.

Op de wyse: Folie d' Espagne.

Terwijl de wijngaert-ranck begint te bloeyen
 En al de vruchten op de velden staen,
 Siet *BACHUS* komt ons oock alhier besproeyen,
 En wilt dat wy met wijn gelaeden gaen,
 'T is den Godt vol soete gaeven,
 Die des menschen hert' kan laeven,
 En trecken uyt 't verdriet Daer *ADAM* ons in liet
 Sijn druyven, Doen schuyven,
 Verjaegen, De plaegen,
 Daer hy de aerd' begiet.

Komt vrienden wilt met my ter borst verheugen
BACHUS die geeft ons hier seer goeden wijn,
 'T is een geluck sijn druyven wel te meugen,
 Wy konnen met'er tijdt wijngaerden zijn,
 Grooten Godt uw' milden zegen,
 Is een aengenaemen regen,
 Maeckt ons van binnen nat,
 Op dat den wortel vat,

'T besproeyen, Doet groeyen,
 Kan geven, Het leven,
 Maeckt ons van drincken sat.

O hemels nat! Waer van de Goden drincken,
 Gewenschten dauw die uyt den wijngaert spruyt
 Gy doet met vreught hier onse keelen klincken,
 En *BACHUS* lof vermeerden met een fluyt,
 Soeten wijn die ons doet blaesen,
 Uyt de potten, kannen, glaesen,
 Op tonnen, stoel en banck,
 Doet dit ons leven lanck,
 Doet singen, Doet springen,
 Met sinnen, Beminnen,
 Viva de wijngaerdt-ranck.

Sa drincke-broeders laet ons *BACHUS* eeren,
 Die sit op 't vat gekroont met wijngaerdt blaen,
 Die 't niet en kan die zal het noch wel leeren,
 Confraters suypt dat wy eens lof ontfaen,
 Spoeyt u wilt wacker-schincken,
 En uyt volle glaesen drincken,
 Zijt gy sieck oft door-wondt,
 Gy wordt'er door gesondt,
 Het wijntjen, Cosijntjen,
 Moet wesen, Gepresen,
 Sa drinckt noch eens in 't rondt.

Nieuw liedeken tot troost van den bedroefden landts-man.

Stemme: Hoe hebt gy u Mechelaeren!

Wat siet men den huys-man lijdén,
 Nu in dees bedroefde tijden,
 Door den strijdt, 't allen tijdt,
 Ach! hy wordt sijn goedt al quijt,
 Want als de soldaeten komen,
 Al sijn goedt wordt hem genomen,
 Peirdt en koe, 't leven moe
 Is hy, en krijght slagen toe.

Contributie en sijn pachten,
 Niemand en wilt daer naer wachten,

'T beestiael, Alle-mael,
 Ach men scheirt den boer soo kael,
 En het slagh-geldt moet hy geven,
 Ach hoe kan den huys-man leven?
 'T is betaelt, Niet en faelt,
 Eer-men u het goedt af-haelt.

Als hy niet en kan betaelen,
 Peirdt en koe siet m' hem af-haelen,
 Met'er spoedt, Al sijn goedt,
 Op den dam verkoopen doet,
 Komt hy dan in stadt gegangen,
 Hy vreest van te zijn gevangen,
 Van de schuldt, Ieder brult,
 Hy verliest geldt en gedult.

Soud' hy naer den winckel loopen,
 Koussen, schoen of broeck te koopen,
 Boos van aert, Onvervaert,
 Scheiren sy den boer sijn baerdt,
 Sy komen sijn geldt te rooven,
 Met den helft te over-loven,
 Listen fijn, Vol fenijn,
 Kan den boer bedrogen zijn.

Heeft hy somtijds een procesken,
 Hy en houdt schier niet een sesken,
 Als hy gaet, Wel verstaet,
 Somtijds by een advocaet,
 Maeckt heesch, doet schriftuere stellen,
 Hy moet daer veel geldt voor tellen,
 En monsieur, Seght gaet deur,
 Om te stellen procureur.

Procureurs en advocaten,
 Weten sijn geldt uyt te praeten,
 Als sy ruym, Op den duym,
 Moeten stellen het voluym,
 Als 't proces dan is verlooren,
 Den boer krouwt achter sijn ooren,
 Als 't geschiedt, Vol verdriet
 Men den goeden huys-man siet,

Komt den boer sijn vrouw' te sterven,
 Hy moet sijn genoeghte derven,
 Met'er daedt, Goedt of quaedt,
 Moet dan maecken eenen staet,
 Of den heer die komt hem groeten,
 Callangiert hem in de boeten,
 Met'er spoedt, My voldoet,
 Of hy wordt noch eens geboet.

Den boer moet den staet besweiren
 Of hy 't nood' doet ofte geiren,
 Op den eedt, Is bereedt,
 Om te sweiren dat hy sweet,
 Is hy schaemel ofte rijcke,
 'T is leght geldt voor ons pratijcke,
 De beurs plat, Boven dat,
 Krijght hy een proces aen 't gat.

Is 'er goedt t' administreeeren,
 Hy moet weder compareeren,
 In 't comptoir, Voor momboir,
 Of men grijpt hem by sijn oor,
 Moet vier goede borgen stellen,
 Of 't geldt ten comptoire tellen,
 Met gedult, Al sijn schuldt,
 Moet betaelt zijn en vervult.

Zijn de borgen niet bequaeme,
 Op den boeck vindt men de naemen,
 D' eene *PIER*, *JAN* van Lier,
 Men seght dat hy is bystier,
 Hy moet ander borgen stellen,
 Of op nieuws men sal hem quellen,
 Altijdt wat, Dit oft dat,
 Nieuwe kosten aen sijn gat.

Hy moet doen een rekeninge,
 Ieder jaer besonderlinge,
 Voor de wet, Kuys en net,
 Of wordt met de boet besmet,
 Hy moet 't weese-goedt purgieren,
 Voor de wet met goed' manieren,

Landt en rent', Pertinent,
 Waer de boter is belendt.

Wel aen boeren goede lieden,
 Die den acker 't seysem bieden,
 Werckt maer aen, Jn het graen,
 'T zal hier naermaels beter gaen,
 Als gy doodt zijt gy zult rusten,
 En genieten 's hemels lusten,
 Voor uw' pijn, Godts aenschijn,
 Daer het eeuwigh dagh zal zijn.

***Kluchtigh liedeken ofte vryagie van eene eerbaere jonge dochter van
 de stadt
 met Ariaen eenen jonghman van het landt.***

Stemme: 'T verliesen van sijn lief.

JONGE DOCHTER.

WEl seght my eens ARIAEN,
 Wanneer zult gy my trouwen?
 Mijn Engel maeckt gedaen,
 'T en zal u niet berouwen,
 'T is nu ontrent een jaer,
 Dat ick u eerst selfs quam vryen, 't is waer
 Noch laet gy my in 't leyen,
 En in droefheydt swaer.

ARIAEN VAN HET LANDT.

'T is waer mijn Engelin,
 Troosters en uyt-verkooren,
 Maer 'k hebbe noch geen sin,
 My te smijten verlooren,
 'K en hebb' u noyt beproeft,
 Wy zullen den peys verwachten, vertoeft
 Stelt zulcx uyt uw' gedachten,
 En weest niet bedroeft.

JONGE DOCHTER.

ARIAEN mijn lieven maet,
 G' en zult het niet beklagen,
 Trouwt met my met'er daedt,
 'K belov' u de goed' dagen,

Want als wy zij in trouw,
 Dan zal ick den kost wel winnen, voor hou
 Met wasschen, nayen, spinnen,
 Daer toe ben ick gouw.

ARIAEN.

'T en kan niet wesen mijn lief,
 Ick ben daer med' verlegen,
 Gy zijt mijn hert' een dief,
 Hoe 't huys-raedt al verkregen?
 Ick hebb' soo weynigh geldt,
 Kleeren in den bergh gedregen, Verstelt
 Daer en kan ick niet tegen,
 My niet meer en quelt.

JONGE DOCHTER.

ARIAENTJEN niet en treurt,
 Ick zal uw' kleers doen haelen,
 Zulcx is noch meer gebeurt
 Uyt den bergh en betaelen,
 Dat en is geen ruwijn,
 't Huys-raedt zal ick selve koopen, hoort mijn
 Want 'k hebbe geldt by hoopen,
 Hemden een dozijn.

ARIAEN.

Dat greyt my even-wel,
 Noch soud' ick geiren weten
 Mijn liefste ISABEL.
 Hoe komt gy aen die keten
 Van goudt? en peilre-snoer?
 Dat m'u aen den hals siet dragen? geen hoer
 Soud' my konnen behagen,
 Al ben ick een boer.

JONGE DOCHTER.

Die gouden keten schoon,
 Die won ick lest met nayen,
 Ick kreegh-se voor mijn loon,
 Daer med' was ick te paeyen,
 Laet ons trouwen *ARIAEN.*
 Ick zal u fraey leeren spinnen, voortaan

Al ben ick geen boerinne,
Haest u maeckt gedaen.

ARIAEN.

Adieu mijn liefste, want
G' en kont my niet verbleyen,
Een meysken van het landt
Dat soud' my beter greyen,
Die wel koeyen melcken kan,
My dunckt gy ARIAEN soud' maecken, haest JAN,
Ick wil het vryen haest staecken
En blyven jonghman.

JONGE DOCHTER.

Gaet gy koelen bloedt,
Adieu gy droogen STEVEN,
Ick stoot u met den voet,
En 'k wil my gaen begeven
Naer Duynkerck' met'er spoedt,
Daer zijn noch boots-gesellen, 't is goedt,
Die zullen 't my wel stellen,
Daer het wesen moet.

***Vermaeckelijck liedeken van het regiment der Brandewyn-drinckers,
ofte leven-verkorters.***

Stemme: Van den wagen van Ronsse,

Die suypers zijn, van brandewijn,
Behoort-men te beklagen,
Dat s' al door desen dranck,
Verkorten hunne dagen,
Want die soo debaucheert,
'T lichaem wordt gecorrumpeert,
Daerom met de dronckaerts niet verkeert,
Den dranck die doet hun sterven, bederven,
Wilt gy 't lanck leven erven,
Maeckt u bereydt, Tot soberheydt,
Set effen al uw' kerven,
Gy zult hier naer, Dan allegaer,
De saligheydt verwerven.

Den generael, Die wordt soo kael,

Hy heeft twee roode wangen,
 Dit heeft den dranck gedaen,
 Siet oft hy waer gehangen,
 Want hy drinckt hem soo rondt,
 En hy is soo ongesondt,
 Want men siet de doodt op sijnen mondt,
 Want hy begint te stincken, van drincken,
 Magh op sijn sterf-dagh dincken,
 Gaet naer de doodt, Met stappen groot,
 Zal sijn confraters wincken,
 Komt t' offerhandt, Die moet van kant
 Alle gy droncke flincken.

Siet *PIER CORNEL*, Die magh het wel,
 Al is hy bleeck van wesen,
 Door al den brandewijn,
 Geen hop' van te genesen,
 Hy moet oock naer het graf,
 Want den dranck is al te straf,
 Dronckaerts laet uw' suypen af,
 Handen, voeten als bollen, Geswollen,
 Met flerecijn gequollen,
 Van al den dranck, hy is soo kranck,
 En soo dick om te rollen,
 Van den annijs, Elck teirt om prijs,
 En t' huys komen sy grollen.

Den capiteyn, Die is chagrein,
 Moet oock naer nobis reysen,
 Soo voos gelijk een raep,
 Wilt dit wel over-peysen,
 Al die den dranck useert,
 En soo veel hier debaucheert,
 Denckt hoe g' uw' lichaem corruppeert,
 Alpherts en sergeanten, 'T zijn quanten,
 En wevers oock van wanten,
 Dees dronckaerts groot, gaen naer de doodt,
 Suypen ten allen kanten,
 Die drinckers, Van brandewijn,
 Sy worden goed' kalanten.

Den lieutenant, Moet oock van kant,
 Hy heeft hem rot gedroncken,
 Door al den vuylen dranck,
 Heeft langen tijdt gestoncken,
 Eylaes! den armen gast,
 Heeft al sijn schijven deur-gepast,
 'T is tijdt dat hem de doot verrast,
 Hy is in droevigh leyen, By teyen,
 Hoe magh hem dat nu greyen?
 'T is al verteirt, En op-gesmeirt,
 Noch kan hy hem niet meyen
 Van al den dranck, Is hy nu manck,
 Wie kan hem nu bevreyen?

Den corporael, Is van een quael
 Op straete doot gevonden,
 Subijt op eenen nacht,
 Te lijck gy half-gesonde,
 Dit heeft den dranck gedaen,
 Dronckaerts wilt ten offer gaen,
 Neemt hier al exempels aen,
 Gy mannen ende vrouwen, wilt schouwen,
 En u van 't suypen houwen,
 Soo komt gy niet, In swaer verdriet,
 In droefheydt, druck oft rouwe,
 'K bidd' u houdt maet, Wilt overdaedt
 En debaucheeren schouwen.

*Komt hier suppers van Bier en Wijn,
 Die geirne vrolijck wesen,
 Peyst op de pijn, Van 't flerecijn,
 Dat m' u noyt kan genesen.*

***Kluchtjen van een windmolen die in Brabantt gemaect is, waer op
 dat-men de vrouwen en dochters hermaelt die vol gebreken zyn.***

Stemme: De weireldt gaet verkeert.

WEduwe-vrouwkens al,
 'K moet u wat vremdts vertellen,

En meyskens in 't getal,
 'T en zijn geen bagatellen,
 Een meulder in Brabandt,
 Kan u-lieden nu vermaelen, playsant,
 Voor die hebben veel quaelen,
 Spoeyt u naer dat landt.

Voor vijfthien stuyvers geldt,
 Geeft elck een ander wesen,
 Zijt gy mismaeckt gestelt,
 Hier kont gy zijn genesen,
 Die vuyl en pockigh zijn,
 Kreupel, blindt of manck gebooren, Hoort mijn,
 Of 't maeghdom heeft verlooren,
 'T dient tot medecijn.

Al die hun drincken stom,
 Oft hebben scheeve beenen,
 Gehult, gebult oft krom,
 Vermaelt hy recht met eenen,
 Alwaert gy hondert jaer,
 Oude wijven sonder tanden, Te gaer,
 Oft die draeght krom sijn handen,
 Maelt hy fris en klaer.

Sa mannen wie gy zijt,
 Die hebben quaede Grieten,
 Ras naer den meulen rijdt,
 Laet het u niet verdrieten,
 Vuyle poppen maeckt gedaen,
 Die by nachten domineeren, Wilt gaen,
 En u liet karesseren,
 Stelt u op de baen.

Al die zijt oudt en koudt,
 En noch eens tracht te paeren,
 Gaet naer den meulen stout,
 Vol rimpels en grijs hayren,
 Al waer uw' vel soo swert,
 Als een beroockte schouwe, dat smert,
 Gy-lied' zult weer vertrouwen,
 Soo 't vermaelen werdt.

Dochters die 't maeghdom heeft
 Verkocht of wech-gegeven,
 Komt daer-men 't weder geeft,
 Wilt u op den wegh begeven,
 Die vuyl oft pockigh zijt,
 Die van ieder wordt verstecken, 'T is tijdt,
 Gy zult uw' quaed' gebreken,
 Met een wesen quijt.

Zijt gy van wercken moe,
 Gy meyskens van 't geweyen,
 Rijdt naer den meulen toe,
 Daer zult gy u verbleyen,
 Als u den meulenaer,
 In sijn meulen zal trecken, te gaer,
 En al die vuyle plecken,
 Zal uyt-vrijven daer.

Mannen qualijck getrouwt,
 Met satte en boose wijven,
 Die altijdts kijft en knouwt,
 Jae somtijdts vechten, kijven,
 Daer het schreminckel roert,
 Doet die droncke seugh vermaelen, haer voert
 Naer Brabandt sonder faelen,
 Daer dien meulen toert.

En komt gy die sottin
 Naer den meulen niet dragen,
 Voert-se naer Brabandt in,
 Op een vuylen kruij-wagen,
 Al is hy wat bestront,
 Dat en zal dan niet besmetten, haer mondt,
 Wilt s' op den wagen setten,
 Sleept haer wech terstondt.

Veel zijnder op den wegh,
 Vrouwen en dochters mede,
 'T is soo gelijck ick segh,
 Van 't landt als uyt de stede,
 Veel meyskens vuyl en net,
 Siet-men door den meulen rucken, soo net,

Die springen op twee krucken,
Worden recht geset.

Den meulder van dit landt,
Die kan nu domineeren,
Hy krijght veel geldt op d' handt,
En a la mode kleeren,
By duysent op een dagh,
Die aldaer worden vermaelen, ach! ach!
Van vlamingen en waelen,
Krijght een goedt gelagh.

Die vol gebreken zijt,
Wilt hier niet lange blijven
Ras naer den meulen rijdt,
Laet uwen naem op-schrijven,
Al zijt g' uw' maeghdom quijt,
En laet het u niet verdrieten, altijdt,
Gy-lied' zult vreught genieten,
En wesen verblijdt.

***Nieuw liedeken van het vreesselijck belegh der stadt Weenen in
Oostenryck***

*door den Turck, ende haere geluckige ontsettinge door de waepens der Christenen,
onder de glorieuse regeringe van den goeden Roomschen Keyser Leopoldus.*

Stemme: Van het nonneken.

Wat vreetheydt groot, hoe kan 't mijn pen beschrijven
Het Christen-rijck dat is in grooten noodt,
Door 't groot geweldt van het wreedt Turcx bedrijven,
Hy komt voor Weenen met een leger groot,
De roomsche kercke doch, Godt moet-se stercken,
Dat 's keyzers macht, Verplet het turcx-geslacht.

Den sultan *MAHOMET* groot heer der rijcken,
Voor wiens machten het keyserlijck gebiedt,
Met groote vrees heeft eertijds moeten wijcken,
Van grieck *METOLIA* hoort mijn bediedt,
In Juda's fraey steden, Door Godt betreden,
G'heel 't heyligh landt, wierdt d' halve maen geplant,

Met het rijk Trebisond' hoort mijn vertellen,
 De turcken hebben 't heyligh landt ont-eert,
 'T is wonderlijck hoe dat hy ons komt quellen,
 En door Godts handt is't weer tot ons gekeert,
 De Nylus-stroomen, Ded' den turck schroomen,
 'T rijk Morea, Cypres, Bulgaria.

Moldach, Walach, Slavon is in turcx handen,
 Elba en g'heel 't rijk van Hongaria,
 Heeft hy verwoest en vernielt met sijn tanden,
 Alles verscheurt met de stadt Candia,
 Landen en steden, Van Polen mede,
 Venetiaen, heeft hy veel quaedt gedaen.

Hy maeckt' een treves wel van twintigh jaeren,
 Met onse keyserlijcke majesteyt,
 En schoon de selve niet verlopen waeren,
 Hy heeft een schrickelijcke macht bereydt,
 Om te beswaeren, Ons Christen schaeren,
 Quam hy vol spijt, Ons leveren den strijdt.

Godt quam te voor ons dese plaegh vertoonen,
 Door die comeet oft sterr' die hy liet sien,
 Aen 't huys van Oostenrijck dat geen personen,
 Konden uyt-leggen oft ten recht bedien,
 'T waeren die plaegen, Die wy hier saegen,
 Dit vry gelooft, Die hingen over 't hoofd.

Als nu dien wreen tyran van alle kanten,
 Versaemelt hadd' sijn groote macht by-een,
 Is hy gekomen met sijn krijghs-trouwanten,
 Gonck by sijn leger 't allen kant verbreen,
 Krijghs-raedt gehouwen, Met groot betrouwen,
 En by Belgraedt, Sijn leger neder-slaet.

Van daer met haest is den vizier getoogen,
 Met al sijn leger-schaeren op dit pas,
 Soo spoedelijck als oft hy hadd' gevloogen,
 Eer dat-men wist dat hy tot Alba was,
 By Gavarijnen, Sagh m' hem verschijnen,
 Voor 's keysers macht, Quam hy g'heel onverwacht.

By Gavarijn lagh onse macht begraeven,

Den Lotharinghschen vorst elck prijsen moet,
 Wiens kloeckheydt, deughden, ende goede gaeven,
 Te prijsen zijn te peirdt soo als te voet,
 d' Hongersche-knechten, Stelt hy tot vechten,
 Door desen tocht, Uyt order zijn gerocht.

S' hebben den turck soo deftelijck besprongen,
 Voor 't Christen-rijck manhaftelijck gestreen,
 Hun bloedt vergoten, hier dient lof gesongen,
 En voor des keyzers waepenen gebeven,
 Die kloecke helden, Lijf en bloedt stelden,
 Voor 't rooms geloof, Die de turcken verschoof.

Ter nauwer noodt soo sagh men hun ontvluchten,
 'T voet-volck ten deel in 't eylandt Schut genaemt,
 De ruytery naer-gejaeght door 't geruchte,
 Vluchte naer Weenen, want elck was gepraemt,
 Des turcx bannieren, Die sagh-men swieren,
 Met groot geweldt, Veel volck ter neer-geveldt.

Den vizier laet de stadt Rahab om-ringen,
 Maer siende dese Schants soo sterck voor-sien,
 Meynde de selve door sijn macht te dwingen,
 Is door Seriny-raedt van daer gaen vlien,
 Voor 's keyzers oogen, Naer Ween' getoogen,
 Door dese maer', Vlucht met g'heel 't hof van daer.

Den derthiensten dagh Julij duyst ses hondert
 En dry-en-tachtentigh wierdt Ween' beleyt,
 En dat noch meer is, en elck een verwondert,
 Het turcksche-leger hem tot storm bereyd',
 Naer al sijn gissen, Komt hy te missen,
 Voor 't duytsche bloedt, Is 't dat hy wijcken moet

Den derden dach is rondt de stadt begonnen,
 Met turcx-canon met ijselijck getier,
 Door het gedonder van grove cannonnen,
 Het scheen de g'heele wereldt stondt in vyer,
 'T gebouw te vellen, En men sagh stellen,
 Aen 't Schotten poort, Wierdt groot gerucht gehoort

Daer sagh-men vliegen karkas bomben, kogels,
 Men stormd' men schoot men graefd' men vield'er uyt,
 'T vloogh door de locht gelijk de snelste vogels,

Men hoord' niet als geschreeuw en vlam van 't kruyt,
De sonn' wierdt duyster En gaf geen luyster,
Dees doncker wolck, Bedeckt' d' oogen van 't volck.

Graef Starrenbergh als gouverneur van binnen,
Liet breken al de steenen uyt de straet,
Bodt tegen-weir met wat hy kond' versinnen,
De trailien van 't paleys med' brengen laet,
Soo ginck hy trachten, Des vyandts-machten,
Als oorloghs-man, Te stutten waer hy kan.

Als 't turcx-canon hadde stadts contre-scherpen,
En van stadts-wallen hadd' ter neer geveldt,
En 't volck der stad met steen en asschen werpen,
Sy stormden wederom met groot geweldt,
Veel Janitsaeren, Lieten vergaeren,
Vochten vol moedt, Maer wierden nat van 't bloedt.

De Janitsaeren wierden af-geslagen,
Versmoort in 't bloedt, begraven op het werck,
Als de turcken dit voor hun oogen sagen,
Sy quamen weer met grammen moedt in 't perck,
Twintigh en viere, Van Julij tieren,
Maeckten geluydt, Door *JUPYNS*-donder-kruyt.

Ravelijn viel om verr', en die 't bewaeren,
Vloogen wech met den sabel in de handt,
Tot op stadts-wercken quam den vyandt naeren,
Op 't Ravelijn sijn vendelen geplant,
Starrenbergh spoedigh, Joegh-se kloeckmoedigh,
Uyt 't Ravelijn, 'T moest door Godts krachten zijn.

Den turck hernam dan wederom sijn krachten,
Hy briescht' van spijt, Starrenbergh wierdt gewondt,
Die den turck hadd' geslagen uyt stadts-grachten,
Bedroefd' de stad, alsoo men daer bevondt,
Sliet op de wallen, Geen moedt liet vallen,
Veel turcken hoort, Lagen in 't bloedt versmoort.

Den Turck hernam het stormen en het mijnen,
Om t' haelen lof, gewaepent tot den slagh,
Van weder zijden elck past op den sijnen,
Tot Augusti den twintigh achtsten dagh,

Liet sien aen 't stormen, Tot aes der wormen,
Vielen daer doodt, Veel turcken kleyn en groot.

Door vlam en roock 't vyer tot de wolcken springen,
Den turck steld' by al wat dat hy versind',
Verraedt, geweldt, krijghs-tuygh en ander dingen,
Door sijn geraes niet een voet aerd' en wind',
De duytsche-knechten, Vermoeyt van vechten,
Ieder wanhoopt, De stadt perijckel loopt.

Wie zal s' ontsetten die stadt vol benouwen?
'T is Godt den Heer door sijn almogend'-handt,
Die Bethulien verlost heeft door een vrouwe,
JUDITH heeft *HOLOFERNES* over-mant,
Door goed' gebeden, Landen en steden,
Heeft Godt gespaert, En van veel quaedt bewaert.

Sy baden kleyn en groot met open hermen,
Aen Godt bermhertelijck in desen noodt,
Aen-hoort uw' Christen volck roepen en kermen,
'T gemoedt van elck soldaet bleef even groot,
Elck quam gevlogen, Vol van vermogen,
Den Sarenaer, Pool', Beyeren te gaer.

Men sagh elck 't oorloghs-volck by-een vergaeren,
In September den twaelfsten dagh en een,
Men drongh door Calenbergh hoort mijn verklaeren,
Daer sy begraeven lagen groot en kleen,
Sabels, musquetten, Den turck verpletten,
Elck viel aen 't slaen, Den turck die scheen te staen

Men sagh de poolsch' en duytsche sabels blincken,
Den turck die socht' te spaeren sijne huylt,
Hy vlucht' van daer en zal het langh gedincken,
Liet al 't geschot des legers tot een buyt,
Men sagh vernielen, Hondert duyst zielen,
Den grand-vizier, Die vluchte ras van hier.

Weenen ontset, singht lof-sangh aen den Heere,
'T is Godt door al sijn groote wonderheydt,
'T is Godt, segh ick die toe-komt alle d' eere,
Die des turcx macht ter neder heeft geleyt,
Brengh lauwerieren, Om te vercierien
Den poolschen-heldt, Die den turck sloegh uyt 't veldt.

Keyser en Beyer-vorst moet eeuwich leven,
 Lorreynen, Starrenbergh door dese daedt,
 Hun naemen moeten zijn in goudt geschreven,
 Met Saren die 't Christendom vooren staet,
 Dees vrome helden, Hun leven stelden,
 Voor *JESUS* soet, Waeghden sy lijf en bloedt.

Aengenaem liedeken van Bachus gesellen.

Stemme: 'K sagh Cupido op eenen tijdt.

LAet ons t' saemen vrolijk zijn,
 Daer is den wijn, Goed' medecijn,
 Siet het sopken van de druyven, Reyn en vas,
 Om de droefheydt te verschuyven,
 Drinckt elck een glas.

Confrater schenckt wederom,
 Van desen drom, En drinckt u stom,
 Stelt aen de kant die viesevaesen, Voor altijd
 Blaest dat uyt en vult de glaesen,
 En weest verblijdt.

Neemt elck een glas in d' handt,
 En stelt aen een kant, Vrouw'-*VENUS*, want
 Gy en kont met haer niet swieren,
 Sit noch wat en wilt *BACHUS*-wijn hantieren
 En drinckt u sat.

'K prijs het edel wijntjen soet,
 Het is soo goedt, Het welck ons doet
 'T hert en onsen geest verheugen,
 Laet en vroegh, Om te drincken soete teugen,
 Hier in den kroegh.

Sa noch eens bescheedt gedaen,
 Laet het niet staen, Wilt suypen gaen,
 Want den wijn die soud' verschaelen,
 In het glas, En den boer die moet betaelen
 Alle den bras.

Hier en dient geen wijn gespaert,
 Noch geldt bewaert, Eens lecke-baerd,
 Van die lekker limonaeden, Daerom drinckt

Om het herte te versaeden,
Van vreught op-springht.

Stelt den roomer aen uw' mondt,
Fris en gezondt, En suypt terstondt,
Sa doet eens de glaesen klincken,
groot en kleen, laet ons de gesontheyt drincken
Eer dat wy scheen.

Drinckt den koelen Wijn by maeten.

*Wilt gy blijven g'heel gezondt,
Stut overdaedt, 't zal u baeten,
Eer g' in 't lichaem wordt gewondt,
Wilt de glaesen g'heel uyt-drincken,
'T zal u altijd wesen goedt,
Wilt wel op dees lesse dincken,
Eer het sinckt in handt of voet.*

***Minnelijcke Saemen-spraecke tusschen eenen deughdtsaemen
jonghman ende eene eerbaere frissche jonge dochter.***

Op de wyse: Soo 't begint.

Jonghman.

DAgh mijn liefste veldt-goddin
Luystert naer mijn trouwe min,
Ach mijn liefste! wilt wat wachten,
En hoort eens mijn minne-klachten,
Ick kom' u vallen te voet,
Siet eens wat de liefde doet,
Aen-siet doch mijn trouwigheydt,
Die ick aen u kom' betoogen,
'K ben tot uwen dienst bereydt,
Gy en zult niet zijn bedroogen,
'K soeck u maer in eerbaerheydt.

Dochter.

Ach minnaer! en klaeght niet meer,
Ick ben noch te jonck en teer,
Want 'k ben noch maer seshien jaeren,
'K en wil seker noch niet paeren,
Daerom naer uw' bedde gaet,
En my hier met vreden laet,

Of gaet heden met'er spoedt
 Een ander om trouwe vragen,
 Die veel rijcker is van goedt,
 En wilt daer uw' droefheydt klagen,
 En oock haer vallen te voet.

Jonghman.

Princesse weest wel gemoedt,
 'K en vraeg' naer geen gelt of goedt
 'K ben tot u met liefd' ontsteken,
 In u vind' ick geen gebreken,
 Helpt uw' dienaer uyt 't geweent,
 'K bemin u en anders geen,
 'K kom' u kiezen voor mijn vrouw,
 Om t' saemen in vreught te leven,
 Wilt my helpen uyt den rouw,
 Ach! wilt my het jae-woordt geven,
 En soo schencken uwe trouw.

Dochter.

Gy seght dat gy my bemint,
 Maer daerom geen gratie wint,
 Gy soeckt my maer te bedriegen,
 Met uw' vleyery en liegen,
 Gaet wech met uw' valschen mondt,
 En bedriegelijcken grondt,
 Gaet vry naer een lichte dant',
 En bluscht daer uw' minne-voncken,
 Want ick hebb' te veel verstandt,
 Om van u te zijn verdroncken,
 Steeckt dan vry uw' schuyt van kant

Jonghman.

Och mijn lief uw soet gelaet
 Dat my als den blixem slaet,
 Komt my quetsen sonder wonden,
 Uws gelijcx is niet gevonden,
 Onder g'heel het hemel-rijck,
 Noyt te vinden uws gelijck,
 En uw' witte borstjens rondt,
 Oock uw' wel-gemaecte handen,
 En daer by uw rooden mondt
 Roode lipkens, witte tanden
 Doen my sterven g'heel gesondt.

Dochter.

Jonghman uw' woorden soet,
 Maer 'k en kenn' niet uw gemoedt,
 Gy komt misschien droevigh quelen,
 Om mijn maeghde-bloem' te stelen,
 En dan draegen uwen rom,
 En noyt komen wederom,
 Want daer wordt soo menigh maeght,
 Haer maeghdom en eer' ontnomen,
 Die het dan te laet beklaeght,
 En dan moet sy selve komen,
 Den jonghman om trouwe vraeght.

Jonghman.

Meynt gy dat mijn liefste kaer,
 Dat ick u soud' brengen daer,
 'K wil u trouwen lief in eeren,
 'K bidd' u dan wilt consenteeren,
 Wilt my schencken uwe trouw,
 Om te leven als een vrouw,
 Ach mijn lief! maeckt u bereedt,
 Wilt mijn trouw en eedt ontfangen,
 'K wenschte dat den duyvel wreedt,
 My terstondt hier quam te vangen,
 Soo ick u doen het minste leedt.

Dochter.

Sa jonghman maeckt u bereydt,
 Ick sien uw' getrouwigheydt,
 Ick schenck u mijn eer' en trouwe,
 'K wil gaen wesen uwe vrouwe,
 Komt laet my ontfangen hier,
 Nu een kusken van playsier,
 Komt mijn lief, sprack hy terstondt,
 Laet m' uw' pulst van degen voelen,
 En u kussen voor den mondt,
 Dan gonck hy haer brandt verkoelen,
 Maeckten t' saem' een vast verbondt.

*Mint, versint, begint met Godt,
 Die wilt krygen een goedt lot,
 Want den houwelijcken staet,
 'T al-te-mael te boven gaet.*

Nieuw kluchtigh liedt van de banckeroetiers die te saemen vaeren naer het eylandt Domenick.

Stemme: Meyskens die den tijdt verdriet.

UYt-strijckers stelt u op de baen,
 Suypers en deugenieten,
 Om naer het lecker-landt te gaen,
 Laet het u niet verdrieten,
 Want een schip seer lanck en breedt,
 Light tot Duynkerck' al gereedt,
 Die wech wilt vaeren maeckt u bereedt.

Daer zijn dry hondert winckeliers
 Die 't al hebben versopen,
 Met wel ses hondert herbergiers,
 Zijn in dit schip gekropen,
 Gaet op 't schip al slecht en goe,
 Al die zijn van wercken moe,
 Om te gaen vaeren naer 't eylandt toe.

Daer zult gy banckeroetiers gelijk,
 Te saemen weeldigh leven,
 Sa haest u die wilt wesen rijck,
 Wilt u op 't schip begeven,
 Spoeyt u deugenieten gaet,
 Op het schip eer 't is te laet,
 Die om te leven hier weet geen raedt.

Den capiteyn die is van Lier,
 Was oock te leegh te wercken,
 Het is den meesten banckeroetier,
 Die ieder een kan mercken,
 Die wilt op-geschreven zijn,
 Hy logiert in 't wilde swijn,
 Komt leegaerts, komt die leeft in pijn.

PIERO FRICAS dat is den kock,
JOOREN SUYP-UYT is deken,
 Den schipper heet *JAN PELSSE-ROCK*,
 Die zal het schip af-steken,
 Spoeyt u volck van bachten nat,
 Stelt u haestigh op den padt,

Vaeght aen de poorte hier uw vuyl gat.

Veel bystier koop-lieden met een,
 Die gaen ons oock verlaeten,
 Al die hier en el[...]er scheen,
 Te wesen hoogh van staeten,
 Cachet, waepens van dees lien,
 Worden op dit schip gesien,
 Om staet en af-komst' te gaen bedien.

Noch wordt dat schoone schip gelaen
 Met duysent boots-gesellen,
 Die al hun geldt hebben verdaen,
 Moeten nu luysen tellen,
 Al die leven in 't verdriet,
 Marchand[s] in kooy-kens van riet,
 Niemant het vaeren u [en] verbiedt.

Soo wel van 't landt als in de sted',
 Komt volck van Calis bende,
 Gaet op het schip wilt vaeren med',
 Goed' dagen zijn ten ende,
 Backers, brouwers vooren gaen,
 Met de koop-lieden van graen,
 Laeten schu[t]-vorcke en paele staen.

Veel lijne-wevers te gaer,
 Gaen 't lecker-landt op soecken,
 Schoen-lappers, menigh matsenaer,
 Die 't wercken schier vervloecken,
 Om dat de winste is te kleen,
 Druckers, schilderaers met een,
 Willen van dese kusten gaen scheen.

Sneyers en zeyle-maeckers vroedt,
 Hebben niet veel te doene,
 Met ander koop-liens sonder goedt,
 Ambachten by millioenen,
 Die te veele schuldigh zijn,
 Suyperkens van brandewijn,
 Gaet oock te schepe dronck als een swijn.

Suypers en leegaerts al-te-mael,
 En magh ick niet vergeten,

Die van *JAN POVER* oft *PIER SCHRAEL*
 Seer stijf worden gebeten,
 Hoort wel wat dat ick u segh,
 Die met 't schip wilt vaeren wech,
 Moet sien naer *BACHUS* die kaele vlegh.

Gy jonge vrijsters sonder goedt,
 Die 't maeghdom zijt ontnomen,
 Die oock wilt spelen banckeroet,
 Wilt geen zee-baeren schroomen,
 Zijt gy de zee ongewent,
 Gy kont wachten een moment,
 Tot dat *PIER-PACK* op sijn wagen sent.

Toe-maetjen om geene ydele plaetse te laeten.

Wilt gy-lieden al banckroetieren,
 T'saemen in't sint *REYN-UYT* gaen swieren
 Naer het eylandt Domenijck,
 Om sonder schuldt en sorgh te leven,
 Om t' hebben en niet veel te geven,
 Op korten tijdt te wesen rijck.
 Om naer verloop van twintigh jaeren,
 Weerom naer Vlaender toe te vaeren,
 Als gy zult wesen rijck van goedt,
 Om 't leven hier met vreught te enden,
 Te trecken noyt naer kaelaerts benden,
 Noch te gaen spelen banckeroet.

Sendt-brief aen alle verliefde vryers ende vrysters van desen tydt.

WAer toe dient een minnaer by sijn vriendin geseten?
 Vol droefheydt, ancxt en noot?
 'T is om sijn trouwen dienst aen haer te laeten weten,
 Die hy veynst to'er doot,
 Te draegen tot sijn lief, hy komt van pijnen klaegen,
 Om soo sijn hert' en ziel'
 Vol van liefalligheydt aen sijn lief op te draegen,
 Die hem soo wel beviel,
 Om hier naer door de trouw' eendrachtelijck te leven,
 Te saemen met malkaer,

Daerom is 't dat hy komt sijn handt op trouw te geven
 Voor 't goddelijck outaer,
 Alwaer den priester Godts hun t'samen komt te binden
 Met d' gordiaenschen bandt,
 Die niet 't ontdoen en is, soo men kan onder-vinden,
 Door kracht van menschen handt,
 'T is Godt den Heer alleen die man en vrouw kan scheyden,
 Die 't houwelijck toe-sloot,
 En naer d' eeuwigheydt te saemen komt te leyden,
 Door d' algemeyne dootd,
 Naer dat hier op der aerd' den draedt is af-gesponnen,
 Van 't leven, en dat sy
 Te saem in 't houwelijck veel vruchten he'n gewonnen,
 Dan komt de dootd hun by.
 Die iet in niet weerom in aerd' en slijck doet keeren,
 'T vleesch doet in stof vergaen,
 Een les voor ons te gaer om 't sterven wel te leeren,
 Wilt dit in danck ontfaen.

***Minnelijcke saemen-spraecke tusschen een braef jonghman ende eene
 fraeye jonge dochter.***

Stemme: Wat voor droefheydt hoort-men zo nouw

Jonghman.

GOeden dagh mijn Engel snel,
 Weest nu gegroet,
 'K kom' mijn dienst u presenteeren,
 Om in eeren U te trouwen voor mijn vrouw
 Helpt my uyt rouw.

Dochter.

Wie komt soo vroegh op den dagh
 Doen sijn beklagh?
 Komt gy om met my te gecken? wilt vertrecken,
 'K en ben daer med' niet gedient,
 Adieu mijn vriendt.

Jonghman.

'K kom' u spreken van de min,
 Och laet my in,
 'K ben tot u met liefd' ontsteken,
 Wilt niet vreden, och komt helpt uw serviteur
 Uyt sijn getreur.

Dochter.

'K en acht al uw' klaegen niet,
 Noch uw verdriet,
 Gy soeckt maer mijn eer' te rooven,
 Met belooven, 'T en zal u niet lucken dan,
 Vertreect jonghman.

Jonghman.

Ach mijn lief het waer' my leedt
 Dat ick soo wreedt
 Soud' zijn om u te bedriegen,
 Met te liegen, 'k soud' veel liever sterven gaen,
 Wilt my verstaen.

Dochter.

Jonghman 'k weet gy spreeckt geveynst,
 Anders gy peynst,
 Maer 't en zal soo verr' niet komen,
 'T zijn maer droomen,
 'T en is al maer tijdt-verdrijf,
 Gaet van mijn lijf.

Jonghman.

Ach mijn liefde is soo groot,
 Ick sterf de doodt,
 Laet my een kusken verwerven,
 Eer ick sterven, Want 't is liefde die my quelt
 Gerust my stelt.

Dochter.

Jonghman is uw' hert soo flouw
 Komt binnen nouw,
 Maer wilt geen on-eer' ontsluyten,
 Of blijft buyten,
 Want 'k en wil maer eenen kus,
 En daer med' sus.

Jonghman.

Jae lief met een kus gedaen,
 Het zal wel gaen,
 Wilt maer op uw' roode wangen,
 Dit ontfangen, houdt dien rinck van diamant
 Tot onderpandt.

Dochter.

Dien rinck wil ick wel ontfanen,
 Sa laet ons gaen,
 'K sien dat gy zijt een goedt herte,
 Uyt uw' smerte,

Help ick u van druck en rouw,
Ik wil zijn uw' vrouw.

Jonghman.

Ick ben man en gy zijt vrouw
 Laet ondertrouw
 Gaen doen, 'K moet mijn lasten plegen,
 Wel te degen, Dan zal ick van al mijn pijn
 Genesen zijn.

Besluit.

Sa Parnassus-maeghden vlijt,
 Komt 't is nu tijdt,
 Vlecht een krans van lauwerieren,
 Om te cieren, De bruydt en bruydegom
 Heet wellekom.

***Nieuwe vryagie oft samen-spraecke tusschen een eerbaer jonghman
 ende eene Godtvruchtige jonge dochter die naer een klooster tracht.***

Stemme: Wel moey meysken schoon van leden.

Jonghman.

Goedendagh mijn schoon goddinne
 Die ick als mijn ziel' beminne,
 Ick bidd' u blijft een weynigh staen,
 En hoort mijn minne-klachten aen,
 Ach mijn liefste lief gepresen,
 Mocht ick uwen dienaer wesen,
 Al mijn droefheydt die waer gedaen,
 'K soude dan wesen, wesen, wesen, wesen uyt 't getraen/
 Al mijn droefheydt waer gedaen,
 Ach schoon lief! wilt mijn trouw' ontfanen.

Dochter.

Ach minnaer! wilt soo niet klagen,
 'K ben noch al te jonck van dagen,
 Want ick en ben maer seshien jaer,
 Gaet soeckt een ander voor uw' paer,
 'T klaegen en zal u niet baeten,
 Wech van hier en blijft op straeten,
 'K en ben daer med' noch niet gedient,
 Soeckt tot gy een ander, ander, ander, ander vint
 'K en ben daer med' noch niet gedient,
 Daerom vertreckt van hier mijn vriendt.

Jonghman.

Liefste wilt my excuseeren,
 Dat ick mijn dienst presenteeren,
 Aen u o reyne suyver maeght,

Die g'heel mijn hert' en ziel' behaeght,
 'K hebbe liggen van u droomen,
 Daerom ben ick hier gekomen,
 Om uw' trouw' en eerbaerheydt,
 Ben ick g'heel tot uw' dienst bereydt.

Dochter.

Komt gy om my te flatteeren,
 Gy mooght vry wel weder-keeren,
 Gy spreekt wel soet met uwen mondt,
 Maer ick en kenn' niet uwen grondt,
 'K hoore wel de jonghmans spreken,
 Maer sy zijn vol valsche treken;
 Om eene dochter in 't verdriet
 Eylaes te brengen, brengen, brengen, brengen siet
 Om eene dochter in 't verdriet,
 Daerom en geloof ick hun niet.

Jonghman.

Schoon lief wilt my excuseeren,
 'K versoeck u in deught en eeren,
 Om u te brengen tot de trouw,
 Van u te maecken een huys-vrouw,
 Dat is 't gon daer ick naer trachten,
 Schoon lief naer u zal ick wachten,
 Al beyde gy noch seven jaer,
 'K zal naer u wachten, wachten, wachten, wachten soete kaer,
 Al beyde gy noch seven jaer,
 'K zal naer u wachten soetste *CLAER*.

Dochter.

Geen verlooren moeyt' gedaene,
 Want ick in een klooster gaene,
 Daerom mijn vrient 't is tijdt gy gaet,
 Want ick dat weireldts is versmaed',
 'K wil een nonneken wesen,
 En mijn *PATER NOSTER* lesen,
 'K soecke voortaan maer d' eenigheydt,
 Is tot mijn ziele, ziele, ziele, ziele saligheydt,
 'K soecke voortaan mijn eenigheydt,
 'K ben tot Heer *JESUS* dienst bereydt.

Jonghman.

Liefste sus soo ick u moet derven,

'K zal terstondt van droefheydt sterven,
 Daerom schoon lief helpt my uyt rouw,
 Wilt my doch schencken uwe trouw,
 Wilt het klooster doch versmaeden,
 En ontfanght my in genaeden,
 Gy moet in strengigheydt daer zijn,
 Dat zul u wesen, wesen, wesen, wesen groote pijn
 Gy moet in strengigheydt daer zijn,
 Ach! consenteert 't versoeck van mijn.

Dochter.

Jonghman ick hebb' op-gedragen,
 Mijn ziel' aen Godt met vol behagen,
 'K treck' nu in 't penitente-slot
 Om te dienen mijn Heer en Godt,
 'K gaen de weireldt g'heel verlaeten,
 Godts wonden zijn d' advocaeten,
 Die in mijn gedachten staen,
 Godt moet ick bidden, bidden, bidden, bidden aen
 Die in mijne gedachten staen,
 Godt wil hier naer mijn ziel' ontfæen.

Jonghman.

Adieu liefken in het klooster
 Die Godt mint voor uwen trooster,
 Adieu mijn liefste veldt-goddin,
 Die ick op-droegh mijn trouwe min,
 In plaets van te domineeren,
 Gaet in Capucijne kleeren,
 'K neme met droefheydt mijn af-scheydt,
 'K hebbe voor 't lest' adieu, adieu, adieu, adieu geseyd,
 'K neme met droefheydt mijn af-scheydt,
 'K wenst' u Godt gaev' de saligheydt.

Dichtjen spelende op het voorgaende liedtjen.

Jonghman laet al uw' vrijen staen,
 Als uw' lief wilt in 't klooster gaen,
 Want al dat Godt beschickt kan geen belestel wesen,
 Daerom uw' liefste lief verlaet,
 En soeckt een ander naer uw' staet,
 Sy zal tot uw' geluck haer *PATER NOSTER* lesen,

En oock Godts lieve moeder soet,
 Ver-eeren met den weest-gegroet,
 Laet haer in eenigheydt Godt en sijn moeder eeren,
 Want sy kiest een beter lot,
 Sy wilt gaen dienen haeren Godt,
 Om namaels voor haer deugt eeuwig te triumpheeren
 Versmaedt des weireldts pracht,
 Want sy naer de volmaecktheydt tracht,
 Soeckt naer een ander lief zijt gy gesint tot minnen,
 Uw' liefste is tot deught bereydt,
 Bidt *JESUS* om haer saligheydt,
 Gy komt als 't u belieft met haer den hemel winnen.

Een nieuw vermaecklijck Mey-liedeken.

Op de wyse: Nu siet-men herleven, &c.

Wilt u al verblijden,
 En stelt druck bezijden
 Jonckheydt wie gy zijt,
 'T is nu den lenten-tijdt,
 Komt met uw' lief buyten,
 Hoort de vogels fluyten,
 Langhst den groenen kant,
 Met uw' lief by der handt.

Die te winter plachten
 Met de koude nachten,
 Te slaepen alleen,
 Die liggen nu met tveen,
 Die van koude kermen,
 Siet-men nu verwerpen,
 Zijn t'saemen verheught,
 Maecken van noodt de deught.

Selfs de vogels paeren,
 En siet-men vergaeren,
 Met den groenen tijdt,
 Sa Jonckheydt weest verblijdt,
 Wilt een Mey-boom planten,
 Langhst de groene-kanten,
 Koetje kruypt uyt de schouw,
 Gy assche-vysters nouw!

Al de vogels swieren,
 En fluyten, tierelieren,
 Met den Nachtegael,
 Met sijne soete tael,
 Canarien, Swaenen,
 Komen ons vermaenen,
 Met een blijd' geschal,
 Buyten in 't groene dal.

PROONE met *LEANDER*

Gongen met malkander,
Met hun schaepkens uyt,
Plucken wat jeughdigh kruydt,
Beyd' onder de boomen,
Zijn sy-lied' gekomen,
By een Rivier' klaer,
Al met hun schaepkens daer.

Zijn wat neêr geseten,
Spraecken veel secreten,
De voor-gaende min,
Was *PROON* heel uyt den sin,
LEANDER al klagen,
Gonck een kusken vragen.

Maer sijn lief soo 't scheen,
Gaf er hem twee voor een.

LEANDER in 't stille,
Quam haest tot sijn wille,
Langhst den groenen-kant,
Wierdt een mey geplant,
PROON ' had niet vergeten,
Een serviet met eten,
'T kiecken delicaet,
Met een schoon stuck gebraedt.

De moesel gonck roncken,
Daer wierdt oock gedroncken,
Uyt een silver schael,
Den wijn roodt als korael,
Men hoord' melodeyen,
Daer aen alle zeyen,
Elck vogel om prys,
Songh 't scheen een Paradys.

Dan sagh men-se scheidyden,
En hun schaepen leyden,
Met vreught naer den stal,
Met een seer blijd' geschal,
Sy scheidyden al singen,
En de schaepkens springen,
Buyten in het groen,
Was al die vreught te doen.

Jongmans scherpt uw sinnen,
Stelt u oock tot minnen,
Met dit mey-saysoen,
Treckt met uw lief in 't groen
Wilt haer spelen leyen,
Langhst de groen-contreyen
Speelt eens op uw' fluyt,
Buyten in 't groene kruydt.

Toe-Maetjen.

'T is in het mey-saysoen,, Jonckheydt gaet al naer buyten
Gaet siet de boomkens groen,, De bloemkens jeughdigh spruyten
Het nachtegaeltjen singht,, Den koeckoeck roept vol vreught
Met desen groenen tijdt,, Elck dier tracht om te paeren,
De vogels zijn verblijdt,, Jonckheydt wilt oock vergaeren,
Te saemen danst en springht,, En paert in eer' en deught.
Eer dat den tijdt passeert,, Gy meyskens jonck van dagen,
Die noyt weêrom en keert,, Laet het geen twee-mael vragen,
Wilt trouwen al gelijk,, Eer dat den tijdt vergaet;
Vlecht eenen Roosen-hoedt,, Herders en Herderinnen,
Speelt op de moesel soet,, Wilt eenen dans beginnen,
Wie gy zijt arm oft rijck,, Volgh hier in mijnen raedt.

**Minnelijcken vryagie of saemenspraecke tusschen eenen jonghman
ende eene jonge dochter.**

Stemme: 'K wil een saeck,, U tot vermaeck.

JONGHMAN.

WEest eens gegroet,
Mijn Engel soet,
Die ick soo seer bemin,
Uw' soet gelaedt,
My wel aen-staet,
Hey toont my weder-min.

DOCHTER.

Wie doet sijn klacht,
 Hier in den nacht?
 Gestaedigh voor mijn deur?
 Wie magh het zijn?
 Die klaeght van pijn?
 Jonghman staeckt uw getreur.

JONGHMAN.

Mijn soete lief,
 Mijns herten dief:
 Vergeeft mijn stoutigheydt,
 Dat ick hier kom,
 Gy weet waerom,
 Ick hebb' het u geseydt.

DOCHTER.

Waerom komt gy?
 Hey seght het my.
 'K en hebb' u niet verstaen.
 Gy komt by nacht,
 Hier doen uw' klacht,
 In 't schynen van de maen.

JONGHMAN.

Mijn schoon Goddin,
 Toont weder-min,
 'K versoeck' u tot de trouw,
 Geeft het Jae-woordt,
 Wy zijn d' accoordt,
 Ick kies u voor mijn vrouw.

DOCHTER.

Uw' woorden soet,
 Maer uw' gemoedt,
 En is my niet bekent,
 Opent uw' hert,
 Wilt gy van smert,
 Hier van my zijn gespent.

JONGHMAN.

Gy schoone maeght,
 Die my behaeght,
 Ick sweir' u op mijn eedt,
 'K en zal voort-aen,
 U noyt af-gaen,
 Mijn lief het waer my leedt.

DOCHTER.

Geeft my uw handt,
Tot onder-pandt,
Vol van getrouwigheydt,
Ick van content,
Op het moment,
Tot uwen dienst bereydt.

JONGHMAN.

Mijn suycker-mondt,
Laet ons terstondt,
Nu onder-trouw' gaen doen,
Ick ben te vred',
Mijn lief gaet med',
Mijn Engel wilt u spoên.

DOCHTER.

Mijn lief ARIAEN,
Hey laet ons gaen,
Want wy zijn nu d' accoordt,
Laet ons te gaer,
Al met malkaer,
Vertrecken met 't jae-woordt.

JONGHMAN.

Ach liefste mijn,
'K ben uyt de pijn,
Mijn hert' springht op van vreught,
Ick ben gerust,
Lief eens gekust,
En dit in eer' en deught.

BESLUYT.

Sy zijn getrouwt,
Al sonder faut,

Deës twee gelieven t' saem,
 Het Houwelijck,
 Een weirdigh stijck,
 Aen Godt seer aengenaem.

Maeghde-klacht van vier soete meysken die aen malkanderen hun verdriet vertelden.

Stemme: Daer was een vrouwken vroegh op-gestaen.

ACh vrienden blijft een weynigh staen,
 Hoort hoe ick binnen Veurne, binnen Veurne
 Vier meyskens sagh een straetjen gaen,
 Een straetjen gaen, Vertellen hun avonteuren,
 Avonteuren, avonteuren.

Voor eerst soo sprack ons *MAGDALEEN*,
 'K wil dat ick mochte trouwen, Mochte trouwen
 Al waer 't een gast maer met een been,
 Maer met een been,
 'K soud' van hem soo veel houwen,
 Soo veel houwen, soo veel houwen.

Ick ben eylaes daer med' belaeen,
 Hoe ick best een zal krijgen, een zal krijgen,
 Niemandt en komt my spreken aen,
 My spreken aen,
 Hoe dat ick noch stuyp' en nijgen,
 Stuyp' en nijgen, stuyp' en nijgen.

ANNE MARY klaeght haeren noodt,
 Dat haer niemant komt vreyen, Oock in 't leyen
 Ick van van droefheydt by-naer doodt,
 Jae by-naer doodt
 En dat wordt my niet te greyen,
 Niet te greyen, niet te greyen.

Ach hadd' ick maer eenen man,
 Al hadd' hy maer dry sinnen, maer dry sinnen,
 Jae ick sweir' u als dat ick dan,
 Voor goeden *JAN*,
 Neirstelijck den kost soud' winnen,
 Kost soud' winnen, met spinnen.

Daer op soo sprack dan onse *GRIET*,
 'K en kan 't niet meer verdragen, meer verdragen
 Van al het lijden en verdriet, Dat my geschiedt

Komt te groeyen alle dagen,
Alle dagen, alle dagen.

Och hadd' ick oock een armen bloedt,
Met een bult en twee krucken,
'T soud' noch lucken,
Al waer hy schaemel sonder goedt,
Ick schiep noch moedt,
Als hy maer wat groen kan plucken,
Groen kan plucken, groen kan plucken.

Daer op soo sprack ons *ANTONET*,
Ick ben oock te beklagen, te beklagen,
Hoe fraey dat ick gaen op-geset, Met *AGRAZET*,
Niemandt om trouwen komt my vragen,
Komt my vragen, komt my vragen.

'K wensch oock maer om een suckelaer,
Al waer 't maer eenen loeten, slom van voeten,
Als hy den brandt van binnen maer
Kan blusschen daer,
Al mijn geldt kan 't al versoeten,
Al versoeten, al versoeten.

Daer med' zijn sy van een gescheydt,
Met d' oogen vol van traenen, vol van traenen,
Eylaes s' hebben soo seer geschreydt,
Soo seer geschreydt,
Jonghmans 'k moet u dit vermaenen,
Dit vermaenen, dit vermaenen.

Sa spoeyt u jonghmans al-te-mael,
Gaet helpt hun uyt het leyen, Uyt het leyen,
Eer dat sy sterven van die quael, Al van die quael
Wilt de meyskens t' saemen vreyen,
T' saemen vreyen, t'saemen vreyen.

Oorlof hier hebt gy 't g'heel beklagh,
Van hun in druck gekregen, Druck gekregen,
Hier med' wensch ick u goeden dagh,
U goeden dagh,
Singht dit op marckt en wegen,
Marckt en wegen, wel ter degen.

Een ander liedt, hoe de meyskens haer stellen naer de mode om eenen man te krygen.

Op de wyse: De Meyskens volgen de mode.

Wat hoort-men alle dagen,
Nu in desen tijdt,
De meyskens droevigh klagen,
Dat sy niet gevrijdt
En worden van jonge gasten,
Ta tir li ta ta, sy moet'er naer vasten,
En naer het leger gaen ten lasten,
Komt hoort al hun klachten aen.

BELLO weet niet wat te draegen,
Om eenen jonghman
Te doen hebben behaegen,
Wat dunckt u daer van?
Sy gaet haer naer de mode stellen,
Ta tir li ta ta, Veel linten en spellen
Op 't hoofd en borst, jae niet om tellen,
Noch sit sy in swaer verdriet.

MARGRIETE daer en tegen,
Heeft eenen voor-schoot
Van zijde schoon gekregen,
Noch blijft s' in den noodt,
Men siet haer de fontange draegen,
Ta tir li ta ta, Om te behaegen,
De jonghmans die haer niet en vraegen,
Wat dunckt u van dese *GRIET*?

BETTEKEN en *CATOKEN*,
Sy klagen al gelijk,
S' hebben elck een gesproken,
Maer niet al te rijck,
Sy weten hun fraey op te setten,
Ta tir li ta ta, Wilt hier op letten,
Trachten naer jonckers en cadetten,
Sy willen een jouffrouw' zijn.

ANNEKEN siet-men dragen,
Een zijde capproen,

Om de jonghmans te behagen,
 Gepickeerde schoens,
 Twee witte kousjens van spinaele,
 Ta tir li ta ta, Maer 't is een kaele,
 Soo gaen de goddinnen al-te-maele,
 Daer med' sy ten toone staen.

'T schijnen al groote jouffrouwen,
 Maer 't is al katoen,
 Wilt zulcke diertjens schouwen,
 Die naer 't nieuw fatsoen
 Gaen, over de stadt haer gat al vringen,
 Ta tir li ta ta, Met goude ringen,
 De keten valsch en ander dingen,
 Daer med' men het volck bedrieght.

***Kluchtige saemen-spraecke tusschen grand-pere van het landt ende
 Lijntje eene jonge boerinne.***

Op de wyse: Allons gay, allons gay.

Grand-pere.

ACh *LYNTJE* mijn vriendinne,
 Hoort eens mijn klachten aen
 'T is u die ick beminne,
 Ach laet my trouw' ontfaen,
 Mijn liefken weest te vreden,
 Gy staet my wel aen,
 Maeckt gedaen, 'k ben *ARIAEN*, liefste graen,
 Aen-hoort mijn soete reden,
 Laet ons trouwen gaen.

Lijntje.

Wie komt hier met my gecken?
 Gy'n ouden rochelaer,
 Sa sa wilt ras vertrecken,
 En maeckt hier geen misbaer,
 Wat soud' ick met u maecken?
 Gy zijt by-naer rot,
 Vuyl besnot, ouden sot, rochel-pot,
 Gaet wilt uw' luysen kraecken,
 Mijn deur' moet in 't slot.

Grand-pere.

Men soud' eens wel beschijten,
 Siet eens wat dat de kraey,

De kauwe wilt verwijten,
 Seght eens: gaet dat niet fraey,
 Iemant te blasphemeeren?
 'T doet my groote pijn,
 Bruyt van hier, leelijck dier, geen playsier
 Is'er by u te hanteeren,
 Wech, wech satte *LYN*.

Lijntje.

ARIAEN gy'n droogen *STEVEN*,
 Met al uw' langh grijs hayr,
 Gy en kont my niet geven,
 Wech ouden ruttelaer,
 Gaet siet naer uws gelijcken,
 Oock naer een oudt wijf,
 Beste-vaer, gaet eens naer, ons gevaer,
 Wilt naer grand-mere kijken,
 S' is oock oudt en stijf.

Grand-pere.

Wat brilt my die sottinne?
 Dat leelijck vuyl fatsoen,
 Gy zijt maer een boerinne,
 Gaet buyten in het groen,
 En wilt de koeyen wachten,
 En de swijns op 't landt,
 Wilt u spoen, uw' capproen, hooge schoen,
 Met al uw' nieuwe drachten,
 Stelt dat aen een kant.

Lijntje.

Wat wilt gy discoureeren,
 Gy rotten vagabont? Sa sa wilt retireeren,
 En vertrecken terstont,
 Wech, wech, ick rieck' u stincken
 Naer loock en anjoen,
 Neus en baert, lanck gehaert, 'k ben vervaert
 Van t' eten oft te drincken,
 Met u luys-capoen.

Grand-pere.

'K sagh noyt voor mijn oogen
 Een vuyl der swijn als gy,
 Ick waer ' met u bedroogen,
 Droefheydt, verdriet en lijd',
 Dat stondt ick te verwachten,

Van soo een jonffrouw',
 Sotte prey, gaet van my, aen een zy,
 Ick moet u verachten,
 Gy blinckt als de schouw.

Lijntje.

Wat soud' ick met u maecken?
 Gy zijt te leelijck dier,
 Gaet wilt uw' luysen kraecken,
 Loopt sit by een goedt vyer,
 Om uw' voeten te verwerpen,
 Wech, wech ouden bloedt,
 Gy zijt manck, vol van stanck, oudt en kranck
 'K en wil u niet ontfermen.
 'K stoot u met den voet.

***Voor de fray jonghmans die minnen,
 Om gratie by hun lief te winnen.***

Minnaers van desen tijdt die naer uw' Liefste tracht,
 Om haer tot uwen wil te krygen naer begeiren,
 Zyt nimmer al te mildt om uw' geldt te verteiren
 Met haer, noch niet te vreck, van deës twee dingen wacht,
 Want zyt gy al te mildt, dit greyt de vryster niet,
 En zyt gy al te vreck, s' en zal u oock niet willen,
 Daerom let op dit stuck, want s' hebben viese grillen,
 Maer houdt de middel-maet, soo schouwt gy veel verdriet,
 Soo zult gy met'er daedt hun wel te sinnen staen,
 Want is sy somtydts ryck, en gy vry wat te milde,
 Den helft en loogh het niet oft sy u niet en wilde.
 En syt gy al te vreck, 't is oock met u gedaen.
 De middel-maet is goedt naer jonge Meyskens sin,
 Volght hier in mynen raedt, g' en zult het niet beklaegen,
 Maer sy dit siende, zal aen u haer Trouw' op-draegen,
 Met goed' genegtheydt en uyt een puere min.

***Nieuwe en lieffelijcke saemen-spraecke tusschen eenen jonghman ende
 eene jonge dochter.***

Op de wyse: Van het katten, &c.

Jonghman.

ANNA, mijn soete lief,
 Aenhoort mijn droevigh klagen,

Gy zijt mijn hert' een dief,
 'K kom' u om trouwe vragen,
 Ach Engel helpt my uyt de pijn,
 Ontfanght een kus op trouw van mijn,
 Al op uw' soet aenschijn.

Dochter.

Jonghman vertreckt van hier,
 Want 'k en wil noch niet paeren,
 Soeckt elders uw' playsier,
 Ick ben te jonck van jaeren,
 Ick hoor wel dat gy my flateert,
 Al lacchen uwen tijdt passeert,
 Die noyt weerom en keert.

Jonghman.

Schoon lief uw' rooden mondt,
 Rood' lipkens en bruyn oogen,
 Rood' kaecxkens, krollen blondt,
 Mijn hert' kan 't niet gedoogen,
 Daer by uw' aengenaeme tael,
 Stemmeken als een nachtegael,
 Vercieren 't al-te-mael.

Dochter.

Jonghman laet my met vred',
 Houdt op van uw' flateeren,
 Ick segh vertreckt hier med',
 Wilt my abandonneeren,
 En naer een ander dochter gaen,
 Die u noch beter aen zal staen,
 Haest u dan maeckt gedaen.

Jonghman.

Of 'k zal van droefheydt sterven,
 Gaen daelen in het graf,
 Ach laet my troost verwerven,
 En spreekt tot my een soeter woordt,
 Hey laet ons gaen met vreughden voort,
 Sluyten een goedt accoordt.

Dochter.

'K sien uw' getrouwigheydt,
 Mijn trouw' wordt u gegeven,
 In de Godtvruchtigheydt,
 Zullen wy t' saemen leven,
 Jonghman ontfanght een kus op trouw',

Gy wordt mijn man en ick uw' vrouw,
Drooght af uw' traentjens nouw.

Jonghman.

Ach liefsten Engel soet,
Mijn hert' springht op van vreughden,
Ick val u hier te voet,
Ontfanght een kus vol deughden,
'K geef u op trouw' mijn rechter handt,
En desen rinck met diamant,
Geef ick tot onder-pandt.

Besluit.

Sy zijn getrouwt te gaer,
Met vreught en melodijen,
Leven wel met malkaer,
Tot spijt van die 't benijen,
Jonghmans en dochters wie gy zijt,
Trouwt oock al met den groenen tijdt,
Weest vrolijck en verblijdt.

*Wilt Trouwen met het Mey-saysoen;
Jonghmans en Dochters schoone,
Treckt al naer buyten in het groen,
Vlecht daer een Maeghde-kroone:
De vogels fluyten daer soo soet,
Tot lof van al die minnen,
'T danst al onder den roosen-hoedt,
De Boeren en Boerinnen.*

Eene minsaeme vryagie tusschen een jonghman en een jonge dochter.

Stemme: Dans le bel âge.

JONGHMAN.

MYn uyt-verkooren,
Mijn Engelinne soet,
Voor my gebooren,
Weest eens van my gegroet
ô schoon en silver maen,
Hey laet ons trouwen gaen,
Ick ben tot u genegen,
'K zal u altydt by-staen,
In al uw' wegen.

DOCHTER.

Wie doet sijn klachten
Al weenen voor myn deur?

'K wil die verachten,
Daerom vertreckt Monsieur,
'K en wil my tot de Trouw
Noch niet besteden nouw,
Daerom laet my met vreden,
Tracht naer een ander vrouw,
Door uw' gebeden.

JONGHMAN.

Myn Engelinne,
Myn troost en toeverlaet,
Die ick beminne,

Myn reden niet versmaedt,
 Opent uw' deur' terstondt,
 Laet m' aen uw' rooden mondt
 Den kus van vrede geven
 Maeckt met my een verbondt
 Om t' saem te leven.

DOCHTER.

'T is maer flatatie,
 Minnaer uw' woorden soet,
 G'en wint geen gratie,
 Vertreckt van hier met spoedt.
 Laet my heden met rust
 Uw' minne-voncken blust
 By een der VENUS-dieren,
 Die vol onkuysse lust,
 G'heel nachten swieren.

JONGHMAN.

Door uw' straf spreken
 Lief gy door-wondt mijn hert,
 Wilt u niet wreken,
 Maer helpt my uyt de smert,
 Uw' borstiens appel-rondt,
 Daer by uw' rooden mondt
 Uw' wit yvoire tanden,
 Die doen myn hert' terstondt
 Door liefde branden.

DOCHTER.

Houdt op van klaegen,
 'T doet my te groote pyn,
 'K wil u op-draegen
 Het hert' en trouw' van myn.
 Door uw' bevalligheydt,
 'K ben tot uw' dienst bereydt,
 Ick wil my gaen begeven,
 Om tot de doodt ons scheydt,
 Met u te leven.

JONGHMAN.

Wat groote vreughden,
 Geniet ick door de Trouw',
 Mijn Lief vol deughden,
 Die my helpt uyt den rouw',
 Komt hier myn Engel soet,
 Ontfanght een kus met spoedt
 Op beyd' uw' roode wangen,
 Wilt desen rinck voor goedt,
 Van my ontfangen.

BESLUYT.

Laet Bassen roncken,
en speelt op veel en fluyt,
Eens braef gedroncken
'T soete kindt is de Bruydt,
Parnassus Maeghden al,
Komt hier in groot getal,
Danst t' saemen in een ronde,
Dit jonge Paer dat zal
Oock vreught verkonden.

Wilt beginnen,, Al te minnen.

*Jonghmans seer schoon,, Een Vrouws-Persoon,
En als gy zijt getrouwt,, Dat gy noyt d' ooren krouwt.*

***Een nieuw vermaeckelijck mey liedeken voor alle deughtsaeme ende
verliefde jonckheydt.***

Stemme: Van Vlissinge, (of) Soldaet van Maestricht.

SA jonckheydt wie gy zijt,
Den kouden winter zijn wy quijt,
Den somer menigh jonck hert' verblijdt,

Siet hoe playsant, Is nu het landt,
 Ras komt dan al,
 En wandelt langhs het groene dal.

Ick gonck lest door een wey,
 Met desen soeten koelen mey,
 'K hadde mijn lieveken aen mijn zey,
 Het maeckte moey weer, Wy setten ons neer
 In 't groene gras,
 Daer het gelijck een hemel was.

Den bosch was vol geklanck,
 Door al dien soeten vogelen-sanck,
 Den tijdt en docht ons daer niet lanck,
 Ick speeld' op mijn fluyt,
 En mijn lieve bruydt, Sonder verdriet,
 Die songh daer van den mey een liedt.

Och wat een vreught was daer,
 Tusschen my en mijn liefste kaer,
 Haer ooghskens bloncken als sterren klaer,
 De borstjens twee, Wit als de snee,
 Haer rooden mondt,
 Hebben daer mijn jonck hert' door-wondt.

Dan haeld' ick uyt mijn mael,
 Een flesken wijn roodt als korael,
 Die droncken wy uyt een silvre schael,
 Wy deden bescheedt, Maer uyt een serveet
 Haelde mijn lief,
 Een gebraed' kiecxken tot ons gerief.

'T eten gaf goeden smaeck,
 Maer 't vryen ded' ons meer vermaeck,
 Somtjids een soentjen op mijn liefs kaeck,
 Den nachtergael, Met lieve tael,
 Die sonck soet soet,
 Dat gy dat kindt geen zeer en doet.

Siet wat de liefde dee,
 Gaf ick haer een kus, sy gaf er my twee,
 Wy stelden maldanderen daer te vree,
 En dese jonckvrouw,
 Die schonck my op trouw, een schoonen rinck

Die ick van haer met vreught ontfinck.

Sa jonckheydt allegaer,
Dit gaet u vooren, kiest elck een paer,
En volght de kleyne vogeltjens naer.
Want dit saysoen, maeckt alles groen,
Sa, weest dan bley,
Met desen soeten koelen mey.

*Jonckheydt wilt u al verblijden,
Stelt de droefheydt nu ter zyden,
Treckt al buyten in het groen,
Met dit lieve Mey-saysoen.
Wilt uw' Lieveken beminnen,
Uyt uw' krachten, hert' en sinnen,
Spreekt van 't vreyen een soet woordt,
En sluyt t' saem' een goedt accoordt.*

***Kluchtige saemen-spraecke tusschen eene oude moeder en haere
verliefde dochter.***

Op de wyse: Vous m' entendez bien, &c.

Dochter.

ACh moeder ick wil trouwen gaen,
Onsen schoen-lapper staet my aen,
Het is soo braeven keirel, hy kan
Schoen-lappen als een peirel, en een goeden JAN.

Moeder.

Seght eens wat wilt gy vuyl fatsoen
Met JAN onsen schoen-lapper doen?
Een die kan lustigh drincken, verstaet
Wilt u beter bedincken, Eer het is te laet.

Dochter.

Moeder 't is een soo braeven gast,
Hy naeyt mijn schoenen lustigh vast,
Al met vier dobbel gaeren, Seer snel,
Hey laet ons saemen paeren, gy verstaet my wel.

Moeder.

Schoen-lappen is soo kleyn respeckt,
Dit amt de schoeyerye bedeckt,
Neemt eenen suycker-backer, seer reyn,
Want gy zyt luy en lacker, vous m'entendez bien.

Dochter.

Moeder ick brande van de min,
Den lapper staet in mijnen sin,
Hy kan soo geestigh naeyen, mijn schoen,

Hy sal my noch eens paeyen,
Naer het nieuw fatsoen.

Moeder.

Laet *JAN* den lapper 't is een beest,
Wilt niet meer naecken leir oft leest,
Anders gy zijt verlooren, mijn kindt,
Wilt gy naer my niet hooren,
Loopt dan voor den windt.

Dochter.

Ach moeder lief u niet bedroeft,
Den helssen hebb' ick eens geproeft,
Ick wil wesen sijn vrouwe, op eedt,
En *JAN* den lapper trouwen, is 't u lief oft leedt.

Moeder.

Wel is het soo, doet uwen sin,
Trouwt uwen lapper niet te min,
En komt het my niet klagen, verstaet,
Als gy zult krygen slagen, en volgt uwen raedt.

Dochter.

Moeder 'k en vrees voor geen getreur,
Ick gaen met mijnen lapper deur,
Ick zal my laeten paeyen, vol deught,
Want het lappen en naeyen,
Is mijn meeste vreught.

Beslyt.

Nu is getrouwt dat jonge paer,
Sy zijn soo vrolijck met malkaer,
Sy zijn door trouw' verbonden, aen een,
En vechten als twee honden,
Knagend' aen een been.

Nieuw en vermaeckelijck Mey-liedeken.

Op de wyse: Van de twee Celle-broêrkens.

Wilt u al verblijden,
En leven in vreught te gaer,
Stelt droefheydt al ter zyden,
Volgt de kleyne vogeltjens naer,
Jonckheydt wandelt in het groen,
Met dit jeugdigh mey-saysoen.

Daer zult gy-lied' hooren,
Singen met een soete tael,
Queeckers en puthooren,
Met den fieren nachtergael,

Oock den kneuter en den mus,
'T is gelijck een paradijs.

Elck een die soeckt te paeren,
Buyten met den koelen mey,
Jonghmans wilt oock vergaeren,
Met uw' liefken aen uw' zey,
Spreeckt van 't vreyen een soet woordt
Wilt sluyten een soet accoordt.

Komt al assche-vijsters,
Verlaet 't hoecxken van de schouw,
Singht gelijck de lijsters,
Wilt u begeven tot trouw',
En gy meyskens half verbrandt,
Smijt den lolle-pot aen kant.

'T is nu den tijdt van vreyen,
Om te bedrijven soete vreught,
Buyten de groen' contreyen,
Sa sa jonckheydt u verheught,
Wilt hier trecken maeghde-kruydt,
En spelen op harp en fluyt.

Siet al d' herderinnen,
Met de herderkens soet soet
T' saemen een dans beginnen,
Vlechten saem' den roosen-hoedt,
En sy trecken paer en paer,
Door het groen met vreught te gaer.

Een man met grijse-hayren,
Met dit lieffelijck saysoen,
Die tracht noch om te paeren,
Seght wat zult gy jonckheydt doen?
Couragie dan al die dit kansken waeght
Dat gy 't u niet te laet beklaeght.

Oorlof dan voor 't leste,
Jonghmans en dochters leert,
Om trouwen doet uw' beste,
Eer den groenen tijdt passeert,
Neemt doch uwen tijdt wel waer,
Eer gy 't beklaeght hier naer.

*Een nieuw Minne-liedeken.**Op de wyse: Pieter en Willemijnken, (ofte) Van het Alsem-bierken.*

ACh lief aen-hoort mijn klachten,
 Vol van suchten en getreur,
 Die ick nu soo menigh nachten,
 Hebb' gedaen voor uwe deur,
 Door haegel, sneeuw en windt,
 Om u o soete kindt, Lijd' ick soo veel verdriet,
 En gy en acht my niet,
 Weet vry dat *CUPEDOOTJEN*,
 Al uw groote wreedtheydt siet.

Den hemel zal 't getuygen,
 Jae de sterren, sonn' en maen,
 Hoe ick my neder-buygen,
 Als ick voor uw' deurken staen,
 En somtijdts hebb' geweest,
 Maer uw' hert' blijft versteent,
 Of is al mijn ellendt, U noch g'heel onbekent?
 Ick zal *CUIPDO* bidden,
 Dat hy u een teecken sendt.

Daer zijn meer ander goden
 En goddinnen in het veldt,
 Die ick al hebb' ontboden,
 Maer ick staend'er in ver stelt,
 Om dat uw' schoon gelaedt,
 Haer verr' te boven gaet,
 Soo moet kleyn *VENUS*-wicht
 Dat niemant niet en swicht,
 U mijne smert' doen voelen,
 Al met sijn vergulden schicht.

PARNASSUS-bergh gepresen,
 Vol van sangh-goddinnen schoon,
 Acht ick maer een windt te wesen
 By uw' edelen persoon,
VENUS en *DIANA*, En daer by *MINERVA*,
 Moeten aen een kant, Voor u o weerdigh pandt
 Want sy is niet te vinden,

Uws gelijcks in 't gantsche landt.

Als ick maer over-dincken,
Smilt ick door den minne-brandt,
Uw' ooghskens die soo blincken,
Klaerder als een diamant,
Uw' lipkens als korael, Uw' aengenaeme tael,
En uwen huysen ganck, daer by uw soeten sanck
Die zullen my doen quellen,
G'heel mijn leven dagen lanck.

O maget vol van gaeven!
Rijck van deughden en verstandt,
Wilt uwen dienaer laeven,
Want mijn doot staet in uw' handt,
En sterv' ick door 't geween,
Ick zal in eenen steen
Doen schrijven op mijn graf,
Met goude letters af,
Hier leyt den trouwen minnaer,
Die sijn ziel' uyt liefde gaf.

Ach kleyn *CUPIDOOTJEN!*
Grooten Godt der suyver min,
Door-schiet mijn schoon *MARGOOTJEN,*
En versacht haer stueren sin,
Op dat sy my beloont, En weder-liefde toont,
Haest u, haest u, ick sterf,
Want s' heeft mijn hert' door-kerft,
Adieu bedroefde weireldt,
Nu ick geen troost verwerf.

Wie hoor ick daer in 't leyen?
Ach het is mijn serviteur!
Ick wil hem gaen verbleyen,
Jonghman, staect al uw' getreur,
En laet uw' klaegen dan,
Gy zult wesen mijn man,
'K wil u helpen in noodt,
Door uw' getrouwheydt groot,
Zullen wy t' saemen leven,
Tot ons scheyden zal de doot.

O maget! uw' soet spreken,
 Dunckt my een hemels trompet,
 Wech doodt die my wild' steken,
 Want mijn lief heeft my ontset,
 Neemt daer tot onder-pandt,
 Een rinck met diamant,
 Die schenck ick u op trouw,
 Want g' helpt my uyt den rouw,
 Ick zal uwen man wesen,
 En gy lief mijn weirde vrouw.

Toe-maetjen.

Minnaers hier hebt gy stof om uw' lief aen te spreken,
 Al die in 't lijden zijt wilt klaegen uw' gebreken,
 Aen uw' beminde *NYMPH* als desen minnaer ded',
 Die noch haer herte won met klaegen en gebed',
 Soo dat een steenen hert' soud' komen te bewegen,
 Door sijne soete reen, en klachten heeft verkregen,
 Sijn seer beminde *NYMPH* naer wie sijn herte tracht,
 Heeft dese maget soet tot sijn huys-vrouw' gebracht.
 Jonghmans wilt uw' lief beminnen,
 Altijdt met goed' genegentheydt,
 Uyt uw' krachten, hert' en sinnen,
 Weest oock tot haeren dienst bereydt.

Nieuw en kluchtigh liedeken, van twee gauw-dieven die met listen en behendigheydt eenen koopman sijn silveren horlogie met een beurse van vyftigh pistolen uyt sijnen sack hebben genomen.

Stemme: Met een pluymken op sijn mutsken, &c.

Wilt hooren 'k zal 't u singen,
 Hoe lest met behendigheydt,
 Het sijn wonderlijcke dingen,
 Twee dieven vol gauwigheydt,
 Een koopman lichten uyt sijn sack,
 Een beurs die vol pistolen stack,

Een silver horlogie schoone,
 Daer by vijftigh goude kroonen,
 'K zal 't u singen, blijft wat staen,
 Hoe het daer med' is vergaen.

Eenen koopman machtigh rijcke,
 Quam eens in een vlaemsche stadt,
 Om te doen sijne trafijcke,
 Hoort hoe hy wierdt aen-gevat,
 Twee dieven hadden dit bespiedt,
 Volghden desen koopman siet,
 Sochten hem wat te verdooven,
 Om sijn beurse te berooven,
 Leyden hun pratijck te werck,
 Vervolghden hem tot by de kerck.

S'en konden hun ampt niet plegen,
 Voor dat hy quam op de mert,
 Vervolghden hem daer-en-tegen,
 Hoort hoe hy bedrogen werdt,
 Hy quam by veel koop-lien daer,
 Desen dief wierdt dat gewaer,
 Hy heeft hem alleen geroepen,
 Oock van koopmanschap gesproken,
 Seyd': ick weet u groot profijt,
 Desen koopman was verblijdt.

Terwijl dat sy t' saemen praeten,
 Quam daer met behendigheydt,
 Desen dief sijn kameraede,
 Die stracx met sijn gauwigheydt,
 Terwijl dat hy t' saemen sprack,
 Nam sijn beurs uyt sijnen sack,
 Met d' horlogie beyd' te gaere,
 Den koopman wierdt dit gewaere,
 Want hy hadd' sijn beurse lief,
 Riep geduerigh: houdt den dief.

Desen dief met gauwe treken,
 Gaf het aen sijn mede-maet,
 Die vertroock stil sonder spreken,
 Die de beurs uyt-klincken laet,

T' wijl daer wierdt gemurmureert,
 Wierdt den dief gevisiteert,
 Die onnoosel wierdt bevonden,
 Los gelaeten op 't selve stonden,
 Desen dief is wech belendt,
 Dan quam daer veel volck ontrent.

Desen dief sijn kammeraede,
 Sprack terstondt den klincker toe,
 Haest u roept eer 't is te spaede,
 Een beurs en een horlogie hoe,
 Hebb' ick gevonden wilt verstaen,
 Adresseert u in de swaen,
 Want morgen moet ick vertrecken,
 Roept dit om in alle plecken,
 Den roeper gonck dit roepen hoort,
 M' heeft noyt van den dief gehoort.

Den koopman heeft dit vernomen,
 Dat sijn beurs gevonden was,
 En hy is gegaen van stonden,
 In de swaen op 't selve pas,
 Van als hy quam in dat huys,
 Desen koopman stondt confuys,
 Van geen beurs wist-men te spreken,
 Den koopman was uyt-gestrecken,
 Was horlog' en schijven quijt,
 Gy kont dencken hoe 't hem spijt.

Dese dieven blijde waeren,
 Als sy quamen by malkaer,
 Elck lacht die dit hoort verklaeren,
 Deelden desen buyt te gaer,
 Oorlof die hier by my staen,
 Neemt hier al exempel aen,
 Al die noch doen koopmanschappen,
 Laet u alsoo niet beklappen,
 Anders komt gy in 't verdriet,
 Als dien koopman is geschiedt.

Toe-maetjen.

Koop-lieden spiegelt u hier aen,

*Al die marckt-waert loopen,
 Om koopmanschap met geldt gelaên,
 En niet en weet wat koopen,
 Wacht u van dieven allegaer,
 Als gy de marckt door-wandelt,
 Laet uw' geldt in de herbergh' daer,
 Siet wel met wie gy handelt,
 Soo komt gy niet in het verdriet,
 Als den koopman is gevaeren,
 Soo maeckt dat zulcx noyt en geschiedt,
 En wilt uw' geldt bewaeren.*

Nieuw vermaeckelijck Mey-liedeken.

Stemme: Daer was een boer hy hadde witte gansen.

GY jonckheydt komt en wilt vreught beginnen
 Weest nu te saemen uyt'er borst verblijdt,
 Het is den rechten tijdt nu om te minnen,
 Want siet den kouden winter zijn wy quijt,
 De warme dagen komen ons besoecken,
 Sy maecken 't kruydt en al de bloemkens groen,
 Sa jonghmans wilt al met den mey verkloecken,
 Volght de vogeltjens al met dit mey-saysoen,
 Sy paeren, vergaeren, blijd' maeren,
 Buyten de stadt elck een op sijn fatsoen.

Wilt met uw' liefken buyten gaen vermeyden,
 Verlaet te saem' het hoeckken van de schouw,
 Gaet met uw liefken langhs de groene weyden,
 Toont jonghmans dat gy niet meer zijt soo flauw
 Op dat de meyskens van u niet en klaegen,
 Gelijck sy deden in den winter-tijdt,
 Sy zijn beschaemt s' en durven 't u niet klaegen,
 Toont even-wel eens dat gy jonghmans zijt,
 Wilt fluyten, en tuyten, gaet buyten,
 En weest aldaer te saemen seer verblijdt.

Want een oudt man al waer 't van hondert jaeren
 Met desen mey sijn hertjen wordt noch groen,
 Jae hy soud' schier met vreught noch willen paeren,
 Wel wat zult gy-lied' jonge knechten doen?

Dus wilt te saem' met vreughden eens beginnen,
 Verlaet uw' schouw' en komt al aen den dans,
 Verheught u borgers, boeren en boerinnen,
 Vlecht nu met vreughden al een bloeme-krans,
 Gaet laete, een straete, daer 's baete,
 Voor jonghmans, dochters, vrouwen ende mans.

Wilt als een herder uwe schaepen wachten,
 Dat sy niet doolen van de rechte baen,
 Soo wel by dage jonghmans als by nachten,
 Wilt met uw' liefste lief naer buyten gaen,
 Maer dochters wacht u voor die stercke kruyden,
 Die staen seer jeughdigh aen den groenen kant,
 Soo wel van noorden, oosten, west als zuyden,
 Want daer wordt somtijds menigh mey geplant,
 Met gasten, die tasten, ten lasten
 Soo komt den mey te krijgen sijn verstandt.

Gelijck ick my eens buyten gonck vermaecken,
 Met mijn schoon lieveken 't was in den mey,
 Van vreught begonde mijn jonck hert' te blaecken,
 Als wy te saemen saeten in de wey,
 Gedenckt wat vreughden dat wy t' samen voelden,
 Als wy daer saeten in het groene gras,
 Als wy vol vreughden ons aldaer verkoelden,
 My docht dat ick in een prieltjen was,
 Wy rusten, en blusten, met lusten
 Den honger, want alles was daer van pas.

Als wy daer langen tijdt hadden geseten,
 Met lusten buyten in het groene dal,
 Mijn Engelin en hadde niet vergeten
 Een flesch' met wijn, wy maeckten blijd' geschal,
 Een gebraen kiecxken hadden wy te smullen,
 Daer med' soo smeirden wy fray onse dorst,
 Dat was seer goedt om onsen buyck te vullen,
 Wy droncken t' saemen noch den wijn-muscaet,
 Vol vreughden, in deughden, 't verheughden
 My, want den wijn was seer delicaet.

Wy zijn des avondts laet naer huys getreden,
 Ick kust' aedieu aen haeren rooden mondt,

Mijn liefste lief die was seer wel te vreden,
 Voor eenen soen gafs'er my twee terstondt,
 Wy scheidten van malkanderen met lusten,
 Vol van playsieren waeren wy te gaer,
 Elck gonck naer huys om in den nacht te rusten,
 Wy zijn getrouwt nu over een half jaer,
 Wy songen, wy sprongen, bedwongen,
 Ick was vol vreughden met mijn liefste kaer.

Wel aen jonghmans gaet met uw' lief in 't groene,
 Alwaer men hoort den fieren nachtergael,
 Buyten de stadt is al die vreught te doene,
 De vogels singen met een soete tael,
 Duyckers, koeckoecken, musschen ende spreeuwen,
 Naeghtuylen, quackels en den hoeyevaer,
 Graskronckels, vincken hoort-men daer oock schreeuwen,
 De tortel-duyf die wordt-men oock gewaer,
 Fluytieren, en swieren, sy tieren,
 En roepen dickwils soent uw' liefste kaer.

*Gy Jonghmans wilt uyt vryen gaen,
 En wilt uw' Lief ontfermen,
 In 't groene daer de boomkens staen,
 En neemt s' in beyd' uw' hermen.*

Een vermaeckelijk liedeken van de à la mode meyskens.

***Op de wyse: Mon pere est à Paris,
 ma mere est à Versailles,
 &c. moy je suis, &c.***

DE weireldt gaet verkeert,
 Al soo-men wel kan mercken,
 Het vrouw'-volck domineert,
 Draegen al kleers met vlercken,
 Het hoofd gelaen met kanten, en lint,
 Goude kruysen, pendanten,
 'K en weet niet hoe men 't wint.

De maerten kent-men niet,
 Heden-daeghs uyt de vrouwen,
 Door de pracht die-men siet,
 Wie kan dat onder-houwen?

'K bend'er selfs med' verlegen, hoort aen,
 Hoe dat het wordt verkregen,
 Die soo prachtigh gaen.

Ick zal u hier eenen hoop
 Van dees jouffrouwen toonen,
 Die 't al stellen te koop,
 Aen-siet haer naeckte borsten, van veur,
 Met kanten die veel kosten,
 Daer-men 't al siet deur.

Voor eerst ons *ISABEL*
 Die stelt haer naer de mode,
 Sy maeckt de jouffrouw' wel,
 Maer s' heeft wel broodt van noode,
 Men siet-se linten draegen, aen 't lijf,
 Om jonghmans te behaegen,
 Met veel vremdt bedrijf.

THRESEKEN en *JOSYN*,
 Draegen elck een soutange,
 Een kleedt van armosijn,
 Met linten van orange,
 Van achter en van vooren, gekant,
 Noch zijn 't maer slechte slooren
 Ergens van het landt.

GRIETJEN staet op-geset,
 'T hoeft staet oock om te vliegen,
 Met mousjens af-geset,
 Om jonghmans te bedriegen,
 Een grooten tour van peirels, aen hals,
 Dees dochter is g'heel weireldts,
 Maer het is al vals.

CATOKEN delicaet, seer net van lijf en leden
 Oock naer de mode gaet,
 Van tronje wel besneden,
 Sy draeght het hoofd vol kanten, soo breedt,
 Aen d' ooren twee pendanten/
 En oock een nieuw kleedt.

Sy soecken door dees dracht,
 De jonghmans te verdooven,

Maer ieder met hun licht,
 Dat sy soo licht gelooven,
 Sy meynen door 't palleeren, Een man
 Te krijgen soo met eeren,
 Maer zijn verr' daer van.

Sy zijn van liefde sieck,
 Jonghmans wilt haer genesen,
 Al dees melanckolieck
 Komt dickwils op-geresen,
 Sy zullen u selfs vryen, Eer lanck
 Dat zal haer seer wel greyen,
 Als 't geschiedt met dwanck.

Sa jonghmans niet en treurt,
 Als gy-lied' maer kont swijgen,
 Want als dit spel gebeurt,
 Gy zult een huys-vrouw' krijgen,
 Al waert gy blindt gebooren, een been,
 Gy zult wesen verkooren,
 Noch van ieder een.

Een toe-maetjen,, Voor een praetjen.

Wanneer ick zulcx kom' te bemercken,
 Dat de meyskens soo prachtigh gaen,
 En daer by noch te leegh te wercken,
 Dat doet my g'heel in twijffel staen,
 Waer mede dat sy 't geldt winnen,
 Om soo te spelen de jouffrouw,
 En oock om dagh en nacht te minnen,
 Leven rechtveirdigh en getrouw.
 Over-zulcx en kan ick niet weten,
 Waer med'-men zulcke kleeren draeght,
 Som' hebben qualijck broodt om t' eten,
 Swijght dat is my te veel gevraeght,
 Ick en wil hier geen vonnis strijcken,
 'K laet het Godt en den meulder scheen,
 Al dat-men niet en kan doen blijcken,
 En magh m' aen ieder niet verbreen:
 'T spreek-woordt is, en 't moet soo wesen

Dat m' ieders fauten decken moet,
 Die van elck een wilt zijn gepresen,
 Ontfanght het suer gelijk het soet,
 Want ick en wil hier niemandt blaemen,
 Noch oock mis-prijzen 't waer my leedt,
 Want 't is my oock seer aengenaemen,
 Als ick sien meyskens net gekleedt,
 Die naer den snuf gaen 't is groot eere,
 Worden van al gerespecteert.
 Daerom en wil ick 't niet blameeren,
 Ick ben wijser als dat geleert,
 scheidt moedt meyskens wilt maer proncken
 Den korten voor-schoot met salblaen,
 Want gy-lied' zijt van liefde droncken,
 Gy zult noch selfs te vryen gaen.

Droevigh liedt ofte rouw-klachte der Spaensche rycken op het af-sterven van hunnen genaedigen koninck Carolus den tweeden van dien naeme, gebeurt in het jaer 1700.

Stemme: ô Grand Duc de Luxembourg!

NEDerlanders weent en treurt,
 Over 't gon' nu is gebeurt,
 Wilt den droeven rouwe draegen,
 Over uwen koninck groot,
 Die is doot, 't is publijck,
 Draecht den rouw g'heel 't Christen-rijck.

MERCURIUS brocht de maer',
 Klaeghd' aen ons den rouw' te gaer,
 Dat den koninck was van 't leven,
 Die aen hun sijn wetten gaf,
 Kroon en staf, Leyt hy af,
 En de doot ruckt hem in 't graf.

Treckt nu aen het rouw'-gewaedt,
 Princen, graeven, bosschen-raedt,
 Want de doot komt te gebieden,
 Groot en kleyne schudt en beeft,

Al dat leeft moet'er aen,
Eens in aerd' en stof vergaen.

NEPTUNUS houdt uw' baeren stil,
Van droefheydt, die vaeren wil,
Koop-lieden die placht te swaeyen
Op de zee naer verre landt,
Blijft aen kant, strijckt de vlagh,
En maeckt t' saemen droef geklagh.

Krijghs-lien met een moedigh hert,
Kleedt u oock in 't duyster swert,
En beweent de doodt met eenen,
Van den koninck seer getrouw,
Draeght den rouw, En verset
Pijcken, degens en mousquet.

Steden, dorpen, 't magistraet,
Elck een uyt-vaert houwen gaet,
Bisschoppen, abten, prelaeten,
Singen een droeve stem,
Requiem, Voor de ziel,
Die ons in goed' wetten hiel.

Leest nu de Profundis al
In ons Nederlandsche dal,
Maeckt geluydt met al de kloeken,
Over onsen koninck goedt,
'T spaensche-bloedt, Nu beweent,
Draeght den rouw en g'heel 't gemeent.

Het bedroefde spaensche rijck,
Treurt of ieder waer een lijck
Door den rouw van hunnen koninck,
Die ieder blijcken laet
G'heel den raedt' is in 't swert,
Draeght de droefheydt in het hert.

Neder-landers treurt niet meer,
'T is den wil van Godt den Heer,
Niemandt en kan de doodt ontvluchten,
Groot en kleyn al sterven moet,
Geldt en goedt, Eer' en pracht,
Dat wordt van de doodt veracht.

*De doot siet door de vingers niet,
Maer Prins en Koningen gebiedt,
Te leggen kroon en sceppter af,
Om dan te rotten in het graf,
En sy niemant genaed' en doet,
Maer jonck en oudt al sterven moet,
Want al wat leven heeft ontfâen,
Dat moet de doot eens onderstaen.*

Triumphe en vreughde-liedt over den nieuw-gekosen ende gekroonden koninck Philippus den V. van dien naem, voor desen Hertogh van Anjou, sone van den Franschen Heere Dolphyn.

Op de wyse: Van het nonneken.

*WEest nu verblijdt gy borgers en boeren,
En stelt uw droefheydt heden aen een kant,
Danst en springht, doet nu de trommel roeren,
Nu komt de rust' in g'heel het Christen-landt,
Wilt u verblijden // Uyt druck en lijden
Zijn wy te gaer // Door dese blijde maer'.*

*Want duc d'Anjou uyt Vranckerijck geboren,
Is van CAROLUS by sijn testament,
Tot koninck van het Spaensche-rijck verkoren,
Die ons zal helpen uyt druck en ellendt,
Door 't wel regieren // En goed' manieren,
Ons vooren staen // Als CAREL heeft gedaen.*

*Geen blijder maer' en heb ick oyt vernomen,
Als dese die mijn hert' verheugen doet,
De vyanden die mogen nu wel schroomen,
Al die voor desen roofden landt en goedt,
Van desen koningh // Die nu sijn wooningh,
Met glori' stelt // In Spaignien rijck van geldt.*

*Men sagh een treyn van ses hondert karossen,
Die reden recht naer het Koninc-quartier,
Al het kanon dat hoorde-men daer lossen,
Men stack terstondt de pick-tonnen in 't vyer,
Op hooge staecken // Branden en blaecken,
Elck riep met moedt // Langh leeft dat edel-bloedt.*

Men sagh veel princen, graeven en baronnen
 Quamen hem met de kroon geluck aen-bien,
 Marquisen, ducquen hebben vreught begonnen,
 Men sagh een grooten treyn van edel-lien,
 Veel edel-damen // Die daer oock quamen,
 Boden heur d'handt // Met vreugden t' allen kant.

Sa vlecht nu al kroonen van lauwerieren,
 En oock een kroon van peirels en fijn goudt,
 Om desen jongen vorst sijn hooft te cieren,
 En al sijn ridder-heeren kloeck en stout,
 Roepen hier in 't ronde, Met vollen monde,
 Lang leeft dien vorst, die naer ons welvaert dorst.

Sijn heyligheyt seer wijs den paus van roomen,
 Als wanneer dat hy ontfinck dese maer',
 Was g'heel verblijdt alsoo men heeft vernomen,
 Dat Spaignien en Vranckerijck nu zijn te gaer,
 Dit zal ons geven // Elck een nieuw leven,
 Een gulden tijdt // Daerom weest al verblijdt.

Oorlof voor 't lest laet ons den Heere loven,
 Dat hy magh geven zegen en geluck,
 Aen desen koninck die 't al gaet te boven,
 Geeft een lanck leven en spaert hem van druck,
 Die uyt ons landen // Keert de vyanden,
 Van kettery // Zal hy 't landt houden vry.

*CAROLUS by sijn Testament,
 Heeft het Rijck wech-gegeven.
 En voor sijn Erf-genaem bekent
 Duc d'Anjou: hoogh verheven,
 Hy sit nu op den schoonen Throon,
 Tot leedt van ons vyanden.
 Heeft nu den Schepter en de Kroon,
 Bewaert de Spaensche-landen.
 Godt wil ons en hem doch geven,
 Een langh-geluckigh leven.*

EYNDE VAN DIT LIEDT-BOECXKEN.

Tafel van de liedtjens die hier vooren staen in het eerste deel.

KOmt Maeghdekens verheven, voeght, &c.	Fol. 11
Menschen die dit hoort aen.	13
Wilt hier leeren Christene menschen.	14
Christenen hoort dit Liedt.	16
Weest gegroet allegaer.	18
Wat voor een droeve maer', klinckt in, &c.	19
Weest aendachtigh te gaer.	23
Menschen komt hier opent uw' ooren.	25
Komt hier menschen die noch leven	27
Weest gegroet grooten Godt vol waerden	28
Weireldt ick segh u goeden nacht.	29
Weireldt al uw' sottigheydt.	31.
<i>JESUS</i> soet is nu gebooren, in den nacht, &c.	33
Wilt al te saemen <i>JESUS</i> eeren.	34
Schepper van hemel en aerdt.	36
Weest gegroet die ick beminne.	37
Wel waer hoor ick soeten sanck.	39
Bedroefde Vlaender met uw' schoone Landen.	41
Komt menschen al die leeft.	46
Ach menschen blijft wat staen.	47
Waer gaet gy grooten Godt?	49
Godt ginck met sijn Discipelen vaeren.	53
Weireldt met al uw' valscheydt groot.	55
Gy menschen vreck en vroet, Die hier, &c.	57
Wy g'looven in Godt den Vader, allegader.	60
Wilt de zielen hooren kermen.	62
Getrouwde Lieden blijft wat staen.	65

O aldersoetsten Heer! wy weten dit en meer, &c.	66
Laet vaeren uwen Godt.	68
O mijnen Godt! ô mijnen soetsten Heer!	70
Eert <i>MARIA</i> te gaer.	71
Noyt hebb' ick blijder maer' ontfangen.	74
Als-men alles waerdeeren moet.	76
Komt hier al die soo dertel wesen.	81
Weent ende sucht nu allegaer.	84
Godes Moeder, Ons behoeder.	86

In het tweede deel.

M'yn liefste engelinne soet, Die ick soo,	91
&c.	
Weest gegroet soeten Engel	92
uytverkooren.	
Vrienden van het vrolijck leven.	95
Weest uyt'er borst verblijdt al die hier	95
wesen.	
Goeden dagh mijn schoone Anne Mietje,	96
&c.	
Eylaes wy zijn in 't leven	98.
Ick groet u alderliefste mijn.	99
Komt hier mijn vrienden al, in 't getal,	102
Jouffrouw' wilt my uw' jonste tonen.	104
Des weireldts sorgen hebb' ick hier	108
beschreven.	
De boere-klacht, hebb' ick gebracht.	110
Antwerpen 'k moet u prysen.	112
Den herder Philander, sliep ontrent een	115
wey.	
'K en tracht' maer naer mijnen vollen	116
swier.	
Terwijl de wyngaerdt-ranck begint te	117
bloeyen.	
Wat siet-men den huys-man lijden.	118
Wel seght my eens Ariaen	121
Die suypers zijn van Brandewijn.	123
Weduwen-vrouwkens al, 'k moet u wat,	125
&c.	
Wat wreedtheydt groot, hoe kan 't mijn	128
penn', &c.	
Laet ons t' saemen vrolijck zijn.	133
Dagh mijn liefste veldt-Goddin.	134
Uyt-strijckers stelt u op de baen.	137
Goeden dagh mijn Engel soet.	140

Goeden dagh mijn schoon Goddinne.	141
Wilt u al verblijden.	145
Weest eens gegroet.	146
Ach vrienden blijft een weynigh staen.	148
Wat hoort-men alle dagen.	150
Ach Lijntje mijn vriendinne.	151
Anna mijn soete Lief.	153
Mijn uytverkooren.	155
Sa Jonckheydt wie gy zijt.	156
Ach moeder ick wil trouwen gaen.	158
Wilt u al verblijden.	159
Ach lief aen-hoort mijn klachten.	161
Wie wilt hooren 'k zal 't u singen.	163
Gy Jonckheydt al komt en wilt vreught beginnen.	166
De weireldt gaet verkeert.	168
Neder-landers weent en treurt.	171
Weest nu verblijdt gy Borgers ende Boeren.	172